

**T. C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ ALANINDA
LİSANSÜSTÜ AKADEMİK DANIŞMANLIĞI KONUSUNDA
BEKLENTİLER, YAŞANILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM
ÖNERİLERİ**

ESADİYE PEKDEMİR

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZİRAN, 2022
MUĞLA**

**T. C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF EĞİTİMİ BİLİM DALI**

**SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ ALANINDA LİSANSÜSTÜ
AKADEMİK DANIŞMANLIĞI KONUSUNDA BEKLENTİLER,
YAŞANILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ**

**ESADIYE PEKDEMİR
ORCID NO: 0000-0002-8654-1187**

**TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. SAYIM AKTAY**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZİRAN, 2022
MUĞLA**

JÜRİ ONAY SAYFASI

Esadiye PEKDEMİR tarafından hazırlanan “Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Alanında Lisansüstü Akademik Danışmanlığı Konusunda Beklentiler, Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri” başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Temel Eğitim Anabilim Dalı, Sınıf Eğitimi Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ
Temel Eğitim Anabilim Dalı
Jüri Başkanı

Doç Dr. Sayım AKTAY
Temel Eğitim Anabilim Dalı
Tez Danışmanı

Doç Dr. Selçuk ŞİMŞEK
Temel Eğitim Anabilim Dalı
Üye

Tez savunma tarihi: 30/06/2022

Bu tez Sınıf Eğitimi Bilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirmektedir.

Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK BEYANI

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna uygun olarak hazırlanan “Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Alanında Lisansüstü Akademik Danışmanlığı Konusunda Beklentiler, Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri” başlıklı yüksek lisans tez çalışmasında;

- Tez içinde sunulan veriler, bilgiler ve dokümanların akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde edildiğini,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçların bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunulduğunu,
- Tez çalışmasında yararlanılan eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterildiğini,
- Kullanılan verilerde ve ortaya çıkan sonuçlarda herhangi bir değişiklik yapılmadığını,
- Bu tezde sunulan çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim. 30/06/2022

Esadiye PEKDEMİR

Bu tezde kullanılan ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

ÖZET

SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ ALANINDA LİSANSÜSTÜ AKADEMİK DANIŞMANLIĞI KONUSUNDA BEKLENTİLER, YAŞANILAN SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

ESADİYE PEKDEMİR

Yüksek Lisans Tezi, Temel Eğitim Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Sayım AKTAY

Haziran 2022, 120 sayfa

Araştırma, sınıf öğretmenliği eğitimi alanındaki lisansüstü akademik danışmanlığının durumunu ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda akademisyenlerin ve lisansüstü öğrencilerinin; akademik danışmanlık olgusuna ilişkin algılarını, akademik danışmanlıktan beklentilerini, akademik danışmanlık sürecinde yaşadıkları problemleri ve bu problemlere ilişkin çözüm önerilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Belirtilen amaçlar doğrultusunda çalışmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Araştırmada model olarak ise nitel araştırma türlerinden biri olan olgubilim (fenomenoloji) kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2020-2021 eğitim-öğretim yılında Akdeniz Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi ve Ege Üniversitesi'nde bulunan Sınıf Öğretmenliği/Eğitimi lisansüstü eğitim programlarında eğitim alan tezli yüksek lisans öğrencileri, doktora öğrencileri ve yine aynı programda akademik danışmanlık yürüten akademisyenler oluşturmaktadır. Araştırmanın lisansüstü eğitim akademik danışmanlığı konusundaki algılara ilişkin bulgularına göre hem akademisyenlerin hem de lisansüstü öğrencilerinin akademik danışmanlık olgusuna ilişkin olumlu yönde algıya sahip oldukları görülmüştür. Yine hem akademisyenler hem de lisansüstü öğrencileri akademik danışmanlığı genel olarak bir yol gösterme süreci olarak tanımlamakta oldukları ortaya çıkmıştır. Lisansüstü eğitim akademik danışmanlığı konusundaki beklentilere ilişkin bulgulara göre hem

akademisyenlerin hem de lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık konusunda birbirlerinden çeşitli beklentilerinin olduğu görülmüştür. Bu beklentiler incelendiğinde danışmanların lisansüstü öğrencilerden en çok; lisansüstü eğitime belli bir hedefle başlamaları, lisansüstü eğitim sürecine ilişkin becerileri ders döneminde edinmiş olmaları ve birey olarak hem akademiye hem hayata ilişkin bazı konularda donanımlı olmalarını bekledikleri görülmüştür. Lisansüstü öğrencilerin ise akademik danışmanlardan en çok; epostalara ve çalışmalarla ilgili düzeltmelere zamanında geri dönüt sağlamalarını, öğrenciyle empati kurmalarını, ulaşılabilir olmalarını, zaman ayırmalarını ve bire bir uygulamalı çalışma yapmayı bekledikleri ortaya çıkmıştır. Lisansüstü eğitim akademik danışmanlığı konusunda yaşanan problemlere ilişkin bulgulara göre; akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda en çok tez aşamasında lisansüstü öğrencilerin hem bilimsel araştırma becerileri hem de bilimsel araştırma yöntemleri konusundaki eksiklikleri nedeniyle sorunlar yaşamakta oldukları ortaya çıkmıştır. Lisansüstü öğrencilerinin ise akademik danışmanlık sürecinde en çok; akademisyenlerin zamanında geri dönüt sağlamaması, araştırma yöntemleri konusunda yeterli yönlendirilmedikleri ve tercih etmediği bir danışmanla çalışması konularında problemler yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca sınıf öğretmenliği alanında lisansüstü eğitime devam eden öğrencilerin en önemli sorununun alan uzmanı akademisyen bulamamak ve bu doğrultuda sınıf eğitiminde istedikleri konu ve alanda çalışma yürütememek olduğu ortaya çıkmıştır. Lisansüstü eğitim akademik danışmanlığı konusunda yaşanan problemlere ilişkin çözüm önerileriyle ilgili bulgulara göre; akademisyenlerin çözüm önerileri arasında en çok üzerinde durulan iki konu vardır. Bunlardan ilki; özellikle yüksek lisans öğrencilerini bilimsel hazırlık gibi bir yıllık bir süreçten geçirerek yüksek lisans derslerine o şekilde başlamaları şeklindedir. İkincisi ise akademik danışmanlık yürütecek olan akademisyenlerin mutlaka “akademik danışmanlık” ile ilgili bir eğitimden geçmesi ve akademik danışmanlık için bir çerçeve çizilmesi gerektiği şeklindedir. Lisansüstü öğrencilerin çözüm önerileri görüşleri incelendiğinde; öğrencilerin çözüm önerisi olarak en sık görüş belirttiği konunun lisansüstü eğitimleri boyunca kendilerine danışmanlık edecek kişileri kendileri seçmek olduğu görülmüştür. Bunun ardından öğrencilerin çözüm önerisi olarak en sık görüş belirttiği konunun “akademik yazma” ve “analiz programları” konularında ayrıntılı eğitim almak olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar kelimeler: sınıf öğretmenliği, akademik danışmanlık, lisansüstü eğitim

ABSTRACT

EXPECTATIONS, PROBLEMS AND SOLUTIONS FOR POSTGRADUATE ACADEMIC ADVISORY IN STUDY OF PRIMARY SCHOOL TEACHER EDUCATION

ESADİYE PEKDEMİR

Master Thesis, Department of Primary Education

Supervisor: Assoc. Prof. Sayım AKTAY

June 2022, 120 pages

The research aims to reveal the status of graduate academic advising in the field of primary school teacher education. In this direction, academicians and graduate students; It aims to examine their perceptions of the phenomenon of academic advising, their expectations from academic advising, the problems they experience during the academic advising process and the solution proposals for these problems. In line with the stated purposes, a qualitative research approach was adopted in the study. Phenomenology, one of the qualitative research types, was used as a model in the research. The sample of the research consists of the graduate education programs of Akdeniz University, Anadolu University, Afyon Kocatepe University, Gazi University, Muğla Sıtkı Koçman University, Pamukkale University, Dokuz Eylül University and Ege University in the 2020-2021 academic year. undergraduate students, doctoral students and academicians who carry out academic consultancy in the same program. According to the findings of the research regarding the perceptions of graduate education academic advising, it was seen that both academicians and graduate students had a positive perception about the phenomenon of academic advising. It was also revealed that both academicians and graduate students generally define academic advising as a guiding process. According to the findings regarding the expectations regarding graduate education academic advising; It has been observed that both academicians and graduate students have various expectations from each other about academic advising. When these expectations are

examined, most of the advisors from the graduate students; It has been observed that they expect them to start their postgraduate education with a certain goal, to acquire the skills related to the postgraduate education process during the course period, and to be equipped as individuals on some issues related to both academy and life. Graduate students, on the other hand, mostly; It has been revealed that they expect them to provide timely feedback on e-mails and corrections related to studies, to empathize with the student, to be accessible, to spare time and to do one-on-one hands-on work. According to the findings regarding the problems experienced in graduate education academic advising; It has been revealed that academicians have problems in academic advising mostly due to the deficiencies of graduate students in both scientific research skills and scientific research methods at the thesis stage. On the other hand, graduate students have the most problems in the academic advising process; It has been revealed that the academicians do not provide timely feedback, are not adequately guided in research methods, and work with a consultant they do not prefer. In addition, it has been revealed that the most important problem of the students who continue their postgraduate education in the field of classroom teaching is not being able to find academicians who are experts in the field, and accordingly, they cannot carry out studies on the subject and field they want in classroom education. According to the findings regarding the solution proposals for the problems experienced in graduate education academic advising; Among the solution proposals of academicians, there are two issues that are most emphasized. The first of these; especially in the way that graduate students go through a one-year process such as scientific preparation and start their graduate courses in that way. The second is that the academicians who will carry out academic advising must definitely undergo a training on "academic advising" and a framework should be drawn for academic advising. When the solution suggestions of graduate students are examined; It has been seen that the most frequent opinion of the students as a solution proposal is to choose the people who will counsel them during their graduate education. After that, it was revealed that the most frequent opinion of the students as a solution proposal was to receive detailed training on "academic writing" and "analysis programs".

Keywords: primary education, academic advisor, postgraduate education

ÖN SÖZ

Lisansüstü eğitimde akademik danışmanlık süreci hem akademisyen hem lisansüstü öğrencilere bakan yönüyle önemli katkıları olan bir süreçtir. Bu anlamda lisansüstü eğitim akademik danışmanlığı bilim dünyasına nitelikli bireyler ve ürünler kazandırmak için titizlikle yürütülmesi gereken bir süreçtir. Bu tez sınıf öğretmenliği alanı özelinde lisansüstü eğitimde akademik danışmanlık konusundaki algıyı, beklentileri, yaşanan problemleri ve önerileri ortaya çıkarmak amacıyla hazırlanmıştır.

Tezimin her aşamasında bilgi ve deneyimlerini benimle paylaşarak bana yol gösteren, her konuda yanımda olup desteğini esirgemeyen, yüksek lisans eğitimim boyunca önerileriyle ufkumu genişleten değerli danışman hocam Doç. Dr. Sayım AKTAY'a sonsuz teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Yüksek lisans eğitimim boyunca yoğunluklarına rağmen her kapıyı çaldığımda bana kapılarını açıp zaman ayıran, görüş ve önerilerini esirgemeyen değerli hocalarım sayın Prof. Dr. Sabri SİDEKLİ'ye, Doç. Dr. Emel AKTAY'a, Araş. Gör. Dr. Alper YORULMAZ'a ve tez jürim Doç. Dr. Selçuk ŞİMŞEK'e;

Yüksek lisans eğitimim boyunca derslerini aldığım ve üzerimde emeği olan tüm değerli hocalarıma, tez çalışmama katılıp kıymetli katkılar sunan tüm akademisyen ve lisansüstü öğrencilerine en içten teşekkürlerimi ve saygılarımı sunarım.

Yaşamımın her evresinde ve her koşulda yanımda olup desteğini hissettiren kıymetli annem, babam, ablam ve abime şükranlarımı sunarım.

Esadiye PEKDEMİR

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
ETİK BEYANI	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	vii
ÖN SÖZ.....	ix
İÇİNDEKİLER	x
TABLolar DİZİNİ	xiv
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xv
KISALTMALAR DİZİNİ	xvi
EKLER DİZİNİ.....	xvii

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu	1
1.2. Problem Cümlesi	4
1.3. Araştırmanın Amacı	4
1.4. Araştırmanın Önemi	5
1.5. Araştırmanın Varsayımları.....	6
1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları	6
1.7. Tanımlar	6

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Lisansüstü Eğitim Nedir?.....	7
2.1.1. Yüksek Lisans Programı.....	10
2.1.2. Doktora Programı	11
2.2. Türkiye’de Lisansüstü Eğitim	11
2.3. Türkiye’de Sınıf Öğretmenliği ve Lisansüstü Eğitimi	17
2.4. Akademik Danışmanlık	20
2.4.1. Lisansüstü Eğitimde Akademik Danışmanlık	22
2.5. İlgili Yurt İçi Araştırmalar	25
2.6. İlgili Yurt Dışı Araştırmalar.....	27

BÖLÜM III

YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli.....	29
3.2. Çalışma Grubu.....	30
3.3. Veri Toplama Araçları	32
3.4. Verilerin Toplanması	33
3.5. Verilerin Analizi.....	34

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Akademisyenlerin Akademik Danışmanlık Konusundaki Algıları.....	35
4.2. Lisansüstü Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Konusundaki Algıları	41
4.3. Akademisyenlerin Akademik Danışmanlık Konusundaki Görüşleri	45
4.3.1. Akademisyenlerin Akademik Danışmanlık Konusunda Lisansüstü Öğrencilerden Beklentileri.....	46
4.3.2. Akademisyenlerin Akademik Danışmanlık Konusunda Yaşadıkları Problemler	53
4.3.3. Akademisyenlerin Akademik Danışmanlık Konusunda Yaşadıkları Problemlere İlişkin Çözüm Önerileri	64
4.4. Lisansüstü Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Konusundaki Görüşleri.....	70
4.4.1. Lisansüstü Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Konusunda Danışmanlarından Beklentileri.....	70
4.4.2. Lisansüstü Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Konusunda Yaşadıkları Problemler	78
4.4.3. Lisansüstü Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Konusunda Yaşadıkları Problemlere İlişkin Çözüm Önerileri	87

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Tartışma	92
5.2. Sonuç	97
5.3. Öneriler	99

KAYNAKÇA.....	101
EKLER	109

TABLolar DİZİNİ

	Sayfa
Tablo 1. Türlerine Göre Akademik Birim Sayıları.....	14
Tablo 2. Türkiye'deki Eğitim Bilimleri Enstitüsü Öğrenci Sayılarına İlişkin Bilgiler....	17
Tablo 3. Sınıf Öğretmenliği Alanında Lisansüstü Eğitimi Alan Öğrenci Sayılarına İlişkin Bilgiler.....	20
Tablo 4. Akademisyenlere İlişkin Bilgiler	31
Tablo 5. Lisansüstü Öğrencilere İlişkin Bilgiler.....	31
Tablo 6. Akademisyenlerin Akademik Danışmanlığa İlişkin Metaforları	36
Tablo 7. Lisansüstü Öğrencilerin Akademik Danışmanlığa İlişkin Metaforları	41

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa

Şekil 1. Türkiye'deki Mevcut Üniversite Sayısı	13
Şekil 2. Türkiye'deki Devlet Üniversitesi Sayısının Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımı...	13
Şekil 3. Türkiye'deki Vakıf Üniversitesi Sayısının Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımı....	14
Şekil 4. Türkiye Yükseköğretimindeki Öğrenim Düzeylerine Göre Öğrenci Sayıları	15
Şekil 5. Yüksek Lisans Öğrenim Düzeyindeki Öğrenci Sayısının Cinsiyete Göre Dağılımı	16
Şekil 6. Doktora Öğrenim Düzeyindeki Öğrenci Sayısının Cinsiyete Göre Dağılımı	16
Şekil 7. Akademisyenlerin Akademik Danışmanlığa İlişkin Genel Görüşleri	39
Şekil 8. Lisansüstü Öğrencilerin Akademik Danışmanlığa İlişkin Genel Görüşleri	43
Şekil 9. Akademisyenlerin Akademik Danışmanlık Konusunda Lisansüstü Öğrencilerden Beklentileri	47
Şekil 10. Akademisyenlerin Akademik Danışmanlık Konusunda Yaşadıkları Problemler	54
Şekil 11. Akademisyenlerin Çözüm Önerileri.....	65
Şekil 12. Lisansüstü Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Konusunda Akademisyenlerden Beklentileri	71
Şekil 13. Lisansüstü Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Konusunda Yaşadıkları Problemler.....	79
Şekil 14. Lisansüstü Öğrencilerin Çözüm Önerileri.....	87

KISALTMALAR DİZİNİ

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

TDK: Türk Dil Kurumu

YÖK: Yükseköğretim Kurulu

EKLER DİZİNİ

	Sayfa
Ek 1. <i>Metafor Formu</i>	109
Ek 2. <i>Akademisyen Görüşme Formu</i>	110
Ek 3. <i>Lisansüstü Öğrenci Görüşme Formu</i>	111
Ek 4. <i>Etik Kurul Kararı</i>	112
Ek 5. <i>Uygulama İzni</i>	113

BÖLÜM I

GİRİŞ

Araştırmanın bu bölümünde; araştırmanın problem durumu, problem cümlesi, amacı, önemi, varsayımları, sınırlılıkları ve tanımlar yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Bireyler, üniversitelerin lisans bölümlerinden mezun olduklarında akademik anlamda sahip oldukları bilgi ve deneyimler, içinde buldukları çağın sınırlı bir kısmına cevap verebilecek niteliktedir. Bireyler, teknolojinin gelişmesi ve bilginin artarak ilerlemesi doğrultusunda değişen dünyaya ayak uydurmak, değişim ve gelişmelerin öncüsü olabilmek için sahip oldukları bilgiyi sürekli güncellemeleri gerekmektedir. Bu süreçte ise öğrenmeye karşı istekli olmaları önemli hale gelmektedir. Bireyin sahip olduğu her bilgi gelişmeye açıktır fakat bireylerin sadece lisans eğitimiyle sahip oldukları bilgileri yaşam boyu kullanmaları olanaksızdır (Karakütük, 2001; Varış, 1972, Akt., Aydemir ve Çam, 2015). Üniversitelerin, yeni bilgilerin üretildiği, araştırmaların özgürce yapıldığı, bu doğrultuda araştırma çalışmalarının özendirildiği ve bilim ortamlarının gerçekleştirildiği yerler olması beklenmektedir. Bu beklentiler doğrultusunda ise üniversitelerin en önemli işlevinin araştırma yapmak (İbiş, 2014) olduğu ifade edilebilir.

Lisans eğitimi ile yetinmeyen bireyler bu eğitimlerini tamamladıktan sonra kendilerini ilgi duydukları alanda geliştirmek, topluma katkı sağlamak, bilim dünyasının bir parçası olmak adına veya çeşitli amaçlar ve beklentiler ile üniversitelerin gerçekleştirdiği lisansüstü eğitime yönelmektedirler. Literatür incelendiğinde lisansüstü eğitim kavramının çeşitli şekillerde tanımlandığı görülmektedir. Örneğin Günay (2018) lisansüstü eğitimi, üniversitenin hem kendi ihtiyaç duyduğu akademisyenlerin hem de

toplumun ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünün ve araştırmacıların yetiştirildiği en üst eğitim mercii olarak tanımlamaktadır. Lisansüstü eğitim ile bilimsel ve teknolojik ilerlemelerin, kalkınmanın önemli parçası olan yüksek nitelikli insan gücü yetiştirilir (İbiş, 2014). Samancı ve diğerleri'ne (2016) göre ise lisansüstü eğitimin amacı, yükseköğretim kurumlarının geleceği için öğretim elemanları ve araştırmacılar yetiştirmek ve bu doğrultuda ülkelerin teknolojik, ekonomik ve kültürel gelişmeleri ile ilgili sorunlarına çözüm getirmektir. Lisansüstü çalışma yapmanın önemi, belirli bir süre içerisinde bir konu üzerinde geniş bir araştırma yaparak bu konuda yetkinliğini geliştirmektir (Şahin ve diğerleri, 2013). Son olarak Günay (2018), lisansüstü eğitimi entelektüel ve akademik derinlik boyutları ile değerlendirerek lisansüstü eğitimin bu boyutlarının artırılması gerektiğini ve bu artışın bütün eğitim sisteminin kalitesinin yükseltilmesinde önemli rol oynadığını vurgulamıştır. Tüm bu tanım ve ifadeler değerlendirildiğinde lisansüstü eğitimin, nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde kilit nokta olduğu görüşünde hem fikir oldukları ifade edilebilir. Nitelikli insan kavramı, kendini sürekli geliştiren ve toplumsal sorunlara karşı duyarlı bir birey ya da araştırmacı olarak ele alınabilmektedir (Aydemir ve Çam, 2015).

Bireyler, nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde önemli rol üstlenen lisansüstü eğitime başladıklarında eğitim süreci içinde birtakım becerileri edinmiş olmaları beklenmektedir. Lisansüstü eğitim almış bireyler bilime katkı sağlayacak, toplumdaki gelişmelere yön verecek, ülkenin kalkınmasında etkili rol oynayacak ya da karşılaşılan problemlere etkili çözümler üretecek olan bireyler ise bu becerilen üst düzey beceriler olduğu söylenebilir. Lisansüstü eğitim yüksek lisans programı ile başlamakta ve devamında doktora programı gelmektedir. Türkiye'de yayınlanan Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'ne göre tezli yüksek lisans programına devam eden bir bireyin bilimsel araştırma yöntemlerini kullanarak bilgilere erişme ve bu bilgileri derleme, yorumlama aynı zamanda değerlendirme yeteneğini kazanmasını sağlamayı amaçlamaktadır. Doktora programına devam eden bir bireye ise bağımsız araştırma yapma, bilimsel problemleri, verileri geniş ve derin bir bakış açısı ile irdeleyerek yorum yapma, analiz etme ve yeni sentezlere ulaşmak için gerekli becerileri kazandırmayı amaçlamaktadır (Yükseköğretim Kurulu [YÖK], 2016).

Lisansüstü eğitim, lisans programını tamamlamış bireylerin belli bir alanda eğitim alarak o alanda uzmanlaşmasına temel oluşturan eğitimidir. Lisansüstü eğitimin önemi, nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinin yanında nitelikli akademisyenler yetiştirilmesi

ve yükseköğretimin kalite bakımında yükselmesini sağlamasından gelmektedir (Dikmen ve Tuncer, 2016). Lisansüstü eğitimin önemli paydaşlarından biri olan öğrencilerin, lisansüstü eğitim süreçleri boyunca aldıkları eğitimin kalitesini belirleyen önemli unsurlardan biri şüphesiz öğrenci-akademik danışman ilişkisidir. Nitekim öğrencilerin akademik danışmanlarıyla olan ilişkileri, eğitim sürecindeki başarıları ve memnuniyetleri üzerinde önemli rol oynamakta ve bu anlamda ileriye dönük kariyer sürecine de etkileri bulunmaktadır (Johnson ve diğerleri, 2000). Lisansüstü öğrenci ve danışman iletişiminin niteliği öğrencilerin; akademik süreçlere ve bilimsel araştırmalara olumlu yönde tutum geliştirmesinde, bilimsel araştırma süreçlerinde karşılaştıkları zorluklarla baş etmede, akademik yaşama ve araştırmaya güdülenmelerinin artmasında, öğrenci ile danışman işbirliğinin kuvvetlenmesinde önemli bir yeri vardır (Dilci, 2009). Akademik danışmanlık eğitimsel bir süreçtir (Seçkin ve diğerleri, 2013) ve üniversitelerden verilen eğitimin niteliği düşünüldüğün verilmesi gereken hizmetlerin başında gelmektedir. Bu anlamda yükseköğretim kurumlarında akademik danışmanlık yürüten akademisyenler, danışmanlığını yaptıkları öğrencilere belli amaç ve ilkeler doğrultusunda rehberlik etme ve bu doğrultuda yol gösterme görevleri bulunmaktadır (Seçkin ve diğerleri, 2013). Buna karşın öğretim elamanının yeterli niteliğe sahip olmamaları sonucu gerekli danışmanlık hizmetlerini vermede yetersiz kalmaktadırlar (Karabıyık Çeri, 2013).

Lisans ve lisansüstü eğitimde verilen akademik danışmanlık hizmetleri farklılık gösterse de (Güven, 2014) genel anlamda bu hizmetin içeriği (Bektaş Köser, 2010); bölüm ve fakülte, fakültedeki diğer personellerle ilişkiler, ders içerikleri, yönetmelikler, faydalanılabilecek hizmetler, burs imkanları, sağlık ve sosyal hizmetler gibi konular hakkında bilgilendirme, ders kaydı ve ders programı hazırlanması, durum (devamsızlık, başarısızlık) takibi, gelecek planlama, öğrencinin yeteneklerini keşfetmede destek olma gibi ve benzeri görevler olarak ifade edilebilir. Tüm bunların yanı sıra ve öğrencilere danışmanlık yapma görevinin yanında akademisyenlerin, akademik çalışmalarda hakemlik, araştırma yapma, üniversite kurullarında görev alma gibi çeşitli akademik ve idari görevlerde bulunmaktadır (Aypay, 2006).

Lisansüstü eğitim sürecine ilişkin yapılan araştırmalar incelendiğinde akademik danışmanlık sürecine ilişkin yapılan araştırmaların az sayıda olduğu ve yapılan bu araştırmaların da genellikle öğrenci perspektifiyle sınırlı kaldığı görülmektedir. Bu bağlamda sürecin bir de akademik danışmanlar tarafından değerlendirilmesine ihtiyaç duyulduğu gözlenmiştir. Bu çalışmayla birlikte lisansüstü eğitimde akademik

danışmanlık süreci hem danışan hem danışman görüşlerine başvurarak karşılaştırmalı olarak değerlendirilerek tek taraflı bir bakış açısını reddetmiş olup süreç çok yönlü değerlendirilmiştir. Bu sayede de akademik danışmanlık sürecinin aksayan yönleri, iyileştirilmesi gereken yönleri gibi durumlar daha iyi gözlenerek sürece ilişkin öneriler geliştirilmesine imkan sunmaktadır.

1.2. Problem Cümlesi

Sınıf öğretmenliği lisansüstü eğitimi akademik danışmanlığına ilişkin ne tür problemler yaşanmaktadır ve ne tür çözümler oluşturulabilir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı sınıf öğretmenliği lisansüstü eğitimi akademik danışmanlığına ilişkin öğrencilerin ve akademisyenlerin algılarının ve görüşlerinin belirlenmesidir. Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere yanıt aranacaktır:

1. Akademisyenlerin akademik danışmanlık konusundaki algıları nelerdir?
2. Lisansüstü öğrencilerinin akademik danışmanlık konusundaki algıları nelerdir?
3. Akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda görüşleri nelerdir?
 - a) Akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda lisansüstü öğrencilerden beklentileri nelerdir?
 - b) Akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemler nelerdir?
 - c) Akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemlere ilişkin çözüm önerileri nelerdir?
4. Lisansüstü öğrencilerinin akademik danışmanlık konusundaki görüşleri nelerdir?
 - a) Lisansüstü öğrencilerinin akademik danışmanlık konusunda danışmanların dan beklentileri nelerdir?
 - b) Lisansüstü öğrencilerinin akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemler nelerdir?

- c) Lisansüstü öğrencilerinin akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemlere ilişkin çözüm önerileri nelerdir?

1.4. Araştırmanın Önemi

Lisansüstü öğrenciler eğitim aldıkları süre boyunca kendilerine uzmanlık bilgi ve becerileriyle rehberlik edecek ve bu sayede hem akademik başarısını artıracak hem de akademik anlamda gelişimine destek olacak danışmanlara ihtiyaç duymaktadırlar (Dikmen ve Tuncer, 2016; Seçkin ve diğerleri, 2013). Akademik danışmanlık, lisansüstü eğitimde öğrencilerin hem psikolojik hem akademik anlamda sıkıntılar yaşanmaması adına iyi yürütülmesi gereken bir süreçtir. Nitekim hem yurtiçi hem yurtdışı literatür incelendiğinde özellikle doktora öğrencilerinin lisansüstü eğitim sürecine ilişkin araştırmalar (Akbulut ve diğerleri, 2013; Ku ve diğerleri, 2008) ve lisansüstü eğitim sürecindeki akademik danışmanlığa ilişkin araştırmaların sınırlı olduğu bulunmuştur. Bunun yanında akademik danışmanlığın genellikle öğrencilerin perspektifiyle ele alındığı görülmüştür (Çapa Aydın ve diğerleri, 2019; Dikmen ve Tuncer, 2016; Durmaz, 2009; Güven ve Tunç, 2007; Kuzgun ve diğerleri, 1997).

Akademik danışmanlığa ilişkin lisansüstü öğrencilerinin ve akademisyenlerin hem algılarını hem görüşlerini ortaya çıkarmayı ve bu konuda öneriler ortaya koymayı amaçlayan bu çalışma ile süreç içindeki öğrenci ve akademisyenlerin görüşleri alınarak akademik danışmanlık süreci daha geniş bir perspektiften ele alınacaktır. Bu bağlamda lisansüstü eğitimdeki akademik danışman atama sürecine ilişkin öneriler sunacağı ve öğrencilerin akademik danışman tercihlerinde rol oynayarak danışmanlık sürecine yön vereceği düşünülmektedir. Hem akademik danışmanlık hem lisansüstü eğitim sürecine ilişkin farklı problemlere çözüm önerileri sunarak lisansüstü eğitim yapılanmalarında etkili olacağı düşünülmekte olup özellikle lisansüstü eğitimdeki “akademik danışmanlık” konusunun yeniden ele alınması ve yapılandırılması gerektiği konusunda bir bakış açısı getireceği düşünülmektedir. Daha iyi bir akademik danışmanlık süreci sağlandığında öğrencilerin de motivasyonunu artarak daha iyi bilimsel araştırmalar yapmalarına fırsat sunulmuş olacaktır. Bu sayede lisansüstü eğitim sürecinde nitelikli yayınlar ve çalışmalar ortaya çıkmasında ayrıca nitelikli araştırmacıların yetiştirilmesinde olumlu anlamda katkıları olacağı düşünülmektedir.

1.5. Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırma kapsamında verilerin toplanmasında kullanılan ölçme araçlarına katılımcıların içtenlikle cevap verdikleri varsayılmıştır.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma, araştırmanın çalışmanı grubunu oluşturan kişilerle ile sınırlıdır.

1.7. Tanımlar

Lisansüstü Eğitim: Bir alanda derinlemesine çalışarak lisans eğitiminden daha üst seviyede bilgi ve etkinliğe sahip olan yüksek ihtisas gücünü yetiştiren eğitim programıdır (Çimen, 2015, s.7).

Danışman; Öğrencilerin eğitim ve öğretim hizmetlerinden en üst düzeyde yararlanabilmesi amacıyla eğitim ve öğretim ile ilgili sorunlarının çözümünde onlara yardım etmekle görevlendirilen öğretim elemanıdır (Bektaş Köser, 2010, s.3).

Danışmanlık: Öğrencilerin öğrenim hedeflerine ulaşmalarını kolaylaştırıcı bir rehberlik hizmetidir (Orer ve diğerleri, 2010, s.7).

Akademik Danışmanlık: Öğrencilerin akademik veya akademik olmayan sorunları hakkında sık sık öğretmene başvurdukları eğitimsel bir süreç ve doğası gereği üniversitelerde gerçekleştirilmektedir (Seçkin ve diğerleri, 2013).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE ve İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu bölümünde lisansüstü eğitimin ne olduğuna, Türkiye’de lisansüstü eğitimin durumuna ve lisansüstü eğitimdeki akademik danışmanlığa ilişkin bilgiler yer almaktadır. Ayrıca ilgili yurt içi ve yurt dışı araştırmalar da bu bölümde sunulmuştur.

2.1. Lisansüstü Eğitim Nedir?

Eğitim, bireyin bulunduğu çağa uyum sağlayabilmesi ve bu uyumla kendini geliştirerek hem kendisine hem de içinde bulunduğu çevreye değer katabilmesi adına önemli bir süreçtir. Eğitim, toplum yapısının oluşmasında (Toprak ve Taşgın, 2017) ve toplum yaşamını ekonomi, teknoloji, kültür, sanat gibi farklı birçok alanda şekillendirmede önemli bir rol üstlenmekle birlikte ülkenin uzak ve yakın hedeflerini gerçekleştirmede ve bireyleri donanımlı hale getirerek toplumsal kalkınmayı sağlamada temel unsur olarak görülmektedir (Samancı ve diğerleri, 2016). Nitekim ülkeler, çağın gereklerine ve getirdiği bilgi akışına uyum sağlayıp eğitim sistemlerini bu doğrultuda güncelleyerek ve bilim politikaları üreterek kalkınmayı sağlayabilmektedirler (Sevinç, 2001). Bu yönüyle eğitim bir süreç olarak değerlendirildiğinde, eğitimin çok boyutlu ve farklı işlevlere sahip olduğunu söylemek mümkündür (Norris, 2021). Eğitim, sahip olduğu bu işlev ve rolleri farklı düzeylerde eğitim veren okullar, diğer bir ifadeyle eğitim kurumları, aracılığı ile gerçekleştirmektedir (Ünal ve İter, 2010). Yükseköğretim faaliyetlerinden biri olan lisansüstü eğitim de “üniversite” olarak adlandırılan yükseköğretim kurumlarında gerçekleştirilmektedir. Yükseköğretim kurumları, bilimin gelişmesi ve ilerlemesi, toplum problemlerinin çözüm sürecinde aktif olma ve ülke için

gerekli olan yüksek nitelikte insan gücünü yetiştirme gibi hususlarda sorumluluk alan kurumlardır (Karakütük, 1989). Bu kurumlardan olan üniversiteler; bilimsel özerkliğe sahip olmakla birlikte bilimsel araştırma ve yayın yaparak yüksek düzeyde eğitim-öğretim faaliyetleri gerçekleştirmektedir (Yükseköğretim Kurulu [YÖK], 1982). Üniversitelerde gerçekleştirilen yükseköğretimin faaliyetlerinin amaçları arasında; bilimsel ve özgür düşünce gücüne sahip, yüksek düzeyde bilimsel çalışmalar yaparak ulaştığı bilimsel verileri yayabilen ve böylece ülke kalkınmasına katkıda bulunan, ulusal ve uluslararası kurumlarla işbirliği içinde bulunarak bilim dünyasına evrensel anlamda katkıda bulunan bireyler yetiştirmek vb. bulunmaktadır. Bu bağlamda yükseköğretim kurumları, lisans eğitimini tamamlayarak yüksek lisans, doktora gibi bir üst eğitim sürecine devam etmek isteyen öğrenciler-bireyler için, lisansüstü eğitim süreçleriyle ilgili talep ve ihtiyaçları karşılamak adına gerekli planlamaları yaparak lisansüstü eğitim faaliyetlerini yürütülmesine olanak sağlamaktadır (YÖK, 1981). Nitekim lisans eğitimini tamamlayarak lisansüstü eğitime devam eden bireyler, lisanstaki eğitim süreçlerine göre daha kapsamlı bilimsel araştırmalar yapma, üst düzey düşünme becerisini daha etkili kullanma ve araştırma yöntemleri konusunda derinlemesine bilgi edinerek uygulama fırsatı bulmakta ve böylece ilgili oldukları alanlarda uzmanlaşma sağlayabilmektedirler (Bozan, 2012; Karaman ve Bakırcı, 2010; Nayır, 2011).

Lisansüstü eğitim, en yalın haliyle lisans eğitimi tamamlandıktan sonra devam edilebilen yükseköğretim olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu [TDK] Sözlükleri, 2021c). Diğer bir ifadeyle lisansüstü eğitim; lisans eğitimini başarıyla tamamladıktan sonra tercih edilen bilim dalında uzmanlaşmaya fırsat sunan ve tamamlandığında yüksek lisans ve doktora gibi farklı derecelere sahip olunan eğitimidir (Turgut, 1987). Bunların yanında lisansüstü eğitime ilişkin farklı tanımlar da bulunmaktadır. Bu tanımların farklılaşmasının temelinde lisansüstü eğitim sürecinin farklı yönlerde yansımalarının olmasından kaynaklanmaktadır. Bu bağlamda lisansüstü eğitim alan bireyi düşündüğümüzde lisansüstü eğitim; lisansta bazı temel akademik beceriler edinildikten sonra bir konuyu derinlemesine öğrenirken yeni bilgi ve beceriler kazanmak, alanında kendini geliştirmek için çok iyi bir yol olarak tanımlanmaktadır (İlter, 2019). Diğer yandan bu eğitimi veren üniversiteleri temel aldığımızda lisansüstü eğitim; hem üniversitelerin ihtiyaç duyduğu akademik personeli hem de bilimsel amaçları gerçekleştirmek üzere araştırmacıların yetiştirildiği, bilimsel faaliyetlerin gerçekleştirildiği ve üniversitelere akademik bağlamda dinamiklik sağlayan bir eğitim

süreci olarak tanımlanmaktadır (Günay, 2018; Kayahan ve Karakütük, 2014). Lisansüstü eğitim aynı zamanda ülke refahı ve kalkınması için ihtiyaç duyulan nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi sürecinde verilen eğitim olarak da tanımlanmaktadır (Bayar ve Çelenk, 2019; Koşar ve diğerleri, 2020). Buradaki nitelikli insandan kasıt; bilgiyi üreten ve bu bilgiyi kullanan, problemlere çözüm arayan ve bu süreçte eleştirel düşünce tarzını benimsemiş kişi olduğunu ifade etmek mümkündür (Başer ve diğerleri, 2005; Toprak ve Taşgın, 2017). Nitekim lisansüstü eğitimin en temel amaçlarından biriside; üzerine uzmanlaştığı alanla ilgili söz sahibi, süreçte edindiği bilgiyi kullanabilen, üst düzey bilimsel becerilere sahip ve bu becerileri kullanabilen, çözüm odaklı, eleştirel ve yaratıcı düşünebilen, karşılaştığı durum ya da olayları farklı açılardan değerlendirebilen, karşılaştığı problemleri kavrayıp farklı çözümler geliştirebilen araştırmacılar ve bilim insanları yetiştirmektir (Akgün ve Güntaş, 2018). Lisansüstü eğitimin bir diğer amaçları ise ulusların teknolojik, kültürel ve ekonomik gelişimleri sürecinde ortaya çıkan problemlere çeşitli çözümler getirmek (Ünal ve İlter, 2010); ayrıca bilim, sanayi, eğitim, güzel sanatlar ve sağlık gibi çeşitli alanlarda ihtiyaç duyulan bilim insanları yetiştirmektir (Yıldız ve Göl, 2016). Lisansüstü eğitimin hedeflerine bakıldığında zorunlu bir eğitim şeklinde gerçekleştirilemeyeceği, gönüllük esasına dayandığı, bilime ilgisi ve merakı olan bireylerin altından kalkabileceği bir süreç olduğu anlaşılmaktadır. Bunun yanında lisansüstü eğitim günümüzde zorunlu olmasa da bireyler lisans eğitimlerini tamamladıktan sonra çalıştıkları alanda daha profesyonel ve yaptıkları işleri bilimsel temele oturtarak devam etmek istediklerinde lisansüstü eğitim sürecini hem gerekli hem de moral ve motivasyon kaynağı olarak görmektedirler (İlter, 2019). Lisansüstü eğitimin, iş hayatında ve kariyer gelişiminde (Artess ve Hooley, 2017) temel gereksinim olarak görülmesi, lisansüstü eğitimin zorunlu olmamasına rağmen bu anlamda motivasyon kaynağı olmasını açıklar durumdadır (İlter, 2020). Bu bağlamda lisansüstü eğitimin; bireylere mesleğinde daha profesyonel olmak, kariyer fırsatları sunmak, araştırma becerilerini geliştirmek, araştırma becerileri kullanarak elde edilen bilgilerin geçerliği ve güvenilirliğini sınamak, bilimin ilerlemesine katkı sağlamak gibi yararları bulunmaktadır (Akgün ve Güntaş, 2018; Kılınç ve diğerleri, 2020).

Türkiye’de lisansüstü eğitimin, yükseköğretimin önemli bir basamağı haline gelmesini ve gelişmesini sağlayan önemli etkenler bulunmaktadır. Bu etkenleri şu şekilde sıralamak mümkündür (Karaman ve Bakırcı, 2010):

- Bilimin ve teknolojinin gelişmesinde yükseköğretim faaliyetlerini gerçekleştiren kurumlarının önemli bir rol oynaması,
- Yükseköğretime artan talep ve üniversite sayılarındaki artışla beraber, yükseköğretimde kaliteyi artıran, nitelikli akademisyenlere ihtiyacın artması,
- Bireylerin, lisan eğitimini tamamladıktan sonra alanlarında uzmanlaşma isteği ve kurumların kariyer-meslek gelişimi için lisansüstü eğitim alınması konusunda teşviklerinin olması,
- Topluma; merak eden, keşfetmeyi seven, araştıran, düşünen, sorgulayan, iletişim becerisi yüksek, fikir üreten, olaylara ve durumlara farklı açılardan bakabilen, özgüveni yüksek, kendini geliştiren bireylerin yetiştirilip kazandırılması,
- Ülke refahı ve kalkınması konularında nitelikli insan gücünü duyulan ihtiyaç,
- Bilimsel, eleştirel, yaratıcı düşüncenin geliştirilmesi ve bu bağlamda bilgi üreterek yayılmasını sağlama ihtiyacı.

2.1.1. Yüksek Lisans Programı

Üniversitelerin bünyesinde bulunan enstitülerce yürütülen lisansüstü eğitim programı; yüksek lisans ve doktora derecelerine yönelik belli bir sayıda ve içerikte dersler ile tez, doktora yeterlik sınavı ve çeşitli uygulamaları içermektedir (YÖK, 1983). Lisansüstü eğitim sürecinin basamaklarından biri olan yüksek lisans programı tezli ve tezsiz olmak üzere iki biçimde yürütülebilmekte ve yüksek lisans sonrası doktora devam edebilmek için tezli yüksek lisans eğitimi tamamlamış olmak gerekmektedir (YÖK, 2016). Bu çalışmada da tezli yüksek lisans ve doktora eğitimine devam eden sınıf öğretmenleri baz alındığından “yüksek lisans” kavramı ile tezli yüksek lisans programı kastedilmektedir. Tezli yüksek lisans programının; bireyin, temel bilimsel araştırma yöntemlerini kullanma becerisini edindirme ve bu yöntemleri kullanarak bilgiye erişme, erişilen bilgileri düzenleyerek yorumlama ve değerlendirme yapabilmesini sağlamak gibi amaçları bulunmaktadır. Ayrıca öğrenciyi, doktora sürecine hazırlamak ve mesleğinde uzmanlaşmayı sağlamak gibi amaçları da bulunmaktadır.

2.1.2. Doktora Programı

Doktor programında bireye, yüksek lisans programına göre daha üst düzey bilimsel beceriler kazandırılması hedeflenmektedir. Bu bağlamda doktora programını tamamlayan bireyin bağımsız olarak aşırma yapma becerisini kazanmış olması beklenmektedir. Yani birey bilimsel temelde üzerinde durduğu problemleri geniş bakış açısıyla derinlemesine incelemesi gerekmektedir. Devamında ortaya çıkan bilgileri yorumlama, analiz etme ve sentezleme süreçlerini gerçekleştirmesi ve böylece bağımsız araştırmacı kimliği kazanarak bilim insanı yetiştirmek amaçlanmaktadır (Karakütük, 1989; YÖK, 2016). Tüm bunları göz önüne aldığımızda yüksek lisans ve doktora programlarının bir noktada ayrıştığını söylemek mümkündür. Nitekim yüksek lisans mezunu bireyin araştırmacı kimliği başlangıç seviyesinde algılanırken; doktora programından mezun olmuş birey bağımsız bir araştırmacı olarak nitelendirilerek araştırmacılık konusunda mükemmele yakın profil çizmektedir (Günay, 2018).

2.2. Türkiye’de Lisansüstü Eğitim

Yükseköğretimin tarihsel gelişimine kısaca baktığımızda bazı tarihlerin ve bu tarihlerde gerçekleştirilen faaliyetlerin lisansüstü eğitimin belli bir noktaya gelmesinde önemli olduğu görülmektedir. 1933 yılında gerçekleştirilen Üniversite Reformu, yükseköğretimin dönüm noktalarından birisi olduğu ifade edilmektedir. Bu reform, Cumhuriyetin ilerleyen zamanlarında üniversitelerle ilgili değişim ve gelişimlere öncülük etmesi, yükseköğretimle ilgili süreçlere ilişkin ortaya çıkarılan kanunların şekillenmesine etki etmesi, gibi yönlerden önem arz etmektedir. Üniversite reformuyla, üniversitelerde birtakım düzenlemelere ve iyileştirilmelere gidilmekle birlikte 1933 yılında Darülfünun kapatılarak yerine İstanbul Üniversitesi açılmıştır. Yine aynı yıl içinde Yüksek Ziraat Enstitüsü açılmıştır. 1944 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi, 1946 yılında ise Ankara Üniversitesi ve enstitüler kurulmuş ve böylece Türkiye yükseköğretimin temel yapısı oluşturulmuştur (Namal ve Karakök, 2011; YÖK, t.y.). Ağırlioğlu (2013) ise 1950 yılından sonra diğer üniversitelerin kurulmaya başlandığını ve devam ettiğini, ülkemizde ilk doktora eğitiminin 1937 yılında Ankara Ziraat Enstitüsü’nde gerçekleştirildiğini ve diğer üniversitelerdeki ilk doktora eğitiminin gerçekleştirildiği yıllara baktığımızda;

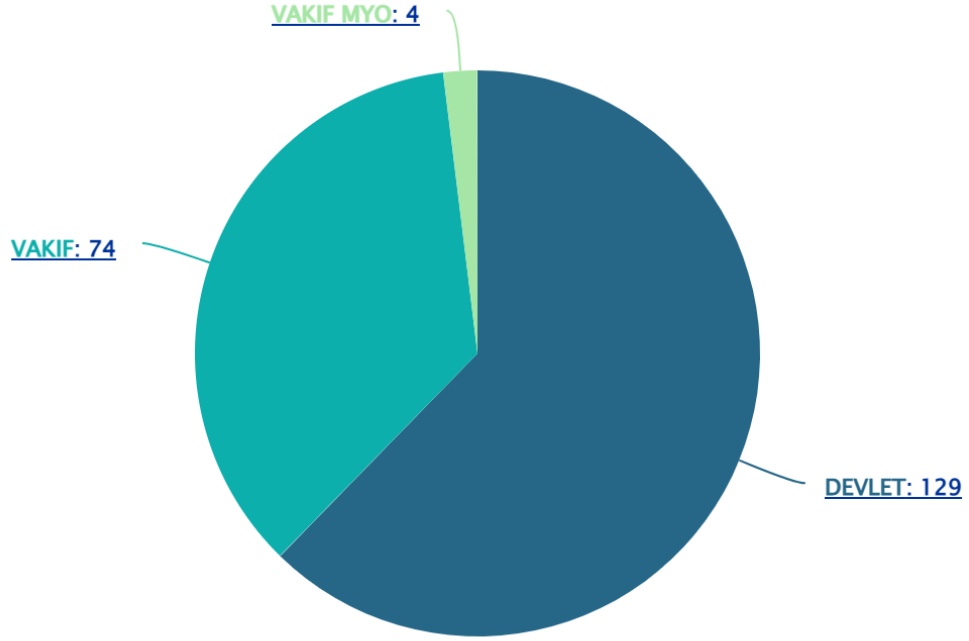
İstanbul Üniversitesi'nde 1939, İstanbul Teknik Üniversitesi'nde ise 1952 yılında gerçekleştirildiğini aktarmaktadır.

Bahsi geçen üniversitelerde hem lisans hem de lisansüstü eğitim ve öğretim süreci 1981 yılına kadar Avrupa sistemi temel alınarak yürütülmekteydi. 1981 yılına gelindiğinde üniversitelerde, Avrupa sistemini bırakıp Amerikan sistemi temel alınarak eğitime devam edilmek istenmiş. Böylece 1981 yılında 2457 sayılı Yükseköğretim Kanunu yayımlanarak üniversitelerdeki eğitimde bu bağlam lisansüstü eğitimde de sistem değişikliğine gidilmiştir. Lisansüstü eğitim günümüzde de 6 Kasım 1981 tarihinde Resmi Gazete 'de yayımlanan 2457 sayılı Yükseköğretim Kanunu temel alınarak üniversiteler bünyesinde bulunan enstitüler tarafından yürütülmektedir (Ağırlioğlu, 2013). Enstitüler, bir önceki başlıkta da değindiğimiz gibi; fakültelerde bulunan çeşitli bilim dalları alanlarında lisansüstü eğitimin yürütüldüğü, bilimsel araştırmaların yapıldığı ve bu bağlamda çeşitli uygulamaların yapıldığı, yapılan bilimsel araştırmaların yayınlama faaliyetlerinin gerçekleştirildiği yükseköğretim kurumlarından (Kaya ve diğerleri, 2005).

Her üniversite bünyesinde farklı bilim alanlarında çalışan enstitüler bulunmaktadır. Bunlar genelde Eğitim Bilimler Enstitüsü, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Fen Bilimleri Enstitüsü ve Sosyal Bilimler Enstitüsü şeklinde olabilmektedir. Kişiler de lisansüstü eğitime başlamak için, başvuru yapacakları üniversitenin alanları ile ilgili olan enstitünün web sitesindeki duyuruları takip ederek belirlenen tarihlerde başvuru yapabilmekte, akabinde gerekli aşamaları gerçekleştirip gerekli koşulları da sağlayıp üniversite tarafından kabul aldıkları takdirde lisansüstü eğitimlerine başlayabilmektedirler.

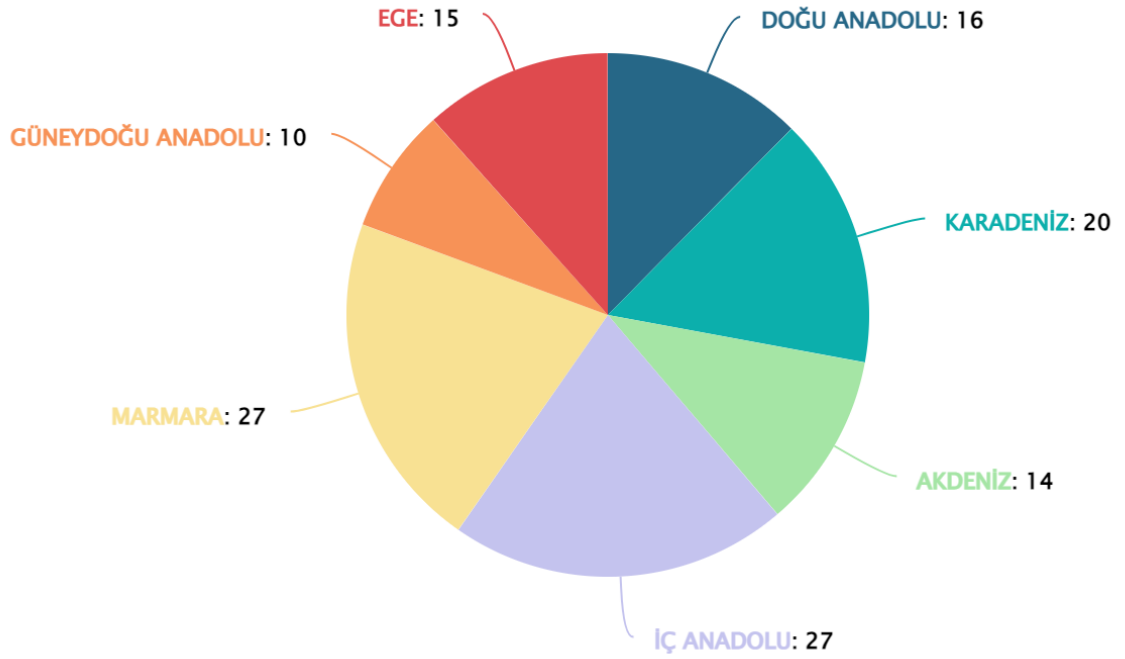
Türkiye'de lisansüstü eğitime ilişkin bazı istatistiksel verileri incelendiğinde; Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi'nde bulunan güncel verilere göre Türkiye'de 207 üniversite bulunmakta ve bunların 129'u devlet üniversitesi, 78'i ise vakıf üniversitesi şeklindedir. Şekil 1'de Türkiye'de mevcut üniversite sayısına, Şekil 2'de devlet üniversitesi sayısının coğrafi bölgelere göre dağılımına ve Şekil 3'te vakıf üniversitesi sayısının coğrafi bölgelere göre dağılımına ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Şekil 1. Türkiye'deki Mevcut Üniversite Sayısı

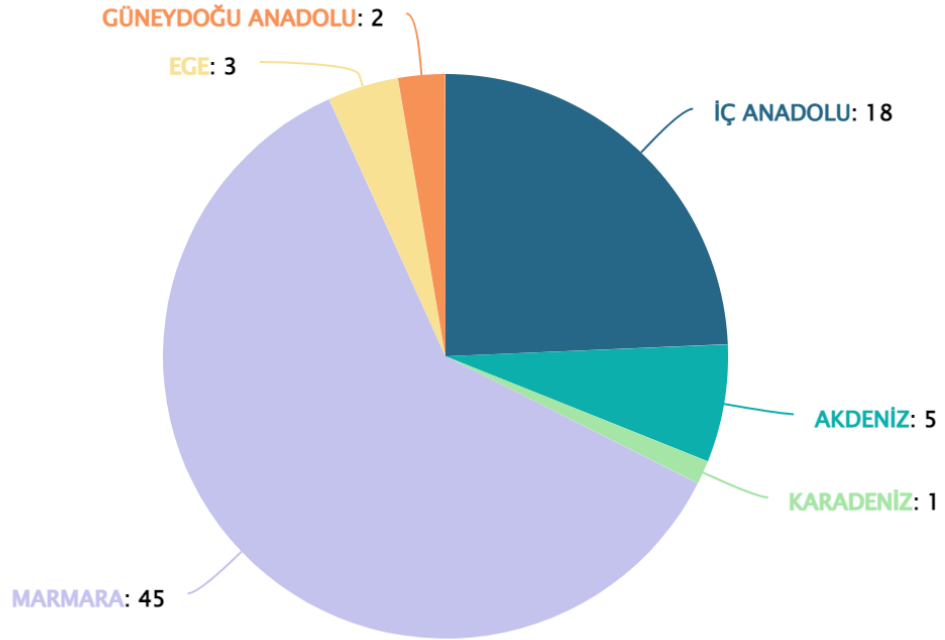
Not. <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alınmıştır.

Şekil 2. Türkiye'deki Devlet Üniversitesi Sayısının Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımı

Not. <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alınmıştır.

Şekil 3. Türkiye'deki Vakıf Üniversitesi Sayısının Coğrafi Bölgelere Göre Dağılımı

Not. <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alınmıştır.

Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi'nde bulunan 2020-2021 verilerine göre, Türkiye'de aktif olarak faaliyet gösteren 559 enstitü bulunmaktadır. Bunun yanında yine aynı yılın verilerine göre lisansüstü eğitim programlarını incelendiğinde aktif olan; 12 bin 989 yüksek lisans programı, 5600 doktora programı olduğu görülmektedir. Bu bilgilere ilişkin istatistik bilgileri Tablo 1'de yer almaktadır.

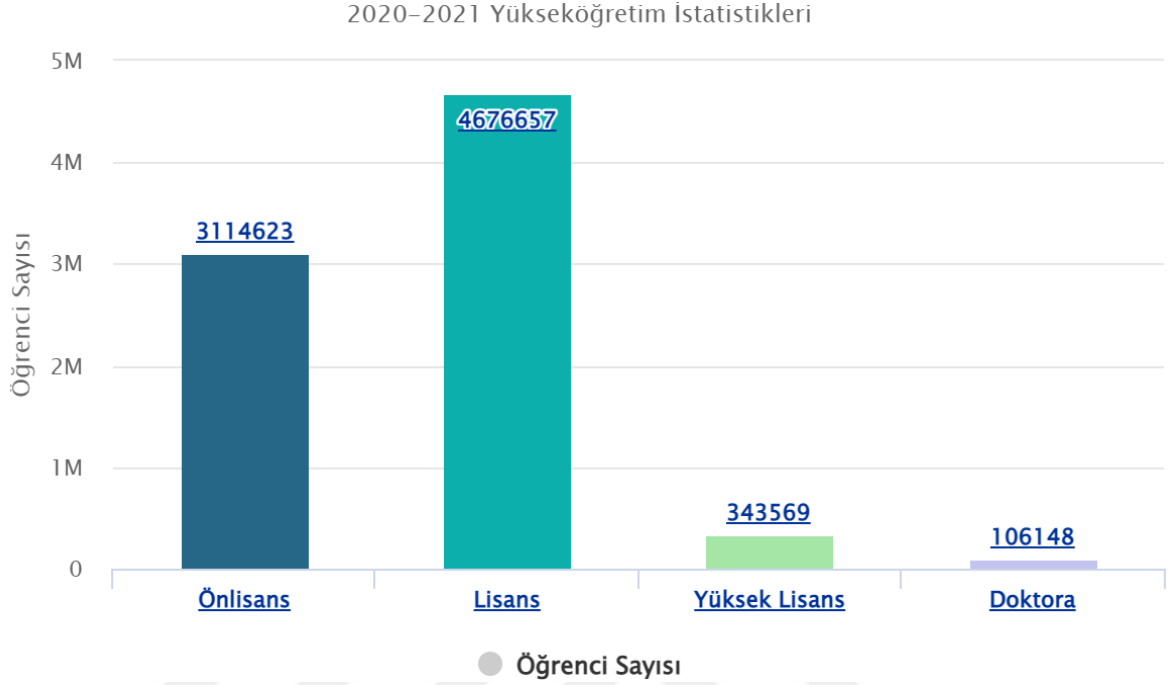
Tablo 1. Türlerine Göre Akademik Birim Sayıları

Akademik Birimler	Devlet Üniversitesi	Vakıf Üniversitesi	TOPLAM
Enstitü	428	131	559
Yüksek Lisans Programı	10453	2536	12989
Doktora Programı	5045	555	5600

Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi'nde bulunan 2020-2021 yılı verilerine göre, lisansüstü eğitimine devam eden öğrenci sayıları incelendiğinde; yüksek lisans öğrenci sayısının 343 bin 569, doktora öğrenci sayısının ise 106 bin 148 olduğu

görülmektedir. Şekil 4'te öğrenim düzeyine göre üniversitelerde bulunan öğrenci sayılarına ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Şekil 4. Türkiye Yükseköğretimindeki Öğrenim Düzeylerine Göre Öğrenci Sayıları

Not. <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alınmıştır.

Lisansüstü eğitime talep her geçen artsa da, lisansüstü eğitime devam eden öğrenci sayısı her dönemde artış gösterse de; Şekil 4 incelendiğinde, üniversitelerde lisans eğitimi alan öğrenci sayısı temel alındığında yüksek lisans ve doktora eğitime devam eden öğrenci sayısının az olduğunu ifade etmek mümkündür. Bunun yanında Şekil 4 incelendiğinde yüksek lisansa devam eden öğrenci sayısının doktoradan daha fazla olduğu da görülmektedir.

Yüksek lisans ve doktora eğitime devam eden öğrencileri sayılarının cinsiyet dağılımı incelendiğinde; her iki eğitim düzeyindeki cinsiyet dağılımında kadın ve erkek arasında çok fark olmamasının yanında erkeklerin sayıca daha fazla olduğu görülmektedir. Nitekim Şekil 5'te yüksek lisans eğitime devam eden öğrenci sayısının cinsiyete göre dağılımına ve Şekil 6'da doktora eğitime devam eden öğrenci sayısının cinsiyete göre dağılımına ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Şekil 5. Yüksek Lisans Öğretim Düzeyindeki Öğrenci Sayısının Cinsiyete Göre Dağılımı

Not. <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alınmıştır.

Şekil 6. Doktora Öğretim Düzeyindeki Öğrenci Sayısının Cinsiyete Göre Dağılımı

Not. <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden alınmıştır.

Türkiye genelinde üniversite, enstitü, yüksek lisans ve doktora programı, yüksek lisans ve doktora devam etmekte olan öğrenci sayılarına ilişkin bilgilere yer verildikten

sonra; araştırma örnekleminin bir kısmını oluşturan sınıf öğretmenlerinin lisansüstü eğitimdeki istatistiklerini incelemek anlamlı olmaktadır.

Sınıf öğretmeni adayları, lisans eğitimi boyunca ilgili üniversitenin ‘eğitim fakültesine’ bağlı olarak öğrenciliklerini sürdürmektedirler. Lisanstan mezun olup lisansüstü eğitim sürecine devam eden sınıf öğretmenleri ise artık ilgili üniversitenin eğitim bilimleri enstitüsüne bağlı olarak öğrenciliklerini sürdürmektedirler. Nitekim Türkiye’de sınıf öğretmenliği alanında yürütülen yüksek lisans ve doktora programları büyük çoğunlukla üniversitelerin eğitim bilimleri enstitüsü birimlerine bağlı olarak yürütülmektedir. Elbette sadece sınıf öğretmenleri değil; eğitim fakültesinin çeşitli branşlarından mezun öğrenciler de eğitim bilimleri enstitüsü birimlerine bağlı olarak öğrencilik süreçlerini yürütmektedirler. Sınıf öğretmenliği alanındaki lisansüstü eğitim sürecini sosyal bilimler enstitüsü birime bağlı olarak yürüten üniversiteler, sayıları az da olsa bulunmaktadır.

Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi’nde yer alan 2020-2021 yılı verilerine göre, Türkiye genelinde eğitim bilimleri enstitüsü biriminde eğitime devam yüksek lisans ve doktora öğrenci sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 2’de yer almaktadır.

Tablo 2. *Türkiye’deki Eğitim Bilimleri Enstitüsü Öğrenci Sayılarına İlişkin Bilgiler*

	Yüksek Lisans	Doktora
Kadın	12691	3183
Erkek	6701	2330
TOPLAM	19392	5513

2.3. Türkiye’de Sınıf Öğretmenliği ve Lisansüstü Eğitimi

Türk eğitim tarihinde öğretmen yetiştirme konusu oldukça önemli bir yere sahiptir. Öğretmen yetiştirme konusundaki geçmiş incelendiğinde 16 Mart 1848 tarihinde (Fatih dönemi) İstanbul’da kurulan Darül-Muallimin kurumunun bu konuda temel teşkil ettiği aktarılmaktadır. Darül-Muallimin kurumunun dönemin sübyan mekteplerine öğretmen yetiştirme misyonuna sahip olduğu da ifade edilmektedir (Yüksel ve diğerleri, 2007). Cumhuriyet’in ilan edildiği dönem incelendiğinde ise; yine öğretmen yetiştirme konusunun önemle üzerinde durulduğu ve Türk eğitim tarihinin en önemli konularından biri olarak görüldüğü anlaşılmaktadır. Nitekim Cumhuriyet’in ilanı ile özellikle ilköğretim

öğretmenlerinin nasıl, nerede ve hangi çerçeve yetiştirileceği, istihdam durumları vb. gibi konular önemli sorunlar olarak görülüp çözüme kavuşturulması yönünde çalışmalar yapılmıştır. İlkokul öğretmeni yetiştirme sürecinde çeşitli örgün ve yaygın eğitim kurumlarından yararlanılmıştır. Öğretmen okulu, köy öğretmen okulu, köy enstitüleri, eğitim enstitüleri (iki yıllık), eğitim yüksekokulları, eğitim fakülteleri (dört yıllık) öğretmen yetiştirme sürecindeki örgün eğitim kurumlarından bazılarıdır. Eğitim fakülteleri, iki yıl süreli eğitim enstitülerinin devamı niteliğinde olup 1982 yılında öğretmen yetiştirme faaliyetlerinin YÖK kurumlarına yani üniversitelere devredilmesiyle ortaya çıkan ve süresi dört yıl olan öğretmen yetiştirme eğitim kurumlarıdır (Benli, 2020; YÖK, 1991). İsim ve program içerikleri zaman içinde çeşitli sebeplerle değişiklik gösterse de bahsi geçen tüm eğitim kurumları ilkokul öğretmeni diğer bir ifade ile sınıf öğretmeni yetiştiren eğitim kurumlarıdır. Nitekim sınıf öğretmeni yetiştiren kurumlar, Cumhuriyet'in ilanından günümüze kadar sıklıkla isim ve program değişikliğine uğramışlardır (Ada, 2013). Bu bağlamda ilkokul öğretmeni yetiştirme sürecindeki gelişmeler maddeler halinde kronolojik olarak şu şekilde sıralanabilmektedir (Ada, 2013; Aktepe, 2016; Bozan, 2012; Doğan, 2011; Yalçınkaya ve Benli, 2020; YÖK, 1991; Yüksel ve diğerleri, 2007):

- Cumhuriyet'in ilk yıllarında Öğretmen Okulları'nda (Muallim Mektepleri) öğretmen yetiştirilmekteydi.
- 22 Mart 1926 tarihli ve 789 sayılı kanun ile Öğretmen Okulları (Muallim Mektepleri); İlk Öğretmen Okulları (İlk Muallim Mektepleri) ve Köy Öğretmen Okulları (Köy Muallim Mektepleri) şeklinde ikiye ayrılmış.
- 1926-1927 yıllarında Köy Öğretmen Okulları (Köy Muallim Mektebi) Kayseri ve Denizli illerinde açılmış.
- 1930-1940 yılları arasında Köy Eğitim Kursları açılarak köylerdeki eğitim problemleri giderilmesi amaçlanmış. Hem Köy Öğretmen Okulları hem de Köy Eğitim Kursları, Köy Enstitülerinin açılmasında temel oluşturmuş ve model olmuştur.
- 1940 yılında 3803 sayılı kanun ile Köy Enstitüleri açılmış. 1954 yılına gelindiğinde çeşitli sebeplerden dolayı Köy Enstitüleri kapatılmış Öğretmen Okullarına dönüştürülmüştür.
- 1974 yılına gelindiğinde; 1739 sayılı kanun ile sınıf öğretmeni yetiştirmek amaçlı iki yıllık Eğitim Enstitüleri açılmıştır. Eğitim Enstitülerinin açılmasıyla

öğretmenlerin yükseköğretim yolu ve anlayışıyla yetiştirilmesi amaçlanmış. Böylece öğretmenin niteliği de artırılmaya çalışılmış.

- 1982 yılına gelindiğinde ise Eğitim Enstitüleri, Üniversite Reformu nedeniyle ismi güncellenerek “Eğitim Yüksekokulları” adı ile üniversite bünyesinde devam etmiştir. Eğitim süresi yine iki yıl olarak devam etmiştir.
- 1989-1990 yılında Eğitim Yüksekokullarının eğitim süresi iki yıldan dört yıla çıkarılarak Eğitim fakültelerine dönüştürülmüştür.
- 3 Temmuz 1992 tarihli ve 383, sayılı kanun ile Eğitim Fakülteleri bünyesinde Sınıf Öğretmenliği Bölümü açılarak ilköğretim öğretmeni yetiştirilmeye devam edilmiştir.
- 1997 yılına gelindiğinde Eğitim Fakülteleri bünyesinde bulunan Sınıf Öğretmenliği Bölümü; İlköğretim Bölümü adı altında Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı olarak yerini almıştır. İlköğretim bölümü sadece Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı’nı değil, farklı dört anabilim dalını daha bünyesinde barındırmıştır.
- 2016 yılındaki program güncellemesiyle birlikte Eğitim Fakülteleri bünyesindeki İlköğretim Bölümü’nde bulunan Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı, Okul Öncesi Eğitimi Anabilim Dalı ile birlikte Temel Eğitim Bölümü adı altında toplanmıştır ve günümüzde de bu şekilde devam etmektedir.

1981 yılında kabul edilen 2457 sayılı Yükseköğretim Kanunu ile yükseköğretim kurumlarının yeniden teşkilatlandırılıp düzenlendiği ifade edilmişti. Birçok bilim dalında olduğu gibi sınıf öğretmenliği alanındaki lisansüstü eğitim süreci de bu düzenleme ve değişikliklerden etkilenmiştir. Lisansüstü eğitim anlamında 1970’li yıllara gelen kadar sadece “doktora” eğitimi verilirken “yüksek lisans” programı henüz lisansüstü eğitim programlarında yer almamaktaydı. Bu dönemdeki doktora eğitimi ise herkese açık olmamakla birlikte lisans eğitimini tamamlamış ve üniversitede asistan olarak devam edebilecek diğer bir ifadeyle akademi için gelecek vadeden bireyler arasından belirlenen kişilere verilmekteydi. Doktora teziyle tamamlanan bu süreç usta-çırak mantığı ile yürütülmekteydi (Bozan, 2012). 1970 yılından sonra 1982 ye kadar olan dönemde lisansüstü eğitim süreci “yüksek lisans” ve “doktora” şeklinde iki kademeye ayrılmış ve her iki kademede de tez hazırlanmasına karar verilmiştir. 1982 yılı itibarıyla ise lisansüstü eğitim ve öğretim veren enstitülerin kurulmasıyla uzun süre usta-çırak ilişkisi çerçevesinde yürütülen lisansüstü eğitim süreci Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği’ne dayandırılarak daha sistemli ve programlı bir hale gelmesi sağlanmıştır (YÖK, 1981; YÖK, 1991).

Sınıf öğretmenliği alanında lisansüstü eğitim süreci incelendiğinde; sürecin adlandırılmasına ilişkin farklılıklar olduğu görülmektedir. Sınıf öğretmenliği alanındaki lisansüstü eğitimi, kimi üniversitelerde ‘Sınıf Eğitimi’ Tezli Yüksek Lisans/Doktora Programı şeklinde adlandırılırken, sayıları az da olsa kimi üniversitelerde ‘Sınıf Öğretmenliği Eğitimi’ Tezli Yüksek Lisans/Doktora Programı şeklinde adlandırılmaktadır. Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi’nde de sınıf öğretmenliği alanındaki lisansüstü eğitime ilişkin veriler incelenirken de bu iki farklı isimlendirme için de ayrı verilerin yer aldığı görülmüş ve veriler sunulurken her ikisi de göz önünde bulundurulmuştur. Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi’ndeki 2020-2021 yılı verilerine göre sınıf öğretmenliği alanında lisansüstü eğitime devam eden öğrenci sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3. *Sınıf Öğretmenliği Alanında Lisansüstü Eğitimi Alan Öğrenci Sayılarına İlişkin Bilgiler*

	Yüksek Lisans			Doktora	TOPLAM
	Örgün Öğretim	İkinci Öğretim	Uzaktan Öğretim	Örgün Öğretim	
Kadın	1425	401	231	239	2296
Erkek	659	206	70	210	1145
TOPLAM	2084	607	301	449	

2.4. Akademik Danışmanlık

Danışman kavramı, en yalın haliyle “*bilgi ve düşüncesi alınmak için kendisine danışılan görevli kimse*” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2021a). Danışmanlık ise “*danışmanın yaptığı görev*” olarak tanımlanabilmektedir (TDK, 2021b). Bu bağlamda ‘danışman’ ile ‘danışmanlık’ birbirleriyle ilişkili kavramlardır. Danışmanlık çeşitli kurumlarda farklı işlevlerle yürütülebilmektedir. Danışmanın üstlendiği görev ve sorumluluklara göre danışmanlık tanımı çeşitlilik gösterebilmektedir. Dolayısıyla akademik danışmanlık denildiğinde birtakım akademik faaliyetlerin gerçekleştirildiği kurumlarda ya da ortamlarda yürütülen danışmanlık olarak akla gelmektedir. Nitekim akademik danışmanlık doğası gereği yükseköğretim kurumlarından olan üniversitelerde gerçekleştirilmektedir (Seçkin ve diğerleri, 2013) ve akademik danışmanlık misyonu

yükseköğretim kurumlarında görevli öğretim üyeleri (profesör, doçent ve doktor öğretim üyeleri) tarafından gerçekleştirilmektedir (YÖK, 1981).

Akademik danışmanlık süreci, yüksek öğretim kurumları için önemlidir. Nitekim akademik danışmanlık süreci ister öğrenci ister öğretim üyesi olsun, herkesin kariyerlerinin bir noktasında, eğitimin merkezi bir parçası olarak yer almaktadır (Knox ve diğerleri, 2006). Akademik danışmanlar, öğrencinin eğitim sürecine ilişkin memnuniyeti ve devamlılığı konusunda da önemli bir yere sahiptir (İsmail ve diğerleri, 2021; Lowe ve Toney, 2001). Akademik danışmanlar, öğrencilerin üniversitelerdeki olası uyum problemlerini çözüme kavuşturmayı amaçlamakta olup bireyin üniversite yaşamına sağlıklı bir başlangıç yapmasına yardımcı olmaktadır (Bektaş Köser, 2010). Ayrıca akademik danışman, yükseköğretim kurumlarındaki farklı eğitim düzeylerinde bulunan öğrencilere fırsatlar sunmada önemli bir rol üstlenmektedir. Bu özelliklerinden dolayı akademik danışmanlık, akademik alanlarda uzmanlık gerektirir ve öğretim deneyimi ile zenginleştirilmektedir (Tuttle, 2000).

Akademik danışman olarak nitelendirilen ve akademik danışmanlık görevini yürüten öğretim elemanlarının, akademik danışmanlıkları sürecinde birtakım yükümlülükleri bulunmaktadır. Akademik danışmanın; öğrencinin eğitim-öğretim süreci boyunca eğitim aldığı yükseköğretim kurumunu tanıması ve bu kuruma karşı sorumlulukları hakkında bilgilenmesini sağlama, öğrencinin kişisel gelişimi, özgüveni, sosyal çevresine uyumu, farkındalığı, akademik sürece adapte olması gibi hususlarda yardım etme ve eğitim aldığı alandaki yeterliliğini artırarak mesleki donanımını geliştirmesini desteklemede rehber olma gibi misyonları bulunmaktadır (Bektaş Köser ve Mercanlioğlu, 2010). Akademik danışmanlar, öğrencilere eğitim programı boyunca destek sağlamaktadır ve öğrenciler de mezun oluncaya kadar danışmanları ile düzenli olarak etkileşime geçmeye ihtiyaç duymaktadırlar. Bu bağlamda akademik danışmanların, öncelikle sorumlulukları arasında, öğrencilerin eğitim süreçlerine ilişkin genel gereksinimleri hakkında tavsiyelerde bulunmak, sürece ilişkin sorularına yanıtlar bulmalarına yardımcı olarak destek olmak ve böylece öğrenci ile eğitim aldığı kurum arasında iletişimin sağlıklı ilerlemesini sağlamak bulunmaktadır. Diğer sorumlulukları arasında ise ders kayıt, ders ekleme-bırakma, ders programının hazırlanması süreçlerinde, seçmeli ve zorunlu ders içerikleri hakkında öğrenciler bilgilendirerek rehberlik yapma, yetersiz akademik ilerlemeye sahip öğrencileri konuyla bilgilendirme ve destekleme, öğrencinin hem eğitim hem kariyer sürecine ilişkin planlarını yapmada destek olma,

üniversitenin öğrencilere sunduğu imkanlar ve hizmetlere ilişkin konularda bilgilendirerek imkanlardan haberdar etme, ilgili mevzuat ve yönetmelikler hakkında bilgilendirme, gibi yükümlülükleri bulunduğu ifade edilmektedir (Bektaş Köser, 2010; Bektaş Köser ve Mercanlıoğlu, 2010; Çeçener ve diğerleri, 2021; Demir, 1995; İsmail ve diğerleri, 2021; Kuzgun ve diğerleri, 1997; Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi [MSKÜ], 2021; Tuttle, 2000). Bahsi geçen tüm bu yükümlülükler üniversitelerin tüm eğitim düzeylerinde akademik danışmanlık süreçleri için geçerli olmaktadır. Fakat lisansüstü eğitim sürecinde yürütülen akademik danışmanlık bazı yönleriyle ön lisans ve lisans gibi eğitim düzeylerinde yürütülen akademik danışmanlık sürecinden farklılaşmakta olduğu görülmektedir. Bu farklılığın da özellikle tezli yüksek lisans ve doktora programlarındaki tez çalışma sürecinin doğasından kaynaklanmakta olduğu ifade edilmektedir. Nitekim Resmi Gazete 'de 2016 yılında yayımlanan “Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'nde” de “tez danışmanı” kavramı geçmekte ve lisansüstü eğitim sürecindeki danışmanlığa ilişkin birtakım açıklamalar yer almaktadır. Bu durum da lisansüstü eğitimde danışmanlık sürecinin diğer eğitim süreçlerindeki danışmanlıklardan farklı yönlerinin olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda lisansüstü akademik danışmanlığı farklı bir başlık altında ele alma ihtiyacı ortaya çıkmaktadır.

2.4.1. Lisansüstü Eğitimde Akademik Danışmanlık

Eğitim alanında yürütülen lisansüstü eğitim programlarının temel amacı, eğitim paydaşlarının niteliğini artırarak eğitimde nitelik ve kaliteyi artırmak olarak ifade edilmektedir (Kaya ve diğerleri, 2005). Lisansüstü eğitim ile topluma kazandırılmış bireylerin; bilim ve teknolojinin gelişimindeki ve ülke kalkınmasındaki rolü önemli olmaktadır. Bu nedenle lisansüstü eğitim sürecinde hem öğrencilere hem de öğrenciye akademik danışmanlık yapan öğretim üyelerini önemli roller ve görevler düşmektedir (Çeçener ve diğerleri, 2021). Danışmanlık, lisansüstü deneyimde son derece önemli bir rol oynamaktadır. Danışman, tüm araştırma sürecini denetlemekte ve baştan sona geri bildirimde bulunmaktadır. Ayrıca gerektiğinde çoğu zaman duygusal destek de sağlamaktadır. Diğer bir yandan danışman, seçilen araştırma alanında uzman olabilir fakat bu durum danışan ile danışmanın çalışma tarzlarının ve amaçlarının mutlaka aynı olacağı anlamına gelmemektedir (Griffiths ve diğerleri, 2015). Bu nedenle danışmanlık sürecinin bir çok açıdan sağlıklı yürütülebilmesi için öğrenci ile danışmanın karşılıklı

olarak beklenti ve hedeflerinden haberdar olması, açık iletişimde olmaları, birbirleriyle uyumlu şekilde çalışıp çalışamayacaklarını değerlendirmeleri önemli olmaktadır.

Lisansüstü eğitime başlayan öğrenciler hem sürecin en başında hem de tez sürecine geldiklerinde lisans eğitiminde alıştıklarının dışında rol ve beklentiler içinde kendilerini bulmakta oldukları ve doktoradaki öğrencilerin özellikle tez sürecini en zorlu görev olarak algıladıkları aktarılmaktadır. Diğer yandan akademik danışmanlık yürüten öğretim üyelerinin de doktora tez süreci başta olmak üzere lisansüstü eğitimde özellikle tez sürecindeki danışmanlıklarında normale göre daha fazla iş yükü ile karşılaştıkları ve böylece daha fazla sorumluluk hissettikleri aktarılmaktadır (Bakioğlu ve Gürdal, 2001). Bu durumda da lisansüstü eğitim sürecindeki öğrenci ve danışman rolleri, sorumluluklarına ilişkin çerçevenin belirlenmesi, sürecin en iyi şekilde planlanması ve tüm bunlara ilişkin bilgiler hakkında hem öğrenci hem danışmanın sürecin en başında bilgilendirilmesi, sürecin sağlıklı başlayıp ilerlemesi adına önemli olmaktadır (McGill, 2021).

Lisansüstü eğitimdeki akademik danışmanlık süreci karşılıklı bir süreçtir. Öğrencinin kendi eğitim süreçlerine aktif katılımının gerektiği ve hem öğrenci hem danışmanın gelişimsel ve akademik ihtiyaçları karşılayabileceği olumlu bir iklim oluşturulmasının sürecin sağlıklı ve verimli ilerlemesi adına önemli olduğu bir süreçtir. Aynı zamanda akademik ve kişisel hedefler, kariyer gelişimi üzerine düşünüp süreci analiz etmeye teşvik eden gelişimsel bir süreçtir. Diğer yandan hem danışanın hem danışmanın açıklık, karşılıklı gelişme isteği ve güvene dayalı bir iletişim kurmalarının önemli olduğu bir süreçtir (Selke ve Wong, 1993). 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu içerisinde lisansüstü akademik danışmanlığı konusunda ayrı bir bilgi ve açıklama yer almamakla birlikte kanunda lisansüstü eğitimde akademik danışmanlık yürüten öğretim üyelerinin yerine getirmesi gereken görevler yer almaktadır (Çapa ve diğerleri, 2019). Bunun yanında akademik danışmanların lisansüstü eğitim sürecinin ders döneminde ders vermekle yükümlü oldukları ve öğrencilere lisansüstü eğitim süreçleriyle ilgili birçok konuda danışmanlık yapma yükümlülüğü bulunduğu ifade edilmektedir. Bu bağlamda öğretim üyesi her bir lisansüstü öğrencisi için zamanını en iyi şekilde planlaması ve bu plan ve zamanlamadan öğrencilerini haberdar etmesi önemli olmaktadır (Özen ve Altunbay, 2021). Lisansüstü eğitimdeki akademik danışmanlık sürecinde, danışmanlığı yürüten öğretim üyeleri ve danışan olan öğrencilere düşen bazı görev ve sorumluluklar şu şekilde sıralanmaktadır (Çeçener ve diğerleri, 2021; MSKÜ, 2021):

Danışman görev ve sorumlulukları arasında;

- Lisansüstü eğitim sürecine ilişkin mevzuatlar hakkında bilgileri ve değişiklikleri danışanlarına aktarma,
- Danışanı ile belirli bir iletişimi yolu belirleyerek görüşme sıklık ve süresi kararlaştırma,
- Araştırma ve eğitim sürecinin sağlıklı ve güvenli bir şekilde ilerlemesi için çaba gösterme,
- Zaman yönetimi, sürece ilişkin beklentileri, süreci ve çalışmalarını değerlendirme şekli, sorun çözme yöntemleri vb. konularda danışanını haberdar etme,
- Danışanı ile yaptığı bilimsel çalışmaların yazıya dökülmesinde yardımcı olma,
- Danışanı ile yaptığı bilimsel çalışmalarını gözden geçirme,
- Yapılan her türlü çalışmaya danışanın akademik gelişimini destekleyici geri dönütler verme,
- Ders kayıt haftasında, derslerin seçiminde, tez konusu belirlemede, tezi sunma ve yayınlama sürecinde rehberlik etme,
- Öğrenciyi kişisel, mesleki ve kariyer gelişimine destek olacak, ilgi alanlarına hitap edecek sempozyum, kongre vb. akademik faaliyetlerden haberdar etme,
- Danışanlarına rol model olma,

gibi noktalar yer almaktadır.

Danışan görev ve sorumlulukları arasında;

- Araştırma yapmayı, bilimsel çalışmalarında akademik dili etkin kullanmayı öğrenmek,
- Danışmanıyla, diğer öğrencilerle ve diğer öğretim üyeleriyle sağlıklı bir iletişim başlatıp sürdürebilme,
- Derslere ve sınavlara hazırlıklı gitme,
- Zamanını yönetme, rapor yazma ve sunum yapma gibi becerileri edinme için çaba gösterme,
- Eğitimi boyunca verilen tüm görev ve sorumlulukları zamanında yerine getirme, getirememesi durumlarında mazeretiyle ilgili danışman ya da öğretim üyesi ile iletişime geçme,
- Danışman seçimi, ders seçimi ve ders kaydı yapma,
- Akademik çalışmalar ve tez çalışması için konu belirleme,

gibi hususlar yer almaktadır.

Lisansüstü eğitim sürecini ele alındığında yüksek lisans ve doktora eğitim süreçlerinin bazı yönlerden farklılaştığını ve doktora sürecinin doğası gereği yüksek lisansa göre daha zorlu görevleri barındırdığı ifade edilmiştir. Bu bağlamda doktora akademik danışmanlık süreci bazı noktalarda farklılık göstermektedir. Nitekim bir doktoranın en etkili yönü, öğrencinin doktora deneyimini, konu alanını ve araştırma yöntemlerini şekillendirecek bir danışman seçmek olduğu ifade edilmektedir (Griffiths ve diğerleri, 2015). Bunun yanında danışmanın; stres düzeyi normalden yüksek olduğunda, süreçteki araştırma faaliyetlerine karşı ilgili az olduğunda ve çalışmalarını düzenli olarak yürütmediklerinde doktora eğitimine devam eden bireylerin süreçte normalden daha çok stres içinde oldukları aktarılmaktadır. Bu nedenle doktora öğrencileri için çok daha önemli olmakla birlikte hem yüksek lisans hem de doktorada tez çalışması sürecindeki danışmanın rolü, gidişata ilişkin hakimiyeti ve kontrolü, sürecin önemli bir parçası olmaktadır (Karadağ ve diğerleri, 2018). Doktorada akademik danışmanlığın temel amaçları arasında; öğrencinin ilgi alanına yönelik bir çalışmanı alanı belirlemesine yardımcı olma, akademik çevreye uyumunu kolaylaştırmak, motivasyonunu artırmak, akademik çalışmalarda görev ve sorumluluk almasını sağlayarak gelişimine katkıda bulunmak, ilgi ve yeteneklerine uygun yönlendirmeler yapmak, kariyeriyle ilgili fırsatları fark etmesine yardımcı olmak gibi unsurlar yer almaktadır (Sölpük, 2016).

Tüm bunlardan hareketle lisansüstü eğitimde sürekliliğin sağlanması adına sürecin en hassas noktasının akademik danışmanlık olduğu görülmektedir. Bu bağlamda lisansüstü eğitim ile yetiştirilen ve yetiştirilmekte olunan bireylerin ileride yükseköğretim kurumlarında görevli öğretim üyesi olacakları düşüncesiyle hareket edilerek süreçte gereken hassasiyet ve önem verilmesi gerekmektedir (Demirbolat, 2005; Sezgin ve diğerleri, 2012).

2.5. İlgili Yurt İçi Araştırmalar

Seçkin ve diğerleri (2013) tarafından gerçekleştirilen ve lisansüstü eğitim alan öğrencilerin akademik danışmanlık konusundaki görüşlerini incelemeyi amaçlayan çalışmanın araştırma grubunu Türkiye’de farklı üniversitelerde lisansüstü eğitim gören 184 öğrenci oluşturmaktadır. Lisansüstü eğitim alan öğrencilerin akademik danışmanlık

hakkındaki görüşleri Rose (2003) tarafından geliştirilen 'İdeal Danışmanlık Ölçeği' ile tespit edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre lisansüstü eğitim gören öğrencilerin akademik danışmanlık konusundaki görüşleri cinsiyete, eğitim düzeyine, eğitim alınan üniversiteye ve danışmanın unvanına göre farklılaşmamaktadır.

Dikmen ve Tuncer (2016) tarafından gerçekleştirilen "Lisansüstü Eğitim Yapan Öğrencilerin Danışmanlarından Beklentileri: Eğitim Bilimleri Bölümü Anabilim Dalları Örneği" başlıklı çalışmada lisansüstü eğitim gören öğrencilerin süreç içerisindeki karşılaştıkları problemleri veya eksiklikleri belirlemek, danışmanlarına yönelik görüş ve beklentileri incelemek amaçlanmıştır. Bu doğrultuda nitel yöntemin kullanıldığı ve veri toplama sürecinde açık uçlu sorular kullanılan bu araştırmanın çalışma grubunu Eğitim Bilimleri bölümü Anabilim Dallarında lisansüstü eğitim görmekte olan 14 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma sonucunda, lisansüstü eğitimde öğrencilere danışmanları tarafından en çok bilimsel araştırma süreçlerine yönelik bilgiler verildiği görülmüştür. Bunun yanında doktora programında öğrenim gören öğrencilerin, yüksek lisans programındakilere göre danışmanlarından beklentilerinin farklılaştığı görülmüştür. Yüksek lisans eğitimi gören öğrencilerin danışman desteğine ihtiyaç duyduğu konuların başında bilimsel araştırma yöntem ve teknikleri gelirken, doktora öğrencilerinde mesleki kariyer planlama geldiği tespit edilmiştir. Öğrencilerin danışmanlarıyla görüşme sıklığına yönelik beklentilerinin karşılandığı görülmektedir. Doktora öğrencilerinin görüşme sıklığına ilişkin görüşlerinin, yüksek lisans öğrencilerine nispeten daha olumlu olduğu söylenebilir. Son olarak bilimsel araştırma yöntem ve teknikleri danışmanlar tarafından verilen eğitimler arasında görüldüğü halde, öğrencilerin en büyük eksikliği yine bu konuda yaşadıkları görülmüştür. Bunun nedenleri olarak eğitimlerin genellikle teorik ve klasik yöntemlerle işlenmesi, akademisyen yetersizliği belirtilmektedir. Lisansüstü eğitimde diğer yaşadıkları sorun veya eksiklikler ise ulaşım, zaman ve oryantasyon eğitimi olarak belirtilmiştir.

Gülmez ve Özteke Kozan (2017) tarafından gerçekleştirilen çalışmada araştırma görevlilerinin "Akademik danışman" ve "Akademik yaşam" kavramlarına ilişkin algılarını incelemek amaçlanmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye'deki Eğitim Fakültelerinde çalışan 82 araştırma görevlisi (45'i kadın) oluşturmaktadır. Nitel araştırma yaklaşımı kullanılan çalışmada veriler metafor yoluyla elde edilmiştir. Verilerin analizi sonucunda araştırma görevlisinin akademik danışmanlarına yönelik algıları 7 kategoride

toplanmıştır. Bunlar; aydınlatıcı, destekçi / koruyucu, üretken, yönetmen, nötr, sömürgeci ve süpervizör olarak belirlenmiştir.

Ulusoy ve Güçlü (2020) tarafından yapılan araştırmada sınıf öğretmenlerinin lisansüstü eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunlar incelenmiştir. Nitel yöntem benimsenerek yürütülen ve bu kapsamda veri toplama sürecinde yarı-yapılandırılmış görüşme formu kullanılan araştırmada; Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)'na bağlı eğitim kurumlarında görev yapan aynı zamanda lisansüstü eğitimine devam eden 13 sınıf öğretmeni ile görüşmeler yapılmıştır. Yapılan görüşmeler sonucu elde edilen bulgular doğrultusunda; MEB'in ve okul yöneticilerinin, lisansüstü eğitim sürecindeki sınıf öğretmenlerini yeteri kadar desteklemedikleri ayrıca sınıf öğretmenlerinin MEB'in kendi branşlarıyla ilgili lisansüstü eğitim sürecine ilişkin yasal düzenlemelerini yetersiz buldukları sonuçlarına ulaşılmıştır.

2.6. İlgili Yurt Dışı Araştırmalar

Ferreira (2000) tarafından gerçekleştirilen ve yüksek lisans öğrencilerinin iki lisansüstü bilim bölümündeki danışmanlık düzeyine ilişkin algılarını, danışmanlarıyla ilişkilerini ve ideal bir danışmanın özelliklerini araştırmayı amaçlayan çalışma biyoloji ve kimya olmak üzere iki yüksek lisans bölümünde gerçekleştirilmiştir. Veri toplama ve analizlerinde nicel ve nitel yöntemler kullanılmıştır. Anket maddeleri öğrencilerin danışmanlarla ilişkilerine ilişkin algılarının yanı sıra öğrencilerin bölümlerindeki danışmanlık düzeyine ilişkin algılarını da incelemiştir. Araştırma sonuçları, her bölümdeki danışmanlık seviyesinin çok yüksek olmadığını göstermiştir. Bu görüşün özellikle kimyadaki kız öğrenciler arasında yaygın olduğu görülmüştür. Bu öğrencilerin sadece %24.1'i bölümlerinde danışmanlık düzeyinin kabul edildiğini kabul etmektedirler.

Lowe ve Toney (2001) tarafından gerçekleştirilen akademik danışmanlıktan duyulan memnuniyeti incelemek üzere tasarlanan çalışmada eğitim alanındaki 200 lisans ve lisansüstü öğrencisi ile 11 öğretim üyesi danışmanla çalışılmıştır. Nicel araştırma yaklaşımı benimsenin çalışmada veriler anket yoluyla toplanmıştır. Araştırma sonuçları öğrenci grupları arasındaki akademik danışmanlık hizmetlerinde büyük değişkenlik olduğunu göstermiştir. Bu durumun öğrencinin danışmanlık sürecine ilişkin memnuniyetini etkilediği ortaya çıkmıştır. Daha etkili bir danışmanlık sistemi getirmek

için; danışmanlığın öncelikli bir faaliyet olarak tanınması, danışmanların eğitilmesi, danışmanlık sorumluluklarının tanımlanması ve hesap verebilirlik, değerlendirme ve ödüllendirme önlemlerinin alınması önerilmiştir.

Schlosser ve diğerleri (2003) tarafından gerçekleştirilen ve lisansüstü danışmanlık ilişkilerinin niteliğinin incelendiği çalışmada psikoloji alanında doktora eğitiminin üçüncü yılında olan 16 kişi ile lisansüstü danışmanlarıyla ilişkileri hakkında görüşmeler yapılmıştır. Araştırma sonucunda bu öğrencilerin 10'u danışmanlık ilişkilerinden memnun iken 6'sının memnun olmadığı görülmüştür. Memnun ve memnun olmayan öğrenciler, danışmanlık ilişkisinin çeşitli yönleri üzerinde farklılık göstermektedir. Bunlar arasında; danışmanlarını seçme yeteneği, danışmanlarıyla toplantıların sıklığı, danışmanlık ilişkileriyle ilişkili faydalar ve maliyetler, danışmanlık ilişkisinde çatışmanın nasıl ele alındığı şeklindedir. Ayrıca, memnun öğrencilerin tümü danışmanlık ilişkilerinin zamanla daha olumlu olduğunu bildirirken, memnun olmayan öğrencilerin birçoğu danışmanlık ilişkilerinin zamanla kötüleştiğini ifade etmişlerdir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeline, evren ve çalışma grubuna, veri toplama araçlarına, verilerin toplanmasına ve verilerin analizine ilişkin bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, sınıf öğretmenliği eğitimi alanındaki lisansüstü akademik danışmanlığının durumunu ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu doğrultuda akademisyenlerin ve lisansüstü öğrencilerinin hem akademik danışmanlık olgusuna ilişkin algılarını hem akademik danışmanlıktan beklentilerini, akademik danışmanlık sürecinde yaşadıkları problemleri ve bu problemlere ilişkin çözüm önerilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Belirtilen amaçlar doğrultusunda çalışmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiştir. Araştırmada model olarak ise nitel araştırma türlerinden biri olan olgubilim (fenomenoloji) kullanılmıştır. Çünkü fenomenolojik araştırmalar bireylerin yaşantıları sonucu oluşan olguları ortaya çıkarmak amacıyla yapılan araştırmalardır. Bu araştırmada da katılımcıların yaşantıları sonucu oluşan akademik danışmanlık sürecine ilişkin olgularının ortaya çıkarılması için bu model benimsenmiştir.

Yıldırım ve Şimşek (2018, s.41) nitel araştırmanın “gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma” biçiminde tanımlanabileceğini aktarmaktadırlar. Nitel araştırma yaklaşımları; bir problemi keşfetmek, bilinmeyen bir araştırma problemini ele almak ve bir araştırmanın temel olgusunu ayrıntılı biçimde kavramak için uygun görülmektedir (Creswell, 2004/2019). Ayrıca nitel araştırmaların en büyük artısının; araştırma

konusunu, araştırmaya katılan bireylerin sahip oldukları bakış açılarıyla görebilmeye imkân vermesi olarak ifade edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Nitekim nitel desenlerde; çalışmayı yürüten araştırmacılar, bireysel şekilde çalışabilecekleri gibi etkinlikleri, olay ve süreçleri inceleyebilmektedirler (Creswell, 1994/2017). Olgubilim deseni, tümüyle yabancı olmadığımız ancak anlamını tam olarak kavrayamadığımız olguları incelemeyi amaçlayan çalışmalar bakımından uygun bir araştırma desendir. Bununla birlikte olgubilim araştırmalarında birlikte çalışılan bireyler ya da gruplar, araştırmanın incelemek istediği olguyu yaşayan ve bu olguyu yansıtabilecek veri kaynaklarıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018).

3.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu; Akdeniz Üniversitesi, Anadolu Üniversitesi, Afyon Kocatepe Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Pamukkale Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi ve Ege Üniversitesi'nde bulunan Sınıf Öğretmenliği/Eğitimi lisansüstü eğitim programlarında eğitim alan tezli yüksek lisans öğrencileri, doktora öğrencileri ve yine aynı programda akademik danışmanlık yürüten akademisyenler oluşturmaktadır.

Araştırmanın katılımcıları, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yoluyla belirlenmiştir. Nitel araştırmalarda temel olguyu derinlemesine anlamlandırmayı sağlayan katılımcılar (çalışma grubu) amaçlı örnekleme yoluyla tanımlanmaktadır (Creswell, 2004/2019). Amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme yoluyla ise ölçüt ya da ölçütler araştırmacı tarafından oluşturulabilmekte ya da daha önceden hazırlanmış bir ölçüt listesi de kullanılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Araştırmada da çalışma grubunun seçiminde; sınıf öğretmenliği eğitimi lisansüstü eğitim programında eğitim alan öğrenciler ve yine aynı programda akademik danışmanlık yürüten akademisyenler olması ölçüt olarak kabul edilmiştir. Ayrıca araştırmaya gönüllü katılım da temele alınan ölçütler arasındadır. Araştırma verileri toplanırken metafor verileri pandemi süreci nedeniyle geniş bir kitleye uygulanamamış olup sadece online görüşme yapılan katılımcılara uygulanmıştır. Bu doğrultuda metafor bulguları görüşme bulgularını desteklemek amacıyla kullanılmıştır. Hem metafor hem görüşme soruları için

katılımcılar aynı kişilerden oluşmaktadır. Katılımcılara ait bilgilere Tablo 4 ve Tablo 5’de yer verilmiştir.

Tablo 4. *Akademisyenlere İlişkin Bilgiler*

Katılımcı	Cinsiyet		Akademik Unvan			
A1	Kadın		Doç. Dr.			
A2	Erkek		Doç.Dr.			
A3	Kadın		Dr. Öğr. Üyesi			
A4	Kadın		Dr. Öğr. Üyesi			
A5	Kadın		Dr. Öğr. Üyesi			
A6	Kadın		Prof.Dr.			
A7	Erkek		Prof.Dr.			
A8	Kadın		Doç.Dr.			
A9	Erkek		Prof.Dr.			
A10	Kadın		Prof.Dr.			
A11	Erkek		Prof.Dr.			
A12	Kadın		Doç.Dr.			
A13	Kadın		Dr. Öğr. Üyesi			
A14	Erkek		Dr. Öğr. Üyesi			
A15	Kadın		Prof.Dr.			
A16	Erkek		Prof.Dr.			
TOPLAM	16	<i>Kadın</i>	<i>Erkek</i>	<i>Prof.Dr.</i>	<i>Doç.Dr.</i>	<i>Dr. Öğr. Üyesi</i>
		10	6	7	4	5

Tablo 5. *Lisansüstü Öğrencilere İlişkin Bilgiler*

Katılımcı	Cinsiyet		Eğitim Düzeyi		
Y1	Kadın		Yüksek Lisans		
Y2	Kadın		Yüksek Lisans		
Y3	Kadın		Yüksek Lisans		
Y4	Kadın		Yüksek Lisans		
Y5	Kadın		Yüksek Lisans		
Y6	Kadın		Yüksek Lisans		
Y7	Kadın		Yüksek Lisans		
D1	Kadın		Doktora		
D2	Erkek		Doktora		
D3	Kadın		Doktora		
D4	Kadın		Doktora		
D5	Kadın		Doktora		
D6	Kadın		Doktora		
D7	Kadın		Doktora		
D8	Erkek		Doktora		
D9	Erkek		Doktora		
D10	Kadın		Doktora		
TOPLAM	17	<i>Kadın</i>	<i>Erkek</i>	<i>Yüksek Lisans</i>	<i>Doktora</i>
		14	3	7	10

3.3. Veri Toplama Araçları

Nitel araştırmalarda veri toplama araçlarından biri olan görüşme, en sık kullanılan veri toplama aracıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Araştırmada da veriler; katılımcıların görüşlerini almak için yarı yapılandırılmış görüşme soruları ve algılarını belirlemek amacıyla metafor formu aracılığıyla toplanmıştır.

Oluşturulan yarı yapılandırılmış açık uçlu sorular araştırmanın problemi ile ilişkilendirilmiş olup alan uzmanlarından alınan görüşler doğrultusunda geliştirilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme olması dolayısıyla gerekli görüldüğünde sonda sorular (Yıldırım ve Şimşek, 2018) kullanılarak araştırmanın amacına uygun veriler elde edilebilecektir. Ayrıca bu araştırma sorularının oluşturulmasında mevcut akademik kaynaklardan ve bilimsel çalışmalardan yararlanılmıştır. Oluşturulan yarı yapılandırılmış görüşme sorularında, akademisyen ve lisansüstü öğrencilerle yüz yüze ve bire bir şekilde ön görüşmeler yapılmıştır. Ön görüşmeler sonucu anlamı zorlaştıran ifade sadeleştirilmiş olup gerekli düzeltmeler yapılarak görüşme soruları son halini almıştır. Bu doğrultuda araştırmacı tarafından uzman görüşü alınarak oluşturulan görüşme soruları; akademik danışmanlıkla ilgili genel görüşleri, akademik danışmanlık sürecinde yaşanan problemleri ve bu problemlere ilişkin getirilen çözüm önerilerini, akademik danışmanlıktan beklentileri irdelemeye yöneliktir. İlgili görüşme soruları formları Ek 2 ve Ek 3 olarak sunulmuştur.

Araştırma verilerini toplarken yararlanılacak olan bir diğer veri çeşidi ise metafor formudur. Bu formda da görüşme sorularında olduğu gibi alandaki akademik kaynaklardan ve bilimsel çalışmalar yararlanılarak geliştirilmiş ve alan uzmanı akademisyenlerin görüşlerinden yararlanılmıştır. Uzman görüşü alınarak oluşturulan formda “akademik danışmanlık” olgusuyla ilgili “Akademik danışmanlık..... gibidir.” biçiminde metafor cümle kalıbı oluşturulmuş ve devamına metaforun gerekçesinin yer alacağı “Çünkü” kısmı eklenmiştir. 10 akademisyen ve 10 lisansüstü öğrenciye ön deneme yapılarak hatalar giderilmiş ve gerekli düzenlemeler yapılarak son halini almıştır. İlgili metafor formu Ek 1 olarak sunulmuştur.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırmanın amacı doğrultusunda oluşturulan çalışma grubu, sınıf eğitimi alanındaki lisansüstü eğitim sürecinde akademik danışmanlık yürüten akademisyenler ve bu akademisyenlerin akademik danışmanlıklarını yaptıkları lisansüstü öğrencilerini kapsamaktadır. Belirlenen çalışma grubundan veri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından uzman görüşü alınarak hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme soruları ve “akademik danışmanlık” olgusuna yönelik metafor formu kullanılarak toplanmıştır. Katılımcılarla olan tüm görüşmeler Zoom üzerinden, bire bir şekilde görüntülü olarak gerçekleştirilmiş olup görüşmeler katılımcıların onayı dahilinde araştırmacı tarafından cihaz aracılığıyla kayıt altına alınmıştır. Bu doğrultuda katılımcıların hepsine görüşmenin başında araştırma hakkında bilgilendirme ve akıllarına takılan soruların yanıtlanması sonrası Ek.1’de yer alan metafor formu ekrana yansıtılarak sözlü olarak doldurmaları istenmiştir. Metafor oluşturma tamamlandıktan sonra görüşme sorularına geçilmiştir. Tüm katılımcılar düşünüldüğünde metafor formu doldurma süresi 3-5 dk arası sürmüştür.

Metafor formunu tamamlayan katılımcıya; akademisyen ise Ek.2’deki görüşme soruları, yüksek lisans ve doktora öğrenci ise Ek.3’de bulunan görüşme soruları sözlü olarak yöneltilmiştir. Veri toplama süreci yaklaşık 4 ay sürmüştür. Veri toplama sürecinde 16 akademisyen ve 7’si yüksek lisans 10’u doktora öğrencisinden oluşan 17 lisansüstü eğitim öğrencisi olmak üzere toplamda 33 katılımcı ile görüşme yapılmıştır. Her bir katılımcı ile tek tek görüşme yapıldığından veri toplama süreci 33 oturum gerçekleştirilerek tamamlanmıştır. Bu bağlamda ilk görüşme bir akademisyen ile 19.12.2020 tarihinde saat 13.00’da gerçekleştirilmiş olup yaklaşık 18 dakika sürmüştür. Son görüşme ise bir doktora öğrencisi ile 16.04.2021 tarihinde saat 15.04’te gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında yapılan görüşmelerin tümü göz önüne alındığında en kısa görüşme yaklaşık 17 dk en uzun görüşme ise yaklaşık 56 dk sürmüştür. Verilerin tümü katılımcılarla çevrimiçi ortamda Zoom üzerinden görüntülü şekilde bire bir görüşmeler yapılarak toplanmıştır. Araştırmada gönüllü olan akademisyen ve öğrencilerle görüşmeler gerçekleştirilmiş olup görüşmelere katılımcıların onayı alındıktan sonra başlanılmıştır. Görüşme soruları bizzat araştırmacı tarafından katılımcılara yöneltilmiştir. Görüşmeler katılımcıların onayı dahilinde cihaz aracılığıyla kayıt altına alınmış olup görüşmeler sonunda elde edilen ses kayıtları yazıya dökülerek yazılı doküman haline getirilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Araştırmada görüşme sorularından elde edilecek verilerin analizinde “betimsel analiz tekniği” kullanılmıştır. Betimsel analiz yaklaşımına göre, araştırmadan elde edilen veriler, önceden belirlenmiş temalara göre özetlenir ve yorumlanır. Ayrıca betimsel analiz yaklaşımında veriler, görüşme sürecinde kullanılan sorular dikkate alınarak sunulabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Buna göre yapılan görüşmelerin ses kayıtları araştırmacı tarafından dinlenerek deşifre edilmiş ve dijital ortama aktarılan veriler kodlanırken, verilerden çıkarılan kavramlara göre kodlama yapılmıştır. Kodlama işlemi yapılırken, bulgular kısmında doğrudan alıntılama yapılmış görüşler de belirlenmiştir. Ortaya çıkan kodlamalar ilgili oldukları temaların atında toplanmış ve temalar ayrıca Şekiller halinde sunulmuştur.

Araştırmada metafor formundan elde edilecek verilerinin zmlenmesinde “içerik analizi tekniği” kullanılmıştır. İçerik analizinin temel amacı elde edilen verileri açıklayabilecek kavram ve ilişkilere ulaşabilmektir. Bunun yanında bu tekniğin temel aldığı işlem, benzer verileri belirli kavramlar ve belirli temalar etrafında toplamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s.242).

BÖLÜM IV

BULGULAR

Araştırmaya ait bulgular ve yorumlar akademisyen ve lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık süreci hakkındaki görüşleri temel alınarak sunulmuştur. Katılımcıların görüşleri “akademisyenlerin akademik danışmanlık konusundaki algıları”, “lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık konusundaki algıları”, “akademisyenlerin akademik danışmanlık konusundaki görüşleri” ve “lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık konusundaki görüşleri” şeklinde dört ana başlık halinde sunulmuştur.

“Akademisyenlerin akademik danışmanlık konusundaki görüşleri” ana başlığı üç alt başlık halinde sunulmuştur. Bunlar; “akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda lisansüstü öğrencilerden beklentileri”, “akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemler”, “akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemlere ilişkin çözüm önerileri” şeklindedir. “Lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık konusundaki görüşleri” ana başlığı da üç alt başlık halinde sunulmuştur. Bunlar; “lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık konusunda danışmanlarından beklentileri”, “lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemler”, “lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemlere ilişkin çözüm önerileri” şeklindedir.

4.1. Akademisyenlerin Akademik Danışmanlık Konusundaki Algıları

Akademisyenlerin akademik danışmanlık konusundaki algılarını ortaya çıkarmak amacıyla katılımcılara öncelikle akademik danışmanlık ile ilgili bir metafor oluşturmaları istenmiştir. Sonrasında akademik danışmanlıkla ilgili genel olarak ne düşündükleri sorulmuştur. Bu bağlamda akademisyenlerin akademik danışmanlığa ilişkin

oluşturdukların metaforların içerik analizi sonucunda elde edilen veriler Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Akademisyenlerin Akademik Danışmanlığa İlişkin Metaforları

KATEGORİ	SIKLIK (f)	METAFOR	SIKLIK (f)
SOYUT	4	Yüz akı	1
		Gururlanmak	1
		Yol arkadaşlığı	1
		Aile	1
MESLEK	2	Avukatlık	1
		Co-pilotluk	1
DOĞAL YAPI	2	Kutup yıldızı	1
		Su kaynağı	1
EŞYA	3	Lamba	1
		Pusula	1
		Anahtar	1
YAPAY YAPI	3	Deniz feneri	2
		Karlı bir yol	1
SORUMLULUK	2	Fidan yetiştirme	1
		Çiçek yetiştirmek	1

Tablo 6 incelendiğinde akademisyenlerin akademik danışmanlığa ilişkin metaforları ve bu metaforların ait olduğu kategoriler frekanslarıyla birlikte yer aldığı görülmektedir. Lisansüstü öğrenciler, akademik danışmanlığa ilişkin 15 geçerli metafor üretmişlerdir. En sık tekrarlanan metaforun *deniz feneri* (2) olduğu görülmektedir.

Akademisyenlerin oluşturdukları metaforlar 6 kategoriye ayrılmıştır. Bu doğrultuda kategoriler “1) Soyut olarak akademik danışmanlık, 2) Meslek olarak akademik danışmanlık, 3) Doğal yapı olarak akademik danışmanlık, 4) Eşya olarak akademik danışmanlık, 5) Yapay yapı olarak akademik danışmanlık ve 6) Sorumluluk olarak akademik danışmanlık” şeklindedir.

Soyut kategorisinde 4 metafor bulunmaktadır. Bunlardan biri **yüz akı** (f=1), **gururlanmak** (f=1), **yol arkadaşlığı** (f=1) ve **aile** (f=1) şeklindedir. Yüz akı (A2) ve gururlanmak metaforlarını üreten katılımcıların akademik danışmanlık sürecinin başarı ile tamamlandığında verdiği hissi betimlemek amaçlı bu metaforları oluşturdukları

gözlemlenmiştir. Gururlanmak metaforunu oluşturan katılımcının bu metaforu oluşturma gerekçesi “Çabalarımın sonucunu gördüğüm için diyebilirim. Yani, sanki hani benim öğrencim bak yetişti, büyüdü, yetiştirdim, onunla gururlandım gibi. Hissiyatım böyle olduğu için. Hani işte benim öğrencimdi ve bitirdi, gurur duyuyorum onunla, gibi bir his.(A3)” şeklindedir. Aile metaforunu oluşturan katılımcının bu metaforu danışmanın danışanına rol model olması, ihtiyaçları doğrultusunda ona rehberlik etmesi açısından oluşturduğu gözlemlenmiştir. Yol arkadaşlığı metaforunu oluşturan katılımcının bu metaforu oluşturma gerekçesi ise “Sonuçta bu bir süreç, bir yola çıkıyorsunuz ve o yolculukta o yol arkadaşınıza destek oluyorsunuz. Ben sadece rehber ya da danışman olarak değil de bu yol arkadaşlığını birlikte çalışma ve onunla beraber yol yürümek olarak değerlendiriyorum. (A9)” şeklindedir.

Meslek kategorisinde 2 metafor bulunmaktadır. Bunlardan biri **avukatlık** (f=1) ve **co-pilotluk** (f=1) şeklindedir. Avukatlık metaforunu oluşturan katılımcının bu metaforu oluşturma gerekçesi “Çünkü daha çok karşı tarafın yani öğrencinin, sorduğu sorulara cevap verme, problemlerini çözmek, sıkıştığı yerde ona yol göstermek gibi bir şeydir. Aynı zamanda bir avukatın çok müşterisi olur ve her müşterisiyle şeklen ilgilenir. Derinlemesine girmez, anlamaya çalışıyormuş gibi yapar. Tam da böyle bir şeydir günümüzde akademik danışmanlık...Ama bu, olması gereken bu değil (A11)” şeklindedir. Co-pilotluk metaforunu oluşturan katılımcının bu metaforu oluşturma gerekçesi ise “Çünkü buradaki temel amaç, bireylerin kendi serüvenlerini kendi seyahatlerini gerçekleştirirken belirli noktalarda onlara destek olmaktır. (A15)” şeklindedir.

Doğal yapı kategorisinde 2 metafor bulunmaktadır. Bunlardan biri **kutup yıldızı** (f=1) ve **su kaynağı** (f=1) şeklindedir. Kutup yıldızı metaforunun oluşturan katılımcının bu metaforda akademik danışmanlığın yol gösterici işlevine vurgu yaptığı gözlemlenmiştir. Su kaynağı metaforunu oluşturan katılımcının bu metaforu oluşturma gerekçesi ise “Bu akademi yolunda öğrencilerinize bir yönlendirici, yön verici, kılavuzluk edici ama aynı zamanda kaynaklık edici hem de sürekli olarak bulunduğu yerde değil hani bütün yaptığı işlerle bir suyun çıkıp da her yere ulaşması gibi farklı yerlere de gidebilen olması gerekiyor. Böyle bir şey akademik danışmanlık, çok yönlü ve dinamik. (A12)” şeklindedir.

Eşya kategorisinde 3 metafor bulunmaktadır. Bunlardan biri **lambda** (f=1), **pusula** (f=1) ve **anahtar** (f=1) şeklindedir. Lambda metaforunu oluşturan katılımcının bu

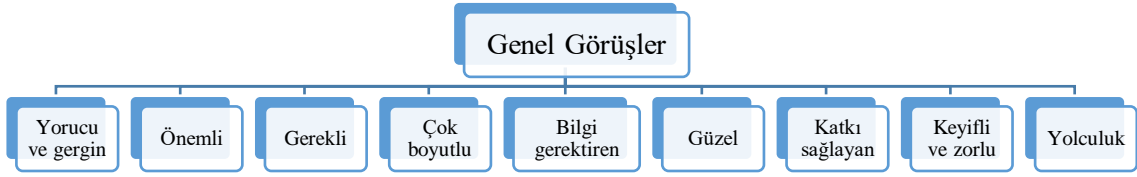
metaforu akademik danışmanlığı çevresini aydınlatan ve enerji üretmeye devam eden bir süreç olarak değerlendirdiği için oluşturduğu gözlemlenmiştir. Bunun yanında pusula metaforunda yine akademik danışmanlığın yol gösterici işlevine vurgu yapıldığı gözlemlenmiştir. Bunların yanında anahtar metaforunu oluşturan katılımcının bu metafora ilişkin gerekçesi “*Danışman danışmanlık yaptığı öğrenciye bilgi aktarımı yapmaz. Beceri öğretir. Öğrenmeyi öğrenme becerisi. Öğrenciye yollar gösterilir. Öğrenci uygun olan yolu kendi tercihleri doğrultusunda seçer. Anahtar verilir eline. Uygun olan kapıyı açması bireyin tercihine kalmıştır. (A6)*” şeklindedir.

Yapay yapı kategorisinde 2 metafor bulunmaktadır. Bunlardan biri **deniz feneri** (f=2) ve **karlı bir yol** (f=1) şeklindedir. Deniz feneri metaforunda katılımcıların yine akademik danışmanlığın yol gösterici işlevine vurgu yaptığı gözlemlenmiştir. Karlı bir yol metaforunu oluşturan katılımcının bu metaforu oluşturmasına ilişkin gerekçesi “*Kimi zaman batarsın, kimi zaman çıkarsın. Kimi zaman kar düz gider, kimi zaman çamurlu olur, kimi zaman buzdan olur ve karşındaki öğrenci eğer çalışmıyorsa eğer biraz emek vermiyorsa gerçekten çok zorlayıcı olur. (A8)*” şeklindedir.

Sorumluluk kategorisinde 2 metafor bulunmaktadır. Bunlardan biri **fidan yetiştirme** (f=1) ve **çiçek yetiştirme** (f=1) şeklindedir. Fidan yetiştirme metaforunu oluşturan katılımcının bu metaforu oluşturmasına ilişkin gerekçesi “*Nasıl 1 fidan yetiştirirken birçok bakım gerektiriyorsa ve zaman içerisinde de yani tek bir anlık değil bütün süreç içerisinde bir bakım sorumluluk istiyorsa akademik danışmanlık da aynı şekilde. Yani bir öğrencinin o olgunluğa erişmesi için yeterli olan beceri, özveri, kontrol, disiplin gibi süreçleri içeriyor. (A4)*” şeklindedir. Çiçek yetiştirme metaforunu oluşturan katılımcının bu metaforu oluşturmasına ilişkin gerekçesi ise “*Yetiştirdiğiniz çiçeğin yani danışanın neye ihtiyacı olduğunu her yönüyle anlamamız, tanımanız, bilmeniz gerekir. Su ihtiyacı olduğunda su vermeniz, ışığa ihtiyacı olduğunda ışık vermeniz, ışık olmanız. İşte desteğe ihtiyacı olduğunda desteklemeniz, bazı şeyleri de budanması gerektiği zaman, bazı uymayan davranışları budamız, bu işi yapmanız gerekir. Onun açılması, gürleşmesi, olgunlaşması, saçılması için yapmanız gereken çalışmalar olduğu gibi bunu engelleyen şeylerden de onu arındırmanız gerekir. (A16)*” şeklindedir.

Akademisyenlerin akademik danışmanlığa ilişkin genel görüşleri ise Şekil 7’de verilmiştir.

Şekil 7. Akademisyenlerin Akademik Danışmanlığa İlişkin Genel Görüşleri

Şekil 7 incelendiğinde akademisyenlerin akademik danışmanlık sürecini genel olarak yorucu ve gergin, önemli, gerekli, çok boyutlu, bilgi gerektiren, güzel, katkı sağlayan, keyifli ve zorlu, güncel olmayı gerektiren, zevkli, zorlu ve bir yolculuk olarak tanımladıkları görülmektedir.

Akademik danışmanlık sürecine ilişkin bir akademisyen “*Akademik danışmanlık süreciyle ilgili yorucu bir süreç olduğunu düşünüyorum yani eğer öğrenci çalışırsa hoca için epey yorucu. Eğer çalışmazsa da gelip gitmezse de yine de hocalar için gergin bir süreç olduğunu düşünüyorum. (A1)*” görüşüyle sürecin **yorucu ve gergin** olduğunu belirterek akademik danışmanlıkta öğrencinin çalışmasına vurgu yapmaktadır. Akademik danışmanlık sürecinin **önemli** olduğunu ifade eden akademisyen ise “*Genel olarak süreç olarak baktığımızda önemli olduğunu düşünüyorum. Öğrenciyi süreçle ilgili ve süreç içindeki durumlarla ilgili yeri geldiğinde bilgilendirme ve öğrencinin takibi açısından önemli buluyorum. (A2)*” şeklinde görüşünü belirtmiştir. Akademik danışmanlık sürecinin **gerekli** olduğunu ifade eden akademisyen konuyla ilgili “*Olması gereken bir süreç olduğunu düşünüyorum. Çünkü bu süreçlerden biz de geçtik, yönlendirilmeye ihtiyacımız oluyor. Öğrenciler ne kadar dersleri alsalar ve bu dersleri başarıyla geçseler de süreçte tabi bilimsel bir çalışma yapacakları için ister istemez bir yönlendirmeye ihtiyaç duyuyorlar. (A3)*” şeklindeki görüşünü belirterek öğrencilerle empati kurma yoluyla öğrencileri bu süreçte yönlendirmenin önemli olduğuna vurgu yapmaktadır. Bunların yanında akademik danışmanlık sürecinin **çok boyutlu** olduğu da belirtilen görüşler arasındadır. Bu konuyla ilgili bir akademisyen “*Öğretim üyelerinin birkaç tane görevi var. Onlardan bir tanesi ders vermek. Bir diğeri araştırma yapmak. Bir sonraki de toplumsal katkı, yani bildiklerini, deneyimlerini toplumla paylaşmak, yaygınlaştırmak aslında. Şimdi akademik danışmanlık burada görüldüğü gibi birinci ve ikinci alanın karışımı bir yerlerde duruyor ve bu da süreci çok iyi dizayn etmeyi gerektiriyor. (A11)*” şeklindeki görüşünü ifade etmiştir.

Akademik danışmanlık sürecinin **bilgi gerektiren** bir süreç olduğuyla ilgili bir akademisyen “*Özellikle yüksek lisansta tabii işin başında olduğu için buradaki danışmanlık biraz daha fazla bilgi gerektiriyor daha fazla destek gerektiriyor yolun başında olduklarından dolayı. Çünkü daha akademik yaşantının başındalar ve araştırma nasıl yapılır tam olarak bilmiyor, ne gibi konular üzerinde çalışılırsa iyi olur, literatüre tam hakim değil gibi bu tür konularda biraz daha fazla destek vermek gerekiyor. (A5)*” şeklindeki görüşüyle süreçte danışmanın bilgi anlamında güncel tutması gerektiğine vurgu yapmaktadır. Akademik danışmanlık sürecinin **güzel** olduğu konusunda “*Onun hayatında da aynı zamanda akademik hayatında da bir yeriniz oluyor ve ona bir ışık tutmuş oluyorsunuz. (A6)*” görüşünü belirterek bu sürecin danışmanlık yapan kişi de hoş ve güzel duygular uyandırdığını ifade etmiştir. Bir akademisyen “*Akademik süreçlerle ilgili konuların yanında hem ulusal düzeyde hem de uluslararası bağlamda bir bilim insanı olması için adaya katkı sağlar. (A7)*” görüşüyle süreci öğrenciler açısından değerlendirerek **katkı sağlayan** bir süreç olduğunu ifade etmiştir.

Akademisyenler arasında akademik danışmanlık sürecini **keyifli ve zorlu** olarak tanımlayan akademisyenler bulunmaktadır. Konuyla ilgili bir akademisyen “*Her sene binlerce bilim uzmanı ekliyoruz sınıf eğitimi camiasının içerisine. O nedenle de keyifli ve gurur verici bir tablo baktığımızda ama bir taraftan da zor bir süreç. Çünkü özellikle yüksek lisans sürecinde danışanlarımız bizim ilk kez yaşamlarında bir lisansüstü tez yazmak durumundalar. Bilimsel anlamda kusursuz olsun diye çok çaba sarf etmek zorunda kalıyoruz. (A8)*” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Konuyla ilgili bir başka akademisyen “*Ben sözü edilen süreçten çok, gerçekten keyif alıyorum. Bu benim için de bir öğrenme sürecine dönüyor zaten. Öğrencilerimizle birlikte gerçekleştirdiğimiz akademik danışmanlık kişinin kendisine de önemli ölçüde katkılar sunan, sürekli dinamik olmasını sağlayan, neden sonuç ilişkisini sorguladığı hani böyle etkin üzerinde bir çalışmanın gerçekleşmesi konusundaki kendi sorumluluğunun da farkında olarak bir kişiyi de eğitmek anlamıyla yürütülen, gerçekten hoş, keyifli bir macera benim için. (A15)*” şeklindeki görüşüyle birlikte sürecin keyifli bir öğrenme sürecine dönüştüğüne vurgu yapmaktadır. Son olarak akademik danışmanlık sürecini yolculuk olarak tanımlayan akademisyen “*Öğrenciyle ya da danışanla birlikte çıkacağınız bir yolculuk. Bu yolculuğu ne kadar iyi planlarsanız başında, süreçte o kadar az sıkıntıyla karşılaşıyorsunuz ya da karşılaştığınız sıkıntıları nasıl çözebileceğinizi biliyorsunuz*

aslında karşınıza çıkan sıkıntıları. (A16)'' görüşünü ifade ederek danışanla birlikte sürecin iyi planlanması gerektiğini vurgulamıştır.

4.2. Lisansüstü Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Konusundaki Algıları

Lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık konusundaki algılarını ortaya çıkarmak amacıyla katılımcılara öncelikle akademik danışmanlık ile ilgili bir metafor oluşturmaları istenmiştir. Sonrasında akademik danışmanlıkla ilgili genel olarak ne düşündükleri sorulmuştur. Bu bağlamda lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlığa ilişkin oluşturdukların metaforların içerik analizi sonucunda elde edilen veriler Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. *Lisansüstü Öğrencilerin Akademik Danışmanlığa İlişkin Metaforları*

KATEGORİ	SIKLIK (f)	METAFOR	SIKLIK (f)
SOYUT	3	Usta-çırak ilişkisi	1
		Anne-çocuk ilişkisi	1
		Yol gösterici	1
MESLEK	3	Orkestra şefliği	1
		Bahçıvan	1
		Kaptanlık	1
DOĞAL YAPI	2	Çınar ağacı	1
		Su	1
EŞYA	5	Fener	1
		Harita	2
		Pusula	1
		Navigasyon	1
YAPAY YAPI	4	Köprü	1
		Deniz feneri	2
		Uzun bir yol	1

Tablo 7 incelendiğinde öğrencilerin akademik danışmanlığa ilişkin metaforları ve bu metaforların ait olduğu kategoriler frekanslarıyla birlikte yer aldığı görülmektedir. Lisansüstü öğrenciler, akademik danışmanlığa ilişkin 15 geçerli metafor üretmişlerdir. En sık tekrarlanan metaforlar; *harita* (2) ve *deniz feneri* (2) şeklindedir.

Lisansüstü öğrencilerin oluşturdukları metaforlar 5 kategoriye ayrılmıştır. Bu doğrultuda kategoriler “1) Soyut olarak akademik danışmanlık, 2) Meslek olarak akademik danışmanlık, 3) Doğal yapı olarak akademik danışmanlık, 4) Eşya olarak akademik danışmanlık, 5) Yapay yapı olarak akademik danışmanlık” şeklindedir.

Soyut kategorisinde 3 metafor bulunmaktadır. Bunlardan biri **usta-çırak ilişkisi** (f=1) diğeri **anne-çocuk ilişkisi** (f=1) iken bir diğeri **yol gösterici** (f=1)’dir. Katılımcının usta-çırak ilişkisi metaforuna ilişkin gerekçesi “*Usta el verir çırağına. El verdiği kadar çırağı yükselir ve büyür. Yüksek lisans yapan doktora yapan öğrencinin yetkinliği, donanımı, bilgisi, tecrübesi yoktur. Bunları danışmanının el vermesiyle yüksek lisans ve doktora sürecinde kazanır. (D2)*” şeklindedir. Diğer metafor olan anne-çocuk ilişkisini, yeni doğan bebeğin nasıl birçok konuda annesine muhtaç ise ve annesi ona o yönde ihtiyaçlarına cevap veriyor ve böylece gelişmesini, büyümesini sağlıyorsa, akademik danışmanlık sürecinin de lisansüstü eğitimde benzer etkiye sahip olduğu ifade edilmektedir. Bir diğer metafor olan yol göstericiyi, akademik danışmanlık sürecinin bir yol gösterici işlevi olduğundan dolayı bu metaforu oluşturulduğu ifade edilmektedir.

Meslek kategorisinde 3 metafor bulunmaktadır. Bunlardan biri **orkestra şefliği** (f=1) diğeri **bahçıvan** (f=1) iken bir diğeri **kaptanlık** (f=1)’dir. Katılımcının orkestra şefliği metaforuna ilişkin gerekçesi “*Hem birden fazla enstrümanı hem birden farklı insanı aynı anda eş zamanlı olarak, evet hepsinin önünde bir plan var ama aslında hepsinin farklı zamanlarda girip çıktığı işte yükselip alçaldığı seslerin olduğu böyle devasa bir organizasyon yöneticisi olarak görüyorum. (D7)*” şeklindedir. Diğer bahçıvan metaforu; ancak doğru bakım ve yönlendirmeye kaliteli çiçekler yetiştirilebildiği ve meyveler hasat edilebildiğini düşündüğü için ve akademik danışmanlığı bu bağlamda bahçıvan gibi gördüğü için ürettiğini ifade etmiştir. Bir diğer kaptanlık metaforunu ise kimi zaman gemiyi alabora eden kimi zaman yeni seyirlere sebep olan bir kaptana benzettiği için ürettiği ifade etmiştir.

Doğal yapı kategorisinde 2 metafor bulunmaktadır. Bunlardan biri **çınar ağacı** (f=1) diğeri **su** (f=1)’dur. Katılımcının çınar ağacı metaforuna ilişkin gerekçesi “*Öncelikle bir çınar ağacı gibi heybetli ulu bilge duruşu olduğu için ya da olması gerektiği için. Aynı zamanda da insana bir çınar ağacı gibi kollayan yeri geldiğinde işte gölgesinde dinlendiren, yeri geldiğinde işte yağmurdan, çamurdan sığınacağı bir yer olan bir figür olarak aklımda canlanıyor. (D10)*” şeklindedir. Bu kategorideki bir diğer

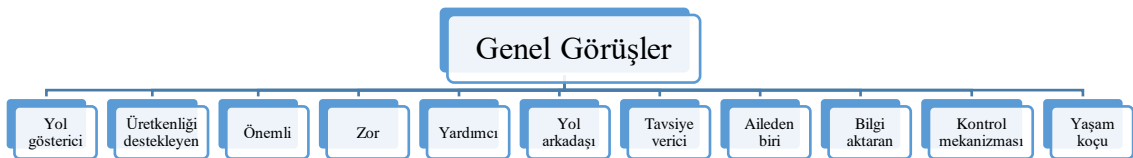
metafor olan suyu ise katılımcı kendisini bir fidan gibi düşündüğünde danışmanını o fidanı besleyen su gibi düşündüğü için ürettiğini ifade etmiştir.

Eşya kategorisinde 4 metafor bulunmaktadır. Bunlar; **fener** (f=1), **harita** (f=2), **pusula** (f=1) ve **navigasyon** (f=1) şeklindedir. Katılımcıların fener, harita, pusula ve navigasyon metaforlarını akademik danışmanlığın yol gösterici, rota çizici özelliğini taşıdığını düşündükleri için oluşturdukları görülmüştür. Nitekim harita metaforunu oluşturan katılımcılardan birinin bu metaforu oluşturma gerekçesi “*Her zaman bir yol göstericilik halinde olma durumu akademik danışmanlık durumu benim gözümde. (Y3)*” şeklindedir. Pusula metaforunu oluşturan katılımcının gerekçesi ise “*öğrencisine her konuda yol gösteren ve sonunda doğru noktayı bulmasını sağlayan bir kişidir diyebilirim. (D9)*” şeklindedir.

Yapay yapı kategorisinde 3 metafor bulunmaktadır. Bunlardan biri **köprü** (f=1) diğeri **deniz feneri** (f=2) iken bir diğeri **uzun bir yol** (f=1)’dir. Katılımcının köprü metaforuna ilişkin gerekçesi “*Bilimsel araştırmanın tüm aşamaları ve danışanı arasında bir köprüdür. (D3)*” şeklindedir. Deniz feneri metaforunu üreten katılımcıların akademik danışmanlığın yine yol gösterici işlevinden dolayı bu metaforu oluşturdukları görülmektedir. Bir diğer metafor olan uzun bir yol metaforunun gerekçesi ise “*Uzun süren kariyer yolunun her adımında farklı manzaralar görmemize rehber olan, bilinçli seçim yapmamızı sağlayarak bu yolda direksiyonu etkin bir şekilde kullanmamızı sağlayan bir destektir. (Y4)*” şeklindedir.

Lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlığa ilişkin genel görüşleri ise Şekil 8’de verilmiştir.

Şekil 8. Lisansüstü Öğrencilerin Akademik Danışmanlığa İlişkin Genel Görüşleri

Şekil 8 incelendiğinde lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık sürecini genel olarak yol gösterici, akademik anlamda üretkenliği destekleyen, önemli, zor ve meşakkatli, yardımcı, yol arkadaşı, tavsiye verici, aileden biri, bilgi aktaran, kontrol mekanizması ve yaşam koçluğu olarak tanımladıkları görülmektedir.

Akademik danışmanlığın **yol gösterici** olmasının konusunda bir öğrenci “*Bize yol gösterecek olan kişiler, danışmanlarımız. Danışmanlarımız bize iyi danışmanlık yapamazsa, bizimle iletişimi iyi kuramazsa süreçte büyük sıkıntı çıkıyor. Hani biz yolumuz bir şekilde bulabiliriz ama adı üstünde sen ona danışacaksın, o sana yol gösterecek. Yol gösterici olarak görüyorum. (Y6)*” görüşüyle akademik danışmanlığın lisansüstü eğitim sürecindeki rehberlik işlevine vurgu yapmaktadır. Akademik danışmanlığın akademik **üretkenliği destekleyici** olması konusunda öğrenci görüşünü şu sözlerle ifade etmektedir; “*Akademik danışman, öğrencilerin üretkenliğini de destekler. Üretkenlik yönünü de önemser. Bir metin ya da bir bildiri yazdığı zaman, bunu hocana akademik danışmanına gönderdiğinde eğer sana dönüt verip eleştirirken yapıcı eleştiriyorsa, bir de sana bu anlamda seni motive ediyorsa, bu çok önemli bir avantaj. (D2)*” Akademik danışmanlığın **önemli** olması hususunda ise bir öğrenci “*Bizler belli bir düzeyde kalmayacağız. Geriden de gelen kişiler akademisyen olarak yetişmek istiyor. Bu bir süreç yani. Sürekli bir bayrak yarışı gibi. Bir kısım bu süreci tamamlayacak, bir kısım devam edecek ve bir kısım yeniden gelecek. Bu süreçte akademik danışmanın rolü önemli ve gerekli diye düşünüyorum. (D9)*” şeklindeki görüşünü belirtmiştir. Bunun yanında akademik danışmanlığın **zor** olduğunu ifade eden görüşler arasında bir öğrenci bu konuyla ilgili “*Bence oldukça zor bir süreç. Çünkü birincisi tek bir öğrenci ile ilgilenilmiyor. Birkaç farklı öğrenci, birkaç farklı konu, birkaç farklı alan olunca bence bunları yönetmek oldukça zor olmalı. (Y7)*” görüşüyle akademik danışmanlığın zorlayıcı bir yönünü ortaya koymaktadır.

Akademik danışmanlığın **yardımcı** olduğu konusunda görüş bildiren öğrencilerden birisi görüşlerini şu sözlerle ifade etmektedir; “*Yüksek lisans dönemi sanki insana hiçbir şey bilmiyormuşum gibi bir his veren dönem, lisansüstü dönemi, doktora da eminim o şekilde hissedeceğiz. O yüzden sanki insan böyle boş bir kuyuya düşmüş de ne yapacağını bilmiyormuş gibi hissediyor. Bu noktada da akademik danışmanlık gerçekten insana en çok yardımcı olan şey. (Y3)*” Akademik danışmanlığı **yol arkadaşlığı** olarak gören bir öğrenci ise konuyla ilgili “*Resmi ya da gayri resmi, bir şekilde hayatınızın belirli bir kısmında belki tanıdığınız belki de ilk kez tanıştığınız bir insana, asla geri dönmeyecek olan zamanınızı paylaşmaya başlıyorsunuz. Zaman paylaşımı ve yol arkadaşı olarak düşünüyorum genel olarak. (D7)*” şeklindeki görüşünü belirtmiştir. Akademik danışmanı **tavsiye verici** kişi olarak değerlendiren bir öğrenci “*Sadece akademik anlamda değil, diğer konularda da gidip konuşabileceğim biri olmasını isterim*

akademik danışmanın. Bu rahatlıkta biri olmasını isterim. Çünkü akademik camia gerçekten kimi zaman çok stres verici ve zorlayıcı olabiliyor. Bu yüzden akademik danışmanımla her şeyi konuşmak isterim. Bu yüzden akademik danışmanımla akademik danışmanlık sürecinde biraz daha rahat olabileceğim ve rahatça danışabileceğim bir kişi ile olan ilişkiyi kapsamı gerektiğini düşünüyorum. (D8)” şeklinde görüşünü ifade etmiştir. Bunun yanında akademik danışmanı **aileden biri** gibi olduğunu düşünen öğrenci “Etkileşimin en önemli konu olduğunu düşünüyorum. Kimi zaman akademik danışmanla uzun süreler iletişimde kalınamıyor ve arada sorun çıkabiliyor. Böyle sorunların olmaması gerekiyor diye düşünüyorum. Çünkü akademik danışman bir nevi ailemden biri gibi oluyor zamanla.(Y1)” şeklindeki görüşünü belirterek danışan-danışman iletişimine vurgu yapmaktadır.

Akademik danışmanı **bilgi aktaran** olduğu yönünde görüş belirten öğrenci görüşünü şu şekilde ifade etmektedir; “Öğrencilerin bilgi eksikliğinin giderildiğini düşünüyorum. Danışmanların kendi akademik bilgilerini öğrencilerine aktararak daha üst düzey akademik çalışmaların ortaya çıkmasını sağladıklarını düşünüyorum. (D9)” Bunun yanında akademik danışmanlığı ilk **kontrol mekanizması** olarak gördüğünü ifade eden bir öğrenci “Bir akademik çalışma yapıyorsunuz burada her aşama bir adım, hepsi bir basamak. Akademik sınırlar var ama nasıl diyeyim, üstünkörü yapsanız da yayınlayan dergiler var. İşte bunun ilk kontrol mekanizması sizin danışmanınız oluyor bence. Hani sizin danışmanınız eğer titiz çalışıyorsa, kontrollü çalışıyorsa, sizi de iyi kontrol ediyorsa siz de bir yerde temiz çalışmayı öğreniyorsunuz. (D10)” şeklindeki görüşünü belirterek akademik danışmanlığın yapılan akademik çalışmalar üzerindeki etkisine vurgu yapmaktadır. Son olarak akademik danışmanlığı **yaşam koçluğu** olarak gören öğrenci görüşlerini şu şekilde ifade etmektedir; “Her yolda, hayatımızın her yolunda birilerinin bize destek olması gerekiyor. O dönemimizde de yaşam koçluğumuzu yapan kişi akademik danışmanımız diye düşünüyorum. (Y2)”

4.3. Akademisyenlerin Akademik Danışmanlık Konusundaki Görüşleri

Bu başlık altında akademisyenlerin akademik danışmanlık sürecinde; lisansüstü öğrencilerden beklentileri, lisansüstü öğrencilerle yaşadıkları sorunlar ve bu yaşadıkları

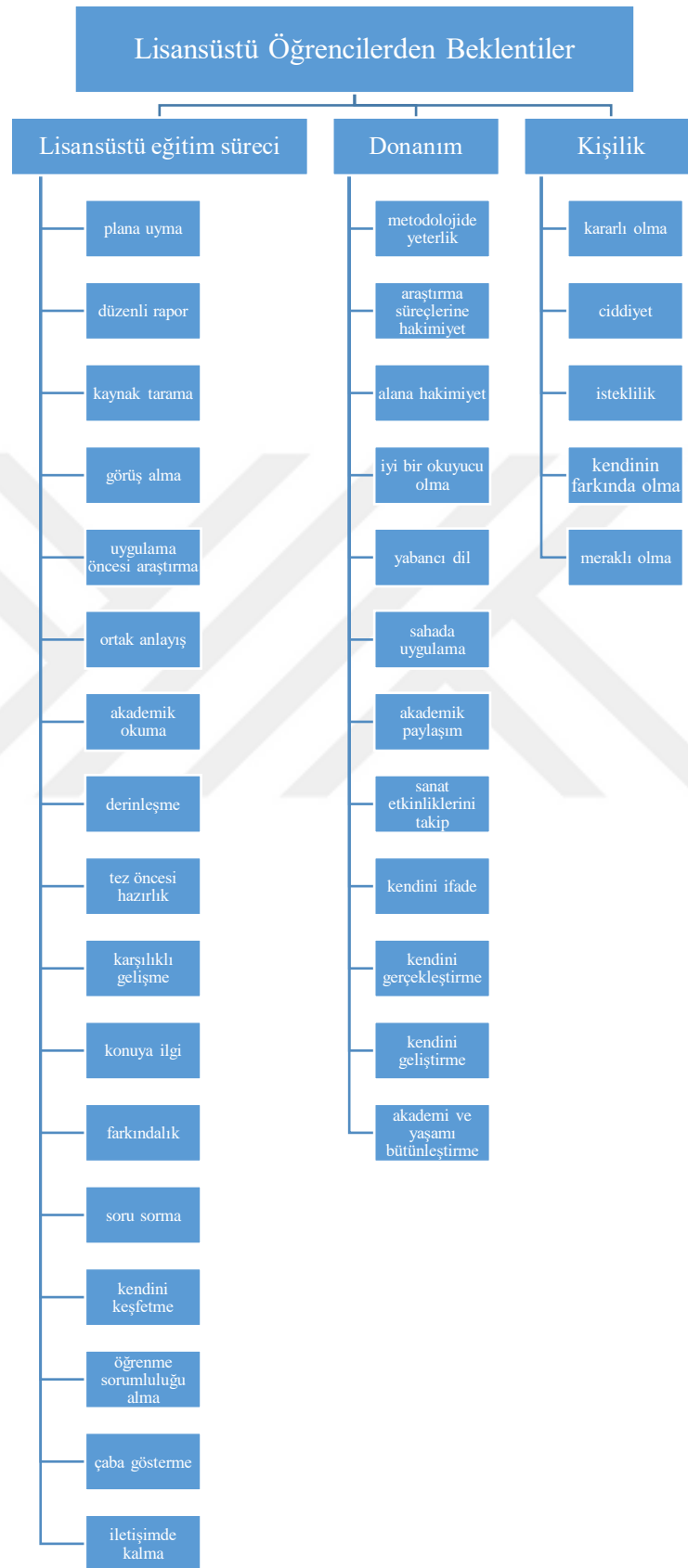
sorunlara ilişkin çözüm önerileri verilerinin betimsel analizi sonucu elde edilen bulgular yer almaktadır.

4.3.1. Akademisyenlerin Akademik Danışmanlık Konusunda Lisansüstü Öğrencilerden Beklentileri

Akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda lisansüstü öğrencilerden beklentilerini ortaya çıkarmak için akademisyenlere, akademik danışmanlık konusunda lisansüstü öğrencilerden beklentilerinin neler olduğu sorulmuştur. Bu bağlamda ortaya çıkan akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda lisansüstü öğrencilerden beklentilerine ilişkin görüşleri Şekil 9'da verilmiştir.

Şekil 9. Akademisyenlerin Akademik Danışmanlık Konusunda Lisansüstü Öğrencilerden Beklentileri

Şekil 9 incelendiğinde akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda lisansüstü öğrencilerden beklentilerine ilişkin görüşleri alt başlıkları bulunan “*lisansüstü eğitim süreci*”, “*donanım*” ve “*kişilik*” şeklindeki üç ana başlık altında sunulmuştur. Lisansüstü eğitim sürecine ilişkin beklentiler arasında “*plana uyma, düzenli rapor, kaynak tarama, görül alma, uygulama öncesi araştırma, ortak anlayış, akademik okuma yapma, derinleşme, tez öncesi hazırlık, karşılıklı gelişme, konuya ilgi, farkındalık, soru sorma, kendini keşfetme, öğrenme sorumluluğunu alma, çaba gösterme, iletişimde kalma*” şeklindeki alt başlıklar bulunmaktadır. Danışanın donanımına ilişkin beklentiler arasında “*metodolojide yeterlik, araştırma süreçlerine hakimiyet, alana hakimiyet, iyi bir okuyucu olma, yabancı dil, sahada uygulama, akademik paylaşım, sanat etkinliklerini takip, kendini ifade, kendini gerçekleştirme, kendini geliştirme, akademi ve yaşamı bütünleştirme*” şeklindeki alt başlıklar bulunmaktadır. Danışanın kişiliğine ilişkin beklentiler arasında “*kararlı olma, ciddiyet, isteklilik, kendinin farkında olma, meraklı olma*” gibi alt başlıklar bulunmaktadır.

Akademisyenlerin akademik danışmanlıkları süresince lisansüstü eğitim sürecine ilişkin beklentileri incelendiğinde **plana uyma** konusunda bir akademisyen “*Zamanı çok iyi kullanmak gerekiyor. Belirli zaman sınırlılıklarımız var. O sınırlılıklar içerisinde hareket etmek ve olabildiği kadar planlamasını çok iyi yapıp o plana sadık kalması gerekiyor. (A3)*” şeklindeki görüşünü ifade ederek öğrencilerin bu anlamda sürece aktif katılımlarının önemli olduğu üzerinde durmuştur. Beklenti olarak **düzenli rapor** konusunda ise bir akademisyen “*Teze başladıkları andan itibaren, birinci dönemde ne yapacaksın, ikinci dönemde ne yapacaksın, giriş kısmını mı yazacaksın, uygulama mı yapacaksın ve bu sürenin sonucunda da bana mutlaka 3 aylık yada 4 aylık zaman dilimlerinde bana bir rapor gönder diyorum. Ki ben onu kontrol edeyim sana dönüt vereyim. (A4)*” şeklindeki görüşünü belirterek öğrencilerin süre ve geri dönüt verme konusunda titiz davranmalarını beklediğini de vurgulamıştır. **Kaynak tarama** konusundaki beklenti hakkında ise bir akademisyen “*Hem yurtiçi hem yurtdışı kaynakları. Yani alanla ilgili olarak en azından son 5 yılı tarayabilme becerisine sahip olmasını, tarama becerisine sahip olmasını bekliyorum. (A14)*” şeklindeki görüşünü ifade etmiştir. **Görüş alma** konusunda bir akademisyen “*Uzmanlar var ise etraflarında yani bu öğretmen olur, akademik danışman üniversiteden kendi hocaları olur, bu konuda uzmanlardan dönüt alabilirler. Çalışacağı alanla ilgili etrafındaki farklı uzmanlardan görüş almasını bekliyorum. (A4)*” şeklindeki görüşünü ifade etmiştir. Lisansüstü eğitim

sürecinde yapılan bilimsel araştırma süreçlerinin bir parçası olan veri toplama-uygulama sürecine ilişkin **uygulama öncesi araştırma** yapma konusundaki beklentisini bir akademisyen “Uygulama için seçeceğiniz okulun şartlarına bakıp ona göre karar vermeliler. Rastgele bir okul seçilmemeli. Uygulama yapacağınız okuldaki velilerin, öğrencilerin sosyal durumlarını vb. bilgilerini araştırmalarını bekliyorum. (A3)” şeklindeki görüşünü belirtmiştir. Lisansüstü eğitim sürecine ilişkin **ortak anlayış** geliştirme konusunda beklentisi olduğunu ifade eden bir akademisyen beklentisine ilişkin görüşünü “Özellikle danışmanla danışan arasındaki ilişki konusunda da bir ortak anlayış sergilenmeli. Hepimiz kişiliklerimize uygun çok farklı anlayışlar sergiliyoruz. Kimimiz daha esneğiz, daha hoşgörülüyüz, kimimiz daha katı belki daha sinirliyiz... Bu ilişki ve iletişim biçiminin mutlaka bir şekilde çözülmüş olmasını bekliyorum. (A9)” şeklinde ifade etmiştir. **Akademik okumaya** ilişkin beklentisini bir akademisyen “En önemli beklentim; çok okuma yapmalarını istiyorum. Çok araştırma okumalarını istiyorum. Çünkü bu sadece kendi konusunu alıp onu çalışma değil. Aynı zamanda alanı ile ilgili akademik donanımı da beraberinde getiren bir süreç. (A6)” şeklindeki görüşüyle ifade etmiştir. Doktora öğrencilerine ilişkin çalıştıkları alanda **derinleşmelerini** bekleyen bir akademisyen bir bu beklentisine ilişkin görüşünü “Doktor unvanının içini dolduracak şekilde bir araştırma sürecinden geçmelerini, acele etmemelerini, yöntem olarak ve alan bilgisi olarak derinleşmelerini, tam da bilimsel çalışmanın gereklerine uygun olarak sistematik çalışmalarını, ben danışmanı olarak ve tez izleme kurulu üyeleri bir şey söylediği zaman bunun 2 katını 3 katını araştırıp daha fazlasını öğrenmelerini ve derinleşmelerini bekliyorum. (A16)” şeklinde ifade etmiştir. **Tez öncesi hazırlık** sürecini en iyi şekilde değerlendirmeleri konusunda lisansüstü öğrencilerden beklentisi olan bir akademisyen ise görüşlerini “Ders döneminde de teze yönelik olarak kafalarında yavaş yavaş belli şeylerin oluşması gerekiyor. Hangi alanla ilgili çalışacaklarını, alanla ilgili olarak hangi konuya yönelebileceklerini veyahut da konu bağlamında danışmanı olduğu ya da danışmanlık yaptığı hocasıyla aynı alanda yapıp yapamayacağına yönelik birtakım hazırlıkları orada kendi de görmesi ve değerlendirmesini isterim. (A14)” şeklinde ifade etmiştir. Lisansüstü eğitim sürecinin **karşılıklı gelişme** süreci olarak gören ve bu anlamda beklentisi olan bir akademisyen “Birlikte çalıştığınız hocaların bilgisi olmayan noktalarda da bilgilenmesini sağlayacaksınız, hocayı da geliştireceksiniz. Sorduğunuz sorular, aldığımız cevaplar tatmin etmiyorsa sizi eğer hocaların da kendini geliştirmesi için onu destekleyeceksiniz. Yani bu aslında karşılıklı bir süreç. (A13)” şeklindeki görüşüyle düşüncelerini ifade etmiştir. Bunun yanında bir başka akademisyen lisansüstü

öğrencilerin çalışmak istedikleri ya da belirledikleri **konuya ilgi** duymalarının motivasyonları ve süreci sağlıklı ilerletme adına önemli olduğunu vurgulamış ve bu nedenle öğrencilerinden ilgi duydukları, üzerinde çalışabilecekleri ve derinleşebilecekleri konular üzerinde çalışmalarını beklediğini ifade etmiştir. Lisansüstü eğitime gelen öğrencilerinden buraya gelirken bir şeylerin farkında olarak gelmelerini bekleyen bir akademisyen **farkındalık** ile ilgili beklentisini “ ‘Neden lisansüstü eğitim yapıyorlar?’ bu konuda kafalarında açık net bir fikirleri olması gerekiyor. Bu sürecin sonunda kendilerini ne bekliyor, süreç içerisinde ne bekliyor, kendileri ne yapabilirler. Bunlarla ilgili kafa yorup gelmelerini bekliyorum. (A3)” şeklindeki görüşüyle ifade etmiştir. Öğrencilerden **soru sormasını** bekleyen bir akademisyen ise bu beklentisine ilişkin görüşünü “Sorsun istiyorum mesela bol bol soru sorsun. Benim yönlendirmemle değil sadece, kendisi de araştırsın kafasında oluşan soruları da çok rahat bir biçimde sorsun, istediği zaman beni arasın. Öğrenciye kapımı tamamen açıyorum ama diyorum ki benim beklentim senden bunlar sen de lütfen iyi oku çabala ve öğrenmek için de bana sorular sor. (A6)” şeklinde ifade etmiştir. Bu süreçte yine öğrencilerin **kendini keşfetmelerini** bekleyen bir akademisyen bu beklentisine ilişkin görüşünü “Öğrenci kendi kendini keşfetmeli. Hangi alana ilgili duyuyorsa ya da hangi alanda sorunların var olduğunu düşünüyorsa kendisinin bizzat o alana kendi kendinin yönelmesini beklerim ben öğrenciden. (A8)” şeklinde ifade etmiştir. Öğrencilerden **öğrenme sorumluluğunu almalarını** bekleyen bir akademisyen bu beklentisine ilişkin görüşünü “En çok beklentim lisansüstü düzeyde özellikle danışanlarımdan, öğrenme sorumluluğunu iyi alabilmeleri. Yani kendilerinin görevleri nelerse, yapmaları gereken işlemler nelerse onları iyi yapabilmelerini bekliyorum. İş kendilerinin takip etmelerini bekliyorum. (A10)” şeklinde ifade ederek böylece akademisyenin yükünün de hafifleyeceğini vurgulamıştır. Bu başlık altında bir diğer beklenti olan **çaba gösterme** konusuna ilişkin bir akademisyen “Öğrenciler çalışsın istiyorum. Verilen görevleri zamanında tamamlasınlar istiyorum ya da hocanın böyle çok fazla itelemesine gerek kalmadan birtakım şeyleri zamanında yapmalarını bekliyorum. Öğrencilerin birazcık böyle azimkar olmalarını, çaba sarf etmelerini bekliyorum. (A13)” şeklindeki görüşünü ifade etmiştir. Lisansüstü eğitim sürecindeki akademik danışmanlıkta önemli beklentilerden biri olan öğrencinin **iletişimde kalması** konusunda bir akademisyen “En önemli beklentim öncelikle iletişimde kalmaları. Yani bizim onlara ulaşmamız değil de onların sürekli aramaları sormaları, rahatsızlık olarak düşünmeden danışmanlık sürecinden akademik danışmanlık sürecinden yararlanmalarını bekliyorum. (A16)” şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

Akademisyenlerin akademik danışmanlıkları süresince lisansüstü öğrencilerin yani danışanların donanımlarına ilişkin beklentileri bulunmaktadır. Bu beklentilerden biri olan **metodolojik yeterlik** konusunda bir akademisyen “*Ben isterim ki bana gelen öğrenci ders aşamasında hem nicel hem nitel yöntemleri alıyor çünkü araştırma yöntemleri adı altında. İsterim ki yeterli gelsin, eksik gelmesin, bu anlamda sıkıntı olmasın. (A6)*” şeklinde görüşünü ifade ederek öğrencilerin tez aşamasına geldiklerinde bilimsel araştırma yöntemleri konusundaki yeterliklerin önemli olduğuna vurgu yapmıştır. Bunun yanında **araştırma süreçlerine hakimiyet** konusunda beklentisi olan bir akademisyen ise beklentisine ilişkin görüşünü “*Öğrencilerin özellikle akademik anlamda hem nitelikli çalışmalar üretmeleri hem de aynı zamanda akademik anlamda yürüttükleri süreçleri sağlıklı götürebilmeleri açısından araştırma süreçleri konusunda iyi yetişmiş olmalarını bekliyorum. Çünkü sorunların temelinde çocuğun araştırma süreçlerinde yetişmiş olmamasının büyük bir etkisi var. O yüzden öğrencilerin süreç içerisinde iyi bir araştırma misyonu oluşturmaları bence çok önemli. (A9)*” şeklinde ifade etmiştir. Ayrıca **alana hakimiyet** konusunda beklentisi olan bir akademisyen bu konudaki beklentisini “*Benim öğrencilerimden en temel beklentim; başlangıçta gerçekten alana hakim olmaları. Etkin düzeyde mutlaka ayrıntılı bir okuma yapmaları ve gerçekten problem olacak bir durumu tespit ederek ve elbette bu kendi ihtiyaçlarından yola çıkarak tasarladıkları etkin bir problemi çözümlene amacına dayalı, kesinlikle bilimsel bir yol kullanmak kaydıyla en etkin sonuca ulaşmak adına prensipli bir şekilde, sorumluluk bilinciyle ve asla ve asla bilimsel ilkelerden taviz vermeden çalışma yürütmeleri. (A15)*” şeklindeki görüşüyle belirtmiştir. Alanla ilgili veya akademik okumalar yapmanın yanında okul dışı yaşamlarında da iyi bir okuyucu olmalarının eğitim süreçlerine de olumlu anlamla katkı sağladığına dikkat çeken bir akademisyen öğrencilerinin **iyi bir okuyucu olma** konusundaki beklentisine ilişkin görüşünü “*Aslında iyi bir okuyucu olmalarını bekliyorum. Yani tezden de bağımsız olarak mutlaka iyi bir okuyucu olmalarını. Yayınları takip etmelerini bekliyorum ama bunlar illa akademik yayınlar olmak zorunda da değil. Mutlaka köşe yazılarını okumalarını istiyorum, ülkenin gündemine hakim olmalarını istiyorum. Bunlara dayalı sorgulamalar yapmalarını istiyorum. Mutlaka mesela eğitimle ilgili felsefi bakış açısını sağlıklı oluşturmaları için kaynaklar okumalarını hep talep ediyorum. (A15)*” şeklinde ifade etmiştir. **Yabancı dil** konusunda donanımlı olmalarını bekleyen bir akademisyen ise bu konuya ilişkin beklentisini “*Akademik çalışma biliyorsunuz yapabilmemiz için yabancı dil maalesef olmazsa olmazlardan. Yoksa yurtdışı literatürü nasıl takip edeceğiz. Sadece Türkiye’deki*

literatür ile olacak bir iş değil bu. O yüzden de İngilizcede de kendilerini geliştirmiş olarak katılmalarını istiyoruz. (A1)” şeklindeki görüşüyle ifade etmiştir. Öğrencilerinden, öğrendiklerini **sahada uygulamasını** bekleyen bir akademisyen konuya ilişkin beklentisini *“Eğer öğretmense yapan kişi bu yüksek lisans ve doktora sürecinde öğrendiklerini mutlaka sınıfına götürmesini bekliyorum. Yani yüksek lisans ve doktora sürecinde yaşadıklarını, öğrendiklerini öğretimi farklılaştıracağı boyutu, kendi sınıfına zenginlik katarak götürmesini beklerim ben. Çünkü burada kendisi lisans düzeyindeki öğretmenlerden artık çok farklılaşmıştır. Daha nitelik kazandığını düşünüyorum. (A8)*” şeklindeki görüşüyle aktarmıştır. Bunların yanında öğrencilerinden **akademik paylaşım** becerisine sahip olmasını bekleyen bir akademisyen konuya ilişkin beklentisini *“Lisansüstü becerilerinin bir basamağı olan iletişim becerileri, bizim topladığımız bu işte verilerin diğerleriyle paylaşılma kısmı olan işte sunma olabilir, bir makale yazma olabilir, bir bildiri olabilir, bir kitap bölümü olabilir gibi akademik paylaşım içine de girmeleri gerekiyor. (A12)*” şeklindeki görüşüyle ifade etmiştir. Öğrencilerinden **sanat etkinliklerini takip** etmelerini bekleyen bir akademisyen aynı zamanda **akademiye ve yaşamı bütünleştirmelerini** beklemektedir. Bu beklentisine ilişkin görüşünü *“Akademi içerisinde çalışan insanlar, sanki böyle dünyadan bazen o kadar kopuk bir noktada yaşıyorlar ki bizim yaptığımız çalışmalar böyle kağıt üzerinde yapılıp da kimsenin okumadığı tezler noktasında olduğu andan itibaren bunun aslında hiçbir katkısının olmadığına inandığım için yaşantı ile beraber uygulamaya dönük olmasını bekliyorum. (A15)*” şeklinde aktarmaktadır. Bunların yanında akademisyenler öğrencilerden iletişim kurarken **kendilerini ifade** edebilmelerini bunu rahat bir şekilde yapabilmelerini beklemektedir. Ayrıca süreçte kendini gerçekleştirmelerini ve kendini geliştirmelerini de beklemektedirler. **Kendini gerçekleştirmeye** ilişkin beklentisini bir akademisyen beklentisine ilişkin görüşünü *“Yüksek lisansta artık birazcık siz alana çıkıyorsunuz ve daha kendi bilgi, beceri ve donanımınızla ilerliyorsunuz. Dolayısıyla ben öğrencilerden bir; bilgi, beceri ve donanımlarını arttırmaları bekliyorum, akademik anlamda, akademik yetkinlik anlamında kendilerini gerçekleştirmelerini bekliyorum. (A3)*” şeklinde aktarmaktadır. **Kendini geliştirmeye** ilişkin beklentisini ise bir akademisyen beklentisine ilişkin görüşünü *“Özellikle yüksek lisanstan başlayıp doktora sürecine uzanan bir hayat öyküsünü geçirecek bir kişi için kesinlikle şunu söyleyebilirim; derslerini içeriğine yönelik olarak kendini sürekli geliştirebilmeli. Problem yaşadığı konularla ilgili yeterliliklere sahip olması gerektiğinin farkına varabilmeli. (A14)*” şeklinde aktarmaktadır.

Akademisyenlerin akademik danışmanlıkları süresince öğrencinin yani danışanın kişiliğine ilişkin beklentileri bulunmaktadır. Bu anlamda öğrencilerden **kararlı olmalarını** bu işi **ciddiyet** ile yapmalarını bekleyen bir akademisyen beklentisine ilişkin görüşünü “*Kararlı olmalarını, bu işe sadece bir hobi gözüyle bakmamalarını ve işi ciddiyetle yapmalarını bekliyorum. Yani ben biraz bunu yaparım, işte bir yandan çalışırım bir yandan yüksek lisans yaparım hayır sana bilim uzmanı unvanı veriliyor yani o şekilde olmuyor. (A1)*” şeklinde aktarmaktadır. Lisansüstü eğitimin gönüllülük esasına dayalı olduğu u vurgulayan bu süreçte öğrencilerden **isteklilik** görmeyi bekleyen bir akademisyen beklentisine ilişkin görüşünü “*Danışmanların ve öğrencinin kişisel özelliklerinin de çok ciddi biçimde sürece dahil olduğu da bir çalışma şekli bu. O yüzden öğrencilerden öncelikli olarak yani hevesli ve istekli olması çok önemli bence. Çünkü bilgi eksikliği giderilebiliyor. Ama heves ve isteğinde sorun varsa gerçekten çok zor. (A9)*” şeklinde aktarmaktadır. Öğrencilerin **kendinin farkında olmasına** ilişkin beklentisi olan bir akademisyen bu beklentisine ilişkin görüşünü “*Mesela yüksek lisansa başlayabilir ama oradaki zorlukları ve güçlükleri gördüğü zaman ya işte bu iş benim boyumu aşıyor anlayışına sahip ise kesinlikle doktora başlamamalı. Ama yüksek lisans yapmaktan ve bunlarla ilgili olarak araştırmacı kimliği ve yeterlikleri ile beraber donanımlarıyla beraber ben bu işi yapabilirim algısı kişide oluştuyorsa kesinlikle doktora da devam etmesi gerektiğini düşünüyorum. Kendinin bu anlamda farkına varmasını beklerim. (A14)*” şeklinde aktarmaktadır. Son olarak akademisyenler özellikle yüksek lisans öğrencilerinden **meraklı olmalarını** beklemektedirler.

4.3.2. Akademisyenlerin Akademik Danışmanlık Konusunda Yaşadıkları Problemler

Akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemlere ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemlerin neler olduğu sorulmuştur. Bu bağlamda ortaya çıkan akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemlere ilişkin görüşleri Şekil 10’da verilmiştir.

Şekil 10. Akademisyenlerin Akademik Danışmanlık Konusunda Yaşadıkları Problemler

Şekil 10 incelendiğinde akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemlere ilişkin görüşleri alt başlıkları bulunan “*sınıf öğretmenliği alanına ilişkin*”, “*lisansüstü eğitim sürecine ilişkin*”, “*danışanın kişiliğinden kaynaklı*”, “*danışan kaynaklı*”, “*danışman kaynaklı*” ve “*üniversite kaynaklı*” sorunlar şeklindeki altı ana başlık altında sunulmuştur. Akademisyenlerin sınıf öğretmenliği alanına ilişkin yaşadıkları problemler arasında “*özel kurumlar, yabancı uyruklu öğrenciler, çalışma alanlarının uyumaması, kadro, zamanlana, öğretim üyeleri arasındaki sorunlar*” şeklindeki alt başlıklar bulunmaktadır. Akademisyenlerin lisansüstü eğitim sürecine ilişkin yaşadıkları problemler arasında “*bilimsel araştırma becerileri, nitelsiz ürünler, konu belirleme, intihal, yabancı literatür, akademik yazma becerisi, yüksek lisans öğrencisi, uzaktan eğitim*” şeklindeki alt başlıklar bulunmaktadır. Danışanın kişiliği kaynaklı yaşanan problemler arasında “*çekingenlik, hazırda alışmış olma, sorumluluk almama, sabırsızlık, alınganlık*” gibi alt başlıklar bulunmaktadır. Danışan kaynaklı yaşanan problemler arasında “*yarıda bırakma, isteksizlik, yabancı dil, sona bırakma, iletişim, bilinçsizlik, mesafe, ana dili doğru kullanamama, plana uymama, akademik okuma yapmama, beklentileri yerine getirmeme, danışanı yönlendirme, literatür taraması yapmama, metodoloji eksiklikleri, hedef belirlememe, beklentiye girme, yaşam problemleri*” gibi alt başlıklar bulunmaktadır. Danışmanın kendisinden kaynaklı yaşanan problemler arasında “*akademik yetkinlik, yorgunluk hissi*” gibi alt başlıklar; üniversite kaynaklı yaşanan problemler arasında ise “*dergi abonelikleri, bir dersteki öğrenci sayısı, ders dönemi süresi, öğrenci sayısı, deneyime dayalı akademik danışmanlık, her hocanın danışmanlık yürütmesi, danışman atanması, oryantasyon sürecinin olmaması*” şeklindeki alt başlıklar bulunmaktadır.

Akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda sınıf öğretmenliği alanına ilişkin sorunlar yaşamakta oldukları görülmüştür. Bu bağlamda **özel kurumlara** ilişkin yaşanan sorunla ilgili bir akademisyen görüşünü “*Öğretmenlik yapan öğrencilerimiz var. Onlara üzülüyorum. Çünkü onlar çok istekliler ama özel okullar yüksek lisans desteklemiyorlar. Yani konuştuğumuzda evet destekliyoruz falan filan diyorlar ama bu konuda hiçbir kolaylık göstermiyorlar öğretmenlere, bir de öyle bir sıkıntımız var. (A12)*” şeklinde ifade etmiştir. **Yabancı uyruklu öğrenciler** ile ilgili yaşanan soruna ilişkin bir akademisyen ise görüşünü “*Yabancı uyruklu öğrenciler konusunda çok sorun yaşıyoruz. Çünkü öğrencinin lisanslı en farklı olabiliyor ya da farklı ülkelerden geldiği için Türkiye'nin eğitim sistemine bu anlamda yabancı oluyor. Tabi ki bilimsel hazırlık dersleri*

veriyoruz biz aslında ama bu o ülkenin eğitim sistemini tanıma konusunda çok yeterli olmuyor. Dolayısıyla sorunlar yaşıyor. (A3)” şeklinde aktarmıştır. **Çalışma alanlarının uyuşmaması** hususunda sorun yaşadığını ifade eden akademisyenlerden biri konuya ilişkin görüşünü “Şimdi ben sosyal bilgiler öğretimi alanında çalışıyorum, hayat bilgisi öğretimi derslerine giriyorum. Ama öğrenci mesela burada size geldiğinde işte matematik öğretimi çalışmak istiyor. Bu öğrencinin en doğal hakkı. Ama danışman bu anlamda yeterli bilgi sahibi değilse burada sorunlar başlıyor. (A8)” şeklinde aktarmıştır. Akademisyenlerin sınıf öğretmenliği alanındaki **kadrolara** ilişkin yaşanan sorunların olduğu görüşünü belirtmişlerdir. Bu konudaki görüşünü bir akademisyen “Yüksek lisans ve doktora programları açılıyorsa, gerçekten o alandaki hocalar var mı? Buna bakmak gerekiyor. Örneğin sınıf öğretmenliği alanında yüksek lisans ve doktora açılıyor. Ders içeriklerine girdiğiniz zaman çok da bu alana ilişkin derslerin olmadığını görüyorsunuz. Çünkü hoca profiline baktığınızda sınıf öğretmenliğini kapsayacak hocaların olmadığını görüyorsunuz. Zaten onların yürüttüğü tezler de bu anlamda ya da yaptığı danışmanlıklar da çok sınıf öğretmenliğini bağlamayacak ya da sürece daha ağır gelecek tezlere dönüşmüş oluyor. Bu anlamda da sorunlar yaşandığını düşünüyorum ben. Biraz kadro belirlenirken de bunlara dikkat edilmesi gerektiğini ifade etmek istiyorum. (A11)” şeklinde ifade etmiştir. Lisansüstü eğitime devam ederken aynı zamanda sınıf öğretmenliği yapan öğrencileriyle **zamanlama** konusunda yaşanan probleme ilişkin görüşünü bir akademisyen “Zamanlama sorunu yaşayabiliyoruz akademik danışmanlıkla ilgili. Hem lisans ders saati yükü hem de ona yönelik olarak kişilerin akademisyenlik anlamında yürüttükleri işler esnasında yüksek lisans ve doktora öğrencileri ile aynı zaman diliminde programı ayarlayıp onlarla belli zamanlarda yüze görüşmenin sıkıntılarını zaman zaman çekebiliyoruz. Çünkü kimi zaman yüksek lisans ya da doktora öğrencileri farklı iş alanlarında veyahut da iş kollarında çalışabilmekteler. (A14)” şeklinde ifade etmiştir. Yine sınıf öğretmenliği alanına ilişkin alandaki **öğretim üyeleri arasındaki sorunlara** ilişkin bir akademisyen “Bazen de böyle öğretim üyelerinin arasında ciddi sıkıntılar olabiliyor. Sınıf eğitiminden mezun olanların bu çalışmalarını yürütmesi gerektiğine inanılıyor. Sınıf eğitimi yüksek lisans programına baktığımızda yani bunun içerisinde tabii ki ölçme değerlendirme konusunda uzmanlar ya da program geliştirme konusunda uzmanlar ya da psikolojik danışma ve rehberlik anlayışına dayalı uzmanların da çalışmaları etkin düzeyde yürütmesi, yetiştirilen bireylerin çok kaliteli olmasını beraberinde getirecektir. (A15)” şeklinde görüşünü aktarmış ve sınıf eğitimi alanındaki lisansüstü eğitimde sınıf öğretmenliğinden gelen akademisyenlerin yanı sıra

ölçme değerlendirme, eğitim programları gibi alanda uzman akademisyenlerin de yer almasının yetiştirilen bireylerin niteliği açısından önemli olduğunu vurgulamıştır.

Akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda lisansüstü eğitim sürecine ilişkin sorunlar yaşamakta oldukları görülmüştür. Bu bağlamda **bilimsel araştırma becerileri** konusunda sorun yaşayan bir akademisyen konuya ilişkin görüşünü “*Tezlerini yapabilecek yeterliliğe ders aşamasında ulaşmamarları. Yani dersleri bir şekilde geçiyorlar evet ama teze gelince yapamıyorlar çünkü bilimsel araştırmayla ilgili çok fazla bir yeterliliğe sahip olmuyorlar. Bu sefer de hep danışmana kalıyor iş. (A1)*” şeklinde aktarmıştır. Sürece ilişkin **niteliksiz ürünlerin** ortaya çıkmasını da bir soru olarak gören bir akademisyen konuya ilişkin görüşünü “*Akademik dilin kalıplarını, usullerini, tekniklerini içselleştirmemiş oluyorlar. İşte üzerine de hocanın akademik danışmanın rolünü oynamaktaki yaşadığı eksiklikler, zaman, yetkinlik falan eklenince ortaya aslında bilimsel olarak zayıf akademik olarak da çok niteliği yerinde olmayan ürünler çıkıyor. (A11)*” şeklinde ifade etmiştir. **Konu belirleme** noktasında sorunlar yaşandığını ifade eden bir akademisyen konuya ilişkin görüşünü “*Dersler bir şekilde bitiyor ama bu sefer en önemli sancımız konu bulmak oluyor bizim. Yani arkadaşlarımız konu bulmakta, araştırma konusu özgün konular bulmakta zorlanıyorlar. Çünkü şöyle zannediliyor; oturayım bu gece düşüneyim yarına bir konu bulurum. Okumadan, literatüre hakim olmadan konu bulamazsınız. (A7)*” şeklinde aktarmıştır. **İntihal** konusunda yaşanan soruna ilişkin bir akademisyen konuyla ilgili görüşünü “*Öğrenci yazacak, farklı kaynakları kullanarak raporu oluşturacak. Burada öğrencilere bir konu verip üzerinde bir ön deneyim yaşamalarını istiyoruz, yani literatür tarama yapmalarını istiyoruz. Fakat bu literatür taramalarında da çok intihal ortaya çıkıyor. Yani %90-%95'lere kadar. Birkaç kaynak bakıp onları direkt alıyorlar. Bu ön deneyimlerini de güzel bir şekilde geçirmiyor öğrenciler. (A4)*” şeklinde ifade etmiştir. Öğrencilerin **yabancı literatürü** taraması hususunda sorun yaşadıklarını dile getiren akademisyenlerden biri konuyla ilgili görüşünü “*Özellikle çeviri noktasında İngilizcem var deyip de yabancı alan yazını takip konusunda yaşadıkları sıkıntılar da benim sorunum oluyor. Çünkü sadece kendi ülkemizdeki alan yazını takip ediyor olmak bizim için yeterli değil. Tüm dünyada ne olduğunu bilmezsek bu iş olmaz. Kendi kendinize çalıp oynamak gibi bir şey. (A10)*” şeklinde ifade etmiştir. Yine lisansüstü eğitim sürecinde öğrencilerin **akademik yazma becerisine** ilişkin konuda problem yaşandığını dile getiren bir akademisyen konuyla ilgili görüşünü “*En ciddi eksiklik yazım konusu. Bazen öğrencilerden raporlar istiyoruz,*

öğrenci mesela makaleleri tarıyor ama o makaleleri tarayıp da bir araya getirip güzel bir kompozisyon oluşturamıyor. Bilimsel bir dil kullanıp bilimsel dile uygun bir çerçeveye üretmek, en çok zorlandığımız alan. (A11)” şeklinde ifade etmiştir. Akademik danışmanlık konusunda lisansüstü eğitim sürecinde en çok sorunu **yüksek lisans öğrencisine** ilişkin yaşandığını ifade eden akademisyen konuyla ilgili görüşünü *“Yüksek lisansta işler daha zor gidiyor. Yüksek lisansta öğrenciler daha zor ilerliyor tezlerinde. Dolayısıyla yüksek lisans öğrencisi almaktan gittikçe uzaklaşıyorum. Çünkü orada hem görev yerleri, yılları, şartları itibarıyla uzaklar hem süreci yürütmekte çok zorlanıyorlar. Çok iyi niyetle başlamış, pek çok lisansüstü macerası hüsrarla sonuçlanıyor. Bitmiyor. Herkes dağılıyor. Öğrencinin motivasyonu düşük oluyor. (A11)*” şeklinde aktarmıştır. Pandemi süreciyle birlikte gelen **uzaktan eğitimin** de akademik danışmanlık konusunda sorunlar yaşanmasına neden olduğunu vurgulayan bir akademisyen konuya ilişkin görüşünü *“Pandemi sürecinde iletişim kanallarını haliyle birazcık sekteye uğratabiliyor. Bu sekteye uğratması sebebiyle öğrencilerle yüz yüze eğitim dışında farklı kanallar üzerinden iletişime geçmeye çalışıyoruz. Haliyle burada zamanlama olarak ve görüşmenin niteliği ve kalitesini ister istemez düşürebilmekte. (A14)*” şeklinde aktarmıştır.

Akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda danışanın kişiliğinden kaynaklı sorunlar yaşamakta oldukları görülmüştür. Bu bağlamda danışanın **çekingen** olması nedeniyle yaşanan soruna ilişkin görüşünü *“Eğer bir anket çalışmasıysa, tezde bir anket uygulaması yapacaksa bunların uygulamalarında sıkıntılar yaşıyorduk. Çekingen davranıyordu öğrenciler, okula gitmekte, öğretmenlerle ya da öğrencilerle çalışma yapacaksa iletişim kurmada sıkıntı yaşadıkları oldu. (A1)*” şeklinde ifade etmiştir. Öğrencilerin lisans sürecinden itibaren belli konularda **hazıra alışmış olmalarının** akademik danışmanlık konusunda sorun yaşanmasına neden olduğunu ifade eden bir akademisyen konuya ilişkin görüşünü *“Yüksek lisansa gelene kadar öğrencinin kendisine hep hazır verilmiş. Yüksek lisansta birden bire şu sürecin içine giriyor; yani işte araştırma konuları veriliyor vesaire bununla ilgili araştırma yapmalarını istiyoruz, sınıfta sunumlar yapmalarını istiyoruz. Burada bir bocalıyor, zorlanıyor, çok zorlanıyor. (A6)*” şeklinde ifade etmiştir. Yine öğrencilerin **sabırsızlık** göstermelerinden dolayı sorun yaşandığını aktaran bir akademisyen konuyla ilgili görüşünü *“Bazı öğrencilerimizin kişilik olarak çok sabırsız yani çok çabuk ilerlemek istiyor. Oysa bu bir süreç ve biraz da hani sindirmek de gerekiyor süreci. Sindirmeden hemen çabuk çabuk kolay kolay yapılsın*

*istiyor. E böyle bir süreç yok tabi. (A9)'' şeklinde ifade etmiştir. Yine öğrencilerin kimi konularda **alınanlık** göstermesi de akademik danışmanlık konusunda sorun yaşanmasına neden olduğunu dile getiren bir akademisyen konuya ilişkin görüşünü *''Yapılan işi ve çalışmayı eleştirmekle kişinin kendisine laf söylemek bizde birbirine karıştırılıyor bazen. Yani söylediğiniz, yapılan ya da yapılmayan işe dair şeyler söylüyorsunuz. Başka türlü algılanabiliyor, öğrenci alınanlık gösterebiliyor. (A16)''* şeklinde aktarmıştır.*

Akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda danışan kaynaklı sorunlar yaşamakta oldukları görülmüştür. Bu bağlamda öğrencilerin süreci **yarıda bırakmaları** süreçte en sık yaşanan problemlerdendir. Bu konudaki görüşünü bir akademisyen *''Devam etmiyorlar, tezini bitirebilen az oluyor, böyle bir sıkıntı oluyor yani. Zaten tez bitirmek çok kolay bir şey değil. Öyle derse girdim, tezi yaptım bitti demekle olmuyor. Her dersi yapabilen tezi yapamayabiliyor açıkçası, bu şekilde yani öğrencilerimizden genel olarak öğrencilerimizin bu durumda olduğunu düşünüyorum. Yani gelip de tezini yapamayıp giden çok var. (A1)''* şeklinde ifade etmiştir. Akademisyenler öğrencilerin süreçte isteksiz olmalarının da akademik danışmanlıkta yaşanan problemler arasında olduğunu ifade etmişler ve **isteksizlik** konusunda yaşana soruna ilişkin görüşünü bir akademisyen *''Ben hadi hadi hadi işte yazalım edelim, yazalım edelim. Her türlü veri var, anket yapılmış sadece oturup istatistikleri sonuçları yapıp verecek. Ona göre de tezi yazacağız. Oturdum 3 haftaya yakın uğraştık tezi bitirdik. Ben kendim bu konuda özveriliyim. Yeter ki öğrenci istekli olsun. Ama öğrencilerden bana talep gelmiyor, isteksizler. Öğrenciler biraz öyle. (A2)''* şeklinde dile getirmiştir. **Yabancı dil yeterliği** konusunda yaşanan soruna ilişkin görüşünü bir akademisyen *''İngilizceye değinmek istiyorum; en büyük problemlerden birisi sınıf öğretmenliğinde. Bizim öğrencilerimizin dil konusunda eksiklikleri çok oluyor hatta bizim üniversite bu yıla kadar hep İngilizce barajı koyuyordu 40 barajı ve o yüzden de gelen öğrenci az oluyordu bize. Bu yıl ilk defa kaldırdık daha fazla öğrenci gelsin diye. Evet öğrenciler geliyor ama bu sefer de mesela işte yurtdışı literatürü taramada eksik kalıyoruz İngilizcedeki yetersizliğinden dolayı. (A6)''* şeklinde aktarmıştır. Akademisyenler öğrencilerin çalışmaları ya da süreçte yapması gerekenleri **sona bırakması** noktasında sorun yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Konuya ilişkin görüşünü bir akademisyen *''Öğrenciler eğer planlı çalışmadıklarında bir görünüyorlar, çalışıyorlar sonra bir kayboluyorlar karabatak gibi sonra tekrar karşımıza geliyorlar. O zaman süreç çok ciddi aksıyor. Süreci iyi planlayamadığında tabi doğal*

olarak süre sona sıkışıyor ve son dakika oluyor. (A9)” şeklinde aktarmıştır. **İletişim** konusunda da sorun yaşandığı görülmüştür. Konuya ilişkin görüşünü bir akademisyen “Öğrencilerle iletişim konusunda sıkıntı yaşıyoruz. Öğrenciler bazen olaydan kopup gidebiliyorlar. Yani vaktinde bir şeyleri teslim etmiyorlar ya da geç gelen bir yazı oluyor, bize geç geri dönüş yapıyor öğrenciler. Yani tabi bu da biraz iletişimi bozuyor öğrencilerle. (A4)” şeklinde ifade etmiştir. Öğrencilerin **bilinçsiz olmaları** hususundaki yaşadığı soruna ilişkin görüşünü bir akademisyen “Öncesinde tabi lisansüstü eğitim nedir, lisansüstü eğitim yaparsa ona getirileri nelerdir, ne yapması gerekir gibi konularda öğrencilerimiz çok da bilinçli, birçoğu diyeyim en azından mutlaka içinde istisnalar vardır, birçoğu bilinçli olarak bu işe başlamıyor. Ki özellikle son yıllarda işte atanamayan arkadaşlar en azından bu süreci ben bir de yüksek lisans yaparak geçireyim düşüncesiyle başlıyorlar. (A5)” şeklinde ifade etmiştir. Akademik danışmanlık sürecinde arada fiziki **mesafenin** olmasının da sürecin ilerlemesi açısından probleme neden olduğunu aktaran akademisyen konuya ilişkin görüşünü “Özellikle yüksek lisans düzeyindeki danışmanlık yaptığım öğrencilerden bazıları şehir dışındaydı. Çeşitli illerde öğretmenlik yapıyorlardı. Ya da öğretmenliğe başlamadı ama ailesinin yanında kalıyor, dolayısıyla tez sürecinde iletişimde, görüşmelerde sıkıntılar yaşadık. (A5)” şeklinde aktarmıştır. **Ana dilin doğru kullanılmaması** yine yaşana problemler arasındadır. Konuya ilişkin görüşünü bir akademisyen “Maalesef dilin etkin kullanılmaması. Yani kendi ana dilimizin, Türkçe'nin etkin kullanılmaması dolayısıyla da sorun yaşıyor. Çünkü paragraflar arasında bağlantılar kurmakta bir çok danışanımız sorun yaşıyor ya da işte alıntılar yaparken kaynakları gösterirken bir sürü problemle karşılaşılıyor. (A10)” şeklinde aktarmıştır. Öğrencilerin **plana uymamaları** nedeniyle yaşanan soruna ilişkin görüşünü bir akademisyen “Yaptığınız plan programa uymayan öğrenciler biraz sorun yaşıyor. O da şuna neden oluyor; öğrenci artık süresinin bitmesine yaklaştığında daha sıkı çalışmaya çalışıyor ama bu tabi işlerin niteliğine de yansımış oluyor. Yani işte girişi yeterince veremiyor tezinde ya da araştırma süreçlerini atlayarak gelmiş oluyor. Hızlı veri analizi yaptığı için birtakım yanlış sonuçlara ulaşmış oluyor. Dolayısıyla bu planlama sürecine uyulmadığı sürece bu anlamda sıkıntılar yaşanabiliyor. (A8)” şeklinde ifade etmiştir. Öğrencilerin **akademik okuma yapmamaları** nedeniyle yaşanan soruna ilişkin görüşünü bir akademisyen “Eğer öğrenci, yeterince akademik okumalar yapmıyorsa, doğal olarak ötesi de emin olun çok sığ oluyor. Yani doğrusunu söylemek gerekirse akademik olarak beklentileri karşılamakta uzakta kalıyor. (A9)” şeklinde ifade etmiştir. **Beklentileri yerine getirmeme** nedeniyle yaşanan soruna ilişkin görüşünü bir

akademisyen “Siz danışmanınızın dediğini yapacaksınız. Yüksek lisansta danışmanlığını yaptığım bir öğrencim gelip giderdi, konuşurduk ya da ben ona söylerdim. Söylediğim şeylerle ilgili başka şeyleri yapardı ya da başka şeyler yapacağını söylerdi. Neden böyle diye sorduğumda, arkadaşlar da böyle yapmış. Yanlış örneğin emsal alınması ve bunu siz danışman olarak orada söylediğiniz halde onu tercih etmesi, daha kolayına gelmesi...Bu gibi durumlar söz konusu oluyor. Ya da işte “danışmanım beni yoruyor” gibi düşünebiliyor. “Zora koşuyor” gibi düşünüyor olabilir. Aslında bütün bu istene şeylerin hepsi bilimsel bir çalışmanın sistematik olarak gerekli ve iyi bir iş ortaya çıkması için danışmanların istedikleri şeyler. (A16)” şeklinde ifade etmiştir. Öğrencilerin **danışmanı yönlendirme** çabası içine girmeleri nedeniyle yaşanan soruna ilişkin görüşünü bir akademisyen “Öğrenci danışmanı yönlendirmeye çalışıyor mesela. Yani sizin söylediğinizin çok dışında bir şeyler yapma çabası içerisinde oluyor ya da tersi de olabiliyor. Mesela danışmanı öğrenciyi sınırlıyor ama o meslek heyecanı içinde çok fazla şeyler yapmak istiyor. Oysa bu kadar zamanımız da yok. Yani o sınırlılıkları belki kontrol edememekten kaynaklanan böyle kişisel sorunları hakikaten çok yaşadığımızı söyleyebilirim. (A9)” şeklinde ifade etmiştir. **Literatür taraması yapmama** nedeniyle yaşanan soruna ilişkin görüşünü bir akademisyen “En önemli sorunlardan birisi yeterince literatür taraması yapmamak ve bu çok ciddi bir sorun hakikaten. Yani çok sınırlı düzeyde literatür taraması yapılıyor ve doğal olarak sürekli olarak uyarmak zorunda kalıyoruz. (A1)” şeklinde ifade etmiştir. **Metodolojik eksiklikler** nedeniyle yaşanan soruna ilişkin görüşünü bir akademisyen “Bilimsel araştırma yöntemleri dersi alınıyor, nicel ya da nitel bağlamda bir sürü seçmeli dersimiz var. Karma yöntem özellikle çok anlatmaya çalışıyoruz derslerde de. Ama hala bir şeylerin tam oturmuyor. Oturmaması bence şunu da gösteriyor; dersi sırf ders olduğu için, dersten kalmayıp da gerekli notu alıp geçmek için de sadece çaba sarf eden arkadaşlarımız var tüm lisansüstü düzey öğrencilerinin içinde. (A10)” şeklinde ifade etmiştir. Öğrencilerin **hedef belirlememesi** nedeniyle yaşanan soruna ilişkin görüşünü bir akademisyen “Bazen de öğrenciler lisansüstü dışsal faktörlerle devam ediyorlar. Hani içsel olarak gerçekten ‘Akademik bir çalışma yapalım, işte bu benim hayalim kendimi daha etkin bir noktaya taşıyacağım, yeri geldiğinde topluma daha etkin hizmet sunayım daha iyi bir öğretmen olayım’ bakış açısıyla değil. Öğrenciler sınavlara geliyorlar işte diyelim ki başarılı oldular ama hani biraz daha askerliği geciktirmek veya ne bileyim işte şuan atanamadım, buradayım, boş durmayayım bir master yapayım. Bunların hepsi yanlıştır. Çünkü lisansüstü eğitimde kişiler sözü edilen çalışmaya gerçekten isteyerek ve bu konuda arzu duyarak başlamalıdır. (A15)”

şeklinde ifade etmiştir. Öğrencilerin belli hususlarda **beklentiye girmeleri** nedeniyle yaşanan soruna ilişkin görüşünü bir akademisyen “*Planlanan, programlanan çerçevede kapsamındaki hazırlıklarla ilgili süreçlerde birtakım sorunlar yaşanmakta. Mesela bazı şeyleri kendileri değil de danışmandan bir beklenti içerisine girebilmekteler. Fakat konuyla ilgili olarak rehberlik etmenin, o kişinin işini yapma anlamına gelmemesi gerektiğini, yüksek lisans ve doktora öğrencilerin de farkına varmaları gerekiyor. (A14)*” şeklinde ifade etmiştir. Yine öğrencilerin kendi **yaşam problemleri** nedeniyle yaşanan soruna ilişkin görüşünü bir akademisyen “*Bazen öyle ciddi sıkıntılarla karşı karşıya kalabiliyoruz ki hani akademik danışmanlık yaptığımız öğrenciler, yaş olarak yetişkin bireyler, işte bu noktada onların farklı yaşam problemleri de olabiliyor. Bu süreçler işin içerisine dahil olduğu andan itibaren bazen bir taraftan akademik çalışma yürütmek, bir diğer taraftan yaşamı yönetmek kişiler için sorun oluşturabiliyor. Bu da yürütülen çalışmanın verimini azaltıyor. (A15)*” şeklinde ifade etmiştir.

Akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda hem öz eleştiri yaparak hem de danışmanlık yürüten diğer akademisyenlere bir eleştiri getirerek danışman kaynaklı sorunlar yaşamakta oldukları görülmüştür. Bu bağlamda akademisyenlerin **akademik yetkinliğinin** yeterli olmamasından dolayı danışmanlık sürecinde kimi zaman sorunlar yaşandığını ifade etmişler ve konuyla ilgili görüşünü bir akademisyen “*Pek çok akademisyen eğitim araştırmalarının dilini ve doğasını keşfedemeden akademik danışmanlık yapmaya çalışıyor. Dolayısıyla bu yetkinlikler konusunda akademik danışmanlarımızın çok daha geliştirilmesi gereken yanları olduğunu düşünüyorum. Sanki biz akademik danışmanlığı diğer işlerimizin arasında yapmamız gereken, yürütmemiz gereken, aradan çıkarmamız gereken, fırsat bulduğumuzda yapmamız gereken bir iş olarak görüyoruz. Bence orada akademik danışmanlık gerçekten bir öğretim üyesinin temel işlerinden biri olarak tanınmalı. (A11)*” şeklinde aktarmıştır. Akademisyenler zaman zaman **yorgunluk hissinden** dolayı da danışmanlık konusunda sorun yaşandığını aktarmışlar ve konuya ilişkin görüşünü bir akademisyen “*Şu tezi yazdırana kadar sarf ettiğimiz eforla herhalde birkaç tane makaleyi kendi başına yazardık. Ama iş bizim kendi kendimize bir makale yazmamız değil. Birilerine yol gösterebilmemiz, onların da öğrenme gereksinimlerini karşılamakta onlara destek verebilmemiz. Biz aslında amacın farkındayız. Ama bu kadar çok sorunla karşılaşınca inanın artık biz de yorulmaya başlıyoruz. (A10)*” şeklinde ifade etmiştir.

Akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda üniversite kaynaklı sorunlar yaşamakta oldukları görülmüştür. Bu bağlamda **dergi abonelikleri** nedeniyle yaşanan soruna ilişkin görüşünü bir akademisyen “*Belki veri tabanlarına ulaşım ile ilgili üniversiteler daha fazla destek olabilir. Bizim üniversitemiz eskisi kadar çok da dergilere abone değil. O konuda belki hocalara destek olabilir. Öğrencilere daha iyi danışmanlık yapabilmemiz açısından. (A1)*” şeklinde ifade etmiştir. **Bir dersteki öğrenci sayısı** nedeniyle yaşanan soruna ilişkin görüşünü bir akademisyen “*Ders döneminde bazen bir derste çok sayıda öğrenci olabiliyor. Bu sefer lisans eğitimine benzerlik gösteriyor. Mesela birinci dönem benim dersim açılmıştı. 19 kişi seçti. Bu 19 kişiyle bir çalışma yürütemiyoruz mesela. (A3)*” şeklinde ifade etmiştir. Bir **ders dönemi süresi** noktasında yaşanan soruna ilişkin görüşünü bir akademisyen “*Ders döneminde uygulama biraz yapılamıyor. Çünkü çok kısa bir dönem ders dönemi. O yüzden biraz daha teorik olarak gidilebiliyor. Deneysel bir çalışma yapılamıyor. Öğrencilere ödev vereceğimiz zaman genelde ödevlerimiz literatür tarama şeklinde oluyor. (A4)*” şeklinde aktarmıştır. Akademik danışmanın danışmanlığından sorumlu olduğu **öğrenci sayısı** nedeniyle yaşanan soruna ilişkin görüşünü bir akademisyen “*Türkiye’de akademisyenin üzerlerindeki öğrenci sayısı düşünüldüğünde onlarca öğrencinin danışmanlığını yüklenmesi var. Dolayısıyla bu çok fazla bir yük. Bizim üzerimizdeki yük artınca, ayıracağımız zaman ya da odaklanma oranımız da azalıyor. (A5)*” şeklinde ifade etmiştir. Akademik danışmanlık konusunda belli bir çerçevenin olmamasının bir sorun olduğunu vurgulayan bir akademisyen, **deneyime dayalı danışmanlık** nedeniyle yaşanan soruna ilişkin görüşünü “*Danışmanlık konusunda hiç birimiz bir eğitim almadık. Danışmanlık nasıl yapılır diye bir eğitim almadık bu süreçte. Tamamen deneyimlere dayalı olarak yürüdü. İyi bir danışmanlık eğitimi alınmalı bence. Usta çırak sistemiyle yürüyor. (A9)*” şeklinde ifade etmiştir. Bunun yanında **her hocanın danışmanlık yürütmesinin** de yaşanan sorunlardan olduğunu vurgulanmakta olup akademisyenlere yetkinlikleri ve yeterlikleri doğrultusunda akademik danışmanlık misyonu verilmesi gerektiği üzerinde durmaktadırlar. Lisansüstü eğitimdeki akademik danışmanlık sürecinde **danışman direkt atanmasının** yaşanan sorunlardan olduğunu ifade eden bir akademisyen konuya ilişkin görüşünü “*Başlangıçta öğrencilere birer danışman atanıyor ve bu danışmanın atanma süreci aslında hani üzerinde danışmanlık olmayan kişiler kimlerse onlardan böyle başlanarak yürütülen bir çalışmaya dönüyor. Sonra da hani tez aşamasında değişir falan dense bile değişmiyor. Oysa akademik danışmanlık böyle hani kağıt üzerinde herkesin ders yükünü eşlemek amacına dayalı yürütülecek bir şey değildir. Yani bunun asla böyle*

olmaması gerektiğine inanıyorum. Herkes istediği öğretim üyesi ile çalışabilmeli. (A11)” şeklinde ifade etmiştir. Yine **oryantasyon sürecinin olmamasının** akademik danışmanlık sürecinde yaşanan bir sorun olduğu aktarılmış ve konuya ilişkin bir akademisyen “*Yeni gelen öğrenciler için oryantasyon çalışmaları yok. Yani hocaların tanıtılması aslında enstitünün tanıtılması, yüksek lisans öğrencisinden az çok ne bekleniyor, bunun fark ettirilmesi yine de bir bilgilendirilmesi, bir eğitimden geçirilmesi, işte belki hocaların daha yakın tanıtılması, öğrencilerin belki kendilerini bu süreçte tanıtması şeklinde bir oryantasyon süreci yok. (A16)”* şeklinde ifade etmiştir.

4.3.3. Akademisyenlerin Akademik Danışmanlık Konusunda Yaşadıkları Problemlere İlişkin Çözüm Önerileri

Akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemlere ilişkin çözüm önerileri görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla akademisyenlere akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemlere ilişkin çözüm önerilerinin neler olduğu sorulmuştur. Bu bağlamda ortaya çıkan akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemlere ilişkin çözüm önerilerine ilişkin görüşleri Şekil 11’de verilmiştir.

Şekil 11. Akademisyenlerin Çözüm Önerileri

Çözüm Önerileri	Bilimsel hazırlık
	Öğrenci merkezli olma
	Online grup
	Açık iletişim
	Bilgilendirme
	Kolaylık sağlama
	MEB işbirliği
	Danışman tercihi
	Eleme
	Dersleri zenginleştirme
	Danışmanlık eğitimi
	Kurumları sorgulama
	Bilimsel sonuçlar
	Model olma
	Profil tanımlama
	Gruba ayırma
	İzleme kurulları
Ek maddeler	
Oryantasyon	

Şekil 11 incelendiğinde çözüm önerilerinin tek ana başlık altında sunulduğu görülmektedir. Akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemlere ilişkin çözüm önerileri arasında “*bilimsel hazırlık, öğrenci merkezli olma, online grup, açık iletişim, bilgilendirme, kolaylık sağlama, MEB işbirliği, danışman tercihi, eleme, dersleri zenginleştirme, kurumları sorgulama, bilimsel sonuçlar, model olma, profil tanımlama, gruba ayırma, izleme kurulları, ek maddeler, oryantasyon*” şeklindeki görüşler bulunmaktadır.

Çözüm önerisi olarak akademisyenlerden bazıları **bilimsel hazırlık** olabileceğini ve özellikle yüksek lisans süreci için gerekli olduğunu vurgulamışlardır. Bu öneriye ilişkin bir akademisyen görüşünü “*Lisansüstü derslere geçmeden önce böyle bir bilimsel hazırlık ya da hazırlık belki olması bu geçişi belki kolaylaştırabilir. Bir yıl hazırlık. Hazırlıktan sonra derslerini almaya başlasınlar. Çünkü, mesela ben şimdi ders verdiğim zaman dersin içeriğine mi yoğunlaşayım yoksa akademik yazma becerilerine mi? Rapor gelip bana sunduğu zaman raporunu verdiği zaman bir bakıyorum hepsi intihal. Yani aynen kopyala yapıştır yapmış gelmiş, kurallara falan da uymadan. E şimdi haklı olarak bilmiyor da bunu. Şimdi onun üzerinde mi daha çok zaman harcayalım yoksa dersin*

*içeriğine mi araştırman içeriğine mi odaklanalım? Bu sefer amacından sapıyor biraz, başka taraflara kayıyoruz. Bunun derslere başlamadan önce verilmiş olması öğrencinin derslerde daha da başarılı olmasını sağlar diye düşünüyorum. (A8)” şeklinde ifade etmiştir. Bir başka çözüm olarak **öğrenci merkezli olma** düşüncesinde olan bir akademisyen konuya ilişkin görüşlerini “Benim her zaman kapım açık öğrencilere. Genelde her türlü alternatifi deniyorum. Yani opsiyonları veya şu saat şu dakika şeklinde. Yani genelde benden bir şeyler feragat ederek. Hani neden genelde öğrenci merkezliyim. Bunun birtakım sorunları çözmede faydalı olduğunu düşünüyorum. (A2)” şeklinde aktarmıştır. Tüm lisansüstü öğrencilerinin bir arada bulunduğu **online grup** oluşturma da çözüm önerisi olarak görülmektedir. Bu çözüm önerisine ilişkin bir akademisyen konuya ilişkin görüşünü “Mesela Whatsapp grubu kuruyorum ki mesela çok ayrı ayrı olduğumuz zaman birine söylüyorum bir diğeri unutulabiliyor. O yüzden bu grupta bu danışmanlıkla ilgili tüm öğrencilerim ekli, yeni başlayanlar da ilerlemiş olanlar da. Bunu paylaştığım zaman hepsi görmüş oluyor yani yeni başlamış olanlarda mesela ileriki dönemlerde ne yapabileceklerine dair fikir alabiliyorlar. Hem birbirleriyle iletişime geçebiliyorlar grupta veya grup dışında da hani birbirinizle iletişime geçebilirsiniz diyorum, çözüm önerisi olarak. (A1)” şeklinde ifade etmiştir. **Açık iletişim**de olma yine akademisyenlerin çözüm önerileri arasında bulunmaktadır. Bu öneriye ilişkin bir akademisyen görüşünü “Öğrencilere en baştan işte ne istiyor hoca bir ders döneminde? Ya da tez yazarken hoca bu tezin yazılması sürecinde ne istiyor öğrenciden? Ne bekliyor? Bunları çok açık bir şekilde, başlangıçta belirtmesi gerekiyor isteklerini. (A3)” şeklinde aktarmaktadır. Çözüm önerisi olarak **bilgilendirme** konusunda bir akademisyen konuya ilişkin görüşünü “Lisans düzeyinde de danışmanlıklar var biliyorsunuzdur. Her sınıfın bir danışanı var. Bence öncelikle bu lisans düzeyindeki danışmanlar, lisansüstü eğitimle ilgili bu danışmanı olduğu öğrencilere bilgiler verebilirler onları bu konuda bilgilendirebilirler. İşte ileriye dönük lisansüstü yapacak öğrencilerle özel görüşmeler yapıp onları bir nebze de olsa bilinçlendirebilirler. (A16)” şeklinde ifade etmektedir. Farklı kurumlar öğretmen olarak çalışan lisansüstü öğrencilerin eğitim süreçlerine daha sağlıklı ilerleyebilmeleri adına kurumlar tarafında **kolaylık sağlanması** konusunda akademisyenler öneride bulunmaktadır. Konuyla ilgili bir akademisyen “Milli Eğitim Bakanlığı yerinde olsam doktora yapan öğretmeni, doktora yaptığı yerde görevlendiririm doktorası boyunca. Bunun bir zararı yok. Ondan sonra, izin vermem gerekiyorsa veririm ona bir sene izin doktora çalışmalarını tamamlasın, daha sonra gelip milli eğitimde süreci telafi etmek bu katkıyı sağlamak şartıyla. Biraz böyle alan açılmalı insanlara, kolaylık sağlanmalı. Biz*

çok fazla şeyi iç içe yürütüyoruz, her şey karmaşıklaşıyor. Biraz daha şeffaf, daha ayırtırıp yürütülirse süreç, iyi olur diye düşünüyorum. (A11)” şeklinde görüşünü aktarmaktadır. Eğitim sürecinde yürütülen akademik çalışmaların sağlıklı ilerlemesi adına yükseköğretim kurumları ile MEB arasında işbirliği yapılmasının yanında bilgilendirici belli çalışmalar yapılmasının veri toplama sürecinde yaşanan sorunlara çözüm getirebileceğini ifade etmektedirler. **MEB işbirliği** önerisine ilişkin görüşünü ise akademisyen “*Farklı bölümlerde birçok kişi lisansüstü eğitim yapıyor. Dolayısıyla yüksek lisans doktora düzeyinde tezler yapılıyor. Bunlar da bu tezler de mutlaka işte öğretmenler üzerinde öğrenciler üzerinde yapılacak konuları içeriyor. Okullardaki öğretmenler artık şeyden bıkmış durumdadır; gelen anketlerden. Bu konuda , bu işlerin yolu da buradan geçiyorsa; öğretmenlerimizin ya da sınıfındaki öğrencilerin destek olması lazım. Milli eğitim ile bu konuyla ilgili bir iş birliği mutlaka var ama daha böyle öğretmenleri de bilgilendirici ya da ne bileyim bu çalışma sonuçları belki Milli eğitimle birlikte paylaşılabilir. Dolayısıyla işte yapılan bu çalışmanın size şu şu yönde katkıları olacaktır, sonuçlarımızı sizinle paylaşacağız, belki birlikte çalışmalar yapacağız gibi gibi seminerler toplantılarla, biraz daha bu işlerde öğretmenlerin istekli hale getirilmesi gerekir. (A11)*” şeklinde görüşünü aktarmıştır.

Akademisyenler lisansüstü öğrencilerin **danışman tercihlerini** kendilerinin yapmasını çözüm önerisi olarak sunmaktadırlar. Bu bağlamda akademik danışmanlık sürecinin daha sağlıklı ilerleyeceğini vurgulamaktadırlar. Konuya ilişkin bir akademisyen “*Lisansüstü öğrencinin kendi danışmanını kendisinin seçmesini isterim ben. ben öğrenciyi tanımıyorum, öğrenci beni tanımıyor bir bakmışız biz danışman-danışan rollerine üstlenmişiz. Dolayısıyla belki aramızda bir sinerjiyi yakalayamayabiliriz. Bu yüzden de bence öncelikle öğrencinin istediği hocasıyla çalışması onun lisansüstü çalışmalarını da kolaylaştıracaktır diye düşünüyorum. (A5)*” şeklinde görüşünü aktarmaktadır. Yine hem akademik danışmanlık hem lisansüstü eğitim sürecine ilişkin yaşanan sorunların önüne geçmek amacıyla eğitime kabul alacak öğrencileri iyi seçmek gerektiği vurgulanmaktadır. Bu bağlamda öğrencilerin sürecin en başında daha kabul almadan **elemen**den geçmeleri gerektiği aktarılmıştır. Bu konuda bir akademisyen görüşünü “*Herkes bir şekilde yüksek lisans sınavına giriyor ama isteyerek yani gönüllü olarak. Ama mecburiyetten hani hazır da atanamamışken yüksek lisans bari yapayım diye geliyor ya da askerlik tecili için geliyor, bir şekilde insanlar mutlaka yüksek lisansa başvurmayı düşünüyor. İşte bunu iyi seçmek lazım, iyi elemek lazım. Hani akademik*

anlamda biraz böyle yeteneği ve becerisi olan böyle iyi ışık veren, ışığı olan insanları almak önemli. (A15)” şeklinde ifade etmektedir. **Derslerin zenginleştirme** konusunda ise bir akademisyen konuya ilişkin görüşünü “Aslında dersler zenginleştirilebilir. Yani yüksek lisans ve doktora programında öğrencilere de daha fazla hitap edecek belki seçmeli derslerle zenginleştirilebilir ve araştırma dersleri de bu anlamda zorunlu dersler kategorisine çekilebilir. Öğrenciler mutlaka bunu alarak tez sürecine başlamalıdır. (A8)” şeklinde aktarmaktadır. **Kurumların sorgulanması** konusunda bir akademisyen konuya ilişkin görüşünü “Her kurum akademik danışmanlık sürecinde sorgulanmalı. Yani bu sorgulamanın da yapılmadığını düşünüyorum. Her yükseköğretim kurumunda lisansüstü eğitim yapıyor. Lisansüstü tezler yönetiliyor ve akademik danışmanlıkla ilgili olarak da sürecin değerlendirilmesi, sorunların belirlenmesine çok ihtiyaç var. Bunun her kurumun kendi içerisinde, hatta her anabilim dalının kendi içerisinde bence yapmasında büyük bir yarar var. (A11)” şeklinde ifade etmiştir. **Danışmanlık eğitimi** konusunda bu eğitimin hem öğrenci hem akademisyene verilmesi vurgulayan akademisyen konuyla ilgili görüşünü “Herkes mutlaka başlangıçta bir danışmanlık hizmeti almalı. Yani danışmanlığın nasıl yapılabileceğiyle ilgili. Çünkü bu eğitim gerçekten herkes alırsa ortak anlayışların sergilenmesi gerçekten mümkün olacak. Çünkü daha danışmanların ve bu süreci yürütme biçimleri inanılmaz farklılaşabiliyor. Akademik danışmanlıkla ilgili olarak öğrencilerin de mutlaka bu süreçle ilgili olarak bir eğitim almalarını çok arzu ederim. Yani bir akademik danışmanlık süreci nasıl ilerler? Öğrenciler nelere dikkat etmelidir? Bence çok önemli bu. Bunu hiç yapamıyoruz maalesef ve bu süreç tamamen danışanla danışman arasında yürütülüyor. Ne danışman eğitim alıyor ne de danışan eğitim alıyor ve böylelikle ortak paydalar gerçekten oluşmayabiliyor diye düşünüyorum. (A9)” şeklinde aktarmıştır. Bunun yanında akademik danışmanlıkla ilgili yapılan bilimsel çalışmaların sonuçlarının dikkate alınarak sürecin yeniden yapılandırılmasına vurgu yapan bir akademisyen **bilimsel sonuçların** dikkate alınmasına ilişkin çözüm önerisine yönelik görüşünü “Akademik niteliğinin artırılmasında bu akademik danışmanlık süreci gerçekten çok özel bir yer işgal ediyor. O zaman birincisi bununla ilgili olarak, araştırma sonuçlarına da dayalı olarak ne yapılması gerektiği konusunda çözümler ortaya konmalı ve bu çözümler mutlaka hayata geçirilmeli. (A9)” şeklinde ifade etmiştir. Bir başka akademisyen öğrencilerine **model olma** yoluyla akademik danışmanlıkta yaşadığı sorunlara çözüm ürettiğini ifade etmiştir. Bu bağlam öğrencilere araştırmacı kimliğiyle model olarak bir araştırmacının süreci nasıl yaklaşması gerektiğini yaşayarak aktarmaya çalıştığını ifade etmiştir.

Akademik danışmanlık ve akademisyenlikle ilgili belli bir profilin tanımlanması ve akademik danışmanlığı belli akademisyenlerin yapması gerektiğini vurgulayan bir akademisyen **profili tanımla** konusuna ilişkin “*Bölümler, anabilim dalları, üniversite kendi içinde yapamıyorsa YÖK, lisansüstü eğitimin hangi niteliklerini ya da lisansüstü eğitim verecek akademisyen profilini bence iyi tanımlamalı. Memleketin her yerinde ilgili ilgisiz insanlar, bölümler lisansüstü program açıyorlar. Dolayısıyla nitelikte oradan bozuluyor. Bölümlerin akademik profilleri dikkate alınarak önce bu akademik danışmanlıklar belirlenmeli. (A2)*” şeklindeki görüşünü ifade etmiştir. Akademisyenlerin akademik faaliyetler anlamında **gruba ayırma** konusunda ise “*Dünyada insanlar, üniversiteler, büyük üniversiteler akademisyenlerini iki gruba ayırıyor. Bir grubun işi hocalık yapmak, ders vermek. O gidiyor onu yapıyor. Bir diğer grup araştırmacı hocalar, onlarda işte hem kendi araştırmalarını yürütüyorlar hem araştırmacılara rehberlik yapıyorlar. Böyle belki temelde böyle bir çözüm olabileceğini düşünüyorum. (A11)*” şeklindeki görüşünü aktarmıştır. Yüksek lisans öğrencileri için doktoradakine benzer **izleme kurullarının** olması yine çözüm önerisi olarak sunulmaktadır. Konuya ilişkin bir akademisyen, görüşünü “*bu tez izleme kurullarının falan oluşturulması doktora düzeyinde var. Bunlar yüksek lisansta da olmasını çok daha uygun buluyorum. Çünkü gerçekten birden fazla akıl bir araya gelerek yürütülen bir çalışmaya katkı sunmak çok daha etkin ve sağlıklı bir noktaya ilerlemesine de olanak tanıyacaktır. (A15)*” şeklinde aktarmıştır. Öğrencilerin eğitim sürecine devam etmeme ve bu bağlamda akademik danışmanlık sürecini de zora koşmaları sorununa çözüm önerisi olarak lisansüstü eğitim yönetmeliğine, eğitime devamlılık konusunda **ek maddeler** konularak öğrencinin eğitime devam etme konusunun çerçevesinin çizilmesi belirtilmiştir. Konuya ilişkin bir akademisyen, görüşünü “*Bu konuda yönetmeliğe ekstra maddeler filan koyarak çözebilir Yani bu dönem aktif değil bir öğrenci ama bir sonraki dönem aktif oluyor. Sonraki dönem yeniden aktif olmuyor. Bu açıklarla, boşluklarla ilgili hani bu sirkülasyonun devam etmesi, yeni öğrencilerin gelmesi için ek maddeler konabilir. Ya da bu gibi öğrencileri, enstitü açısından söylüyorum, havuz gibi bir yer olabilir. Yani bu şekilde danışanlar tarafından gelmediği kayıt yapılmadığı, çalışılmadığı durumlarda vs. bu tarz öğrencilerin, öğretim üyelerinin üzerinde danışmanlık yükü olarak bulunmasındansa bir kararla bu öğrencilerin enstitülerin oluşturacağı bir havuzda yer alması gibi bir çözüm olabilir. (A7)*” şeklinde aktarmıştır. **Oryantasyon** faaliyetlerinin lisansüstü eğitime yeni başlayan öğrenciler için faydalı olacağını vurgulayan bir akademisyen konuyla ilgili görüşünü “*Hocaları tanınması, hocaların öğrencileri tanıyabildikleri sadece aslında bir*

baştaki bir bilgilendirme değil, bu yeni gelen öğrenciler için belki bir iki toplantıda bir araya gelme şeklinde faaliyetleri içeren bir oryantasyon süreci çözüm önerisi olabilir. (A16)” şeklinde aktarmıştır.

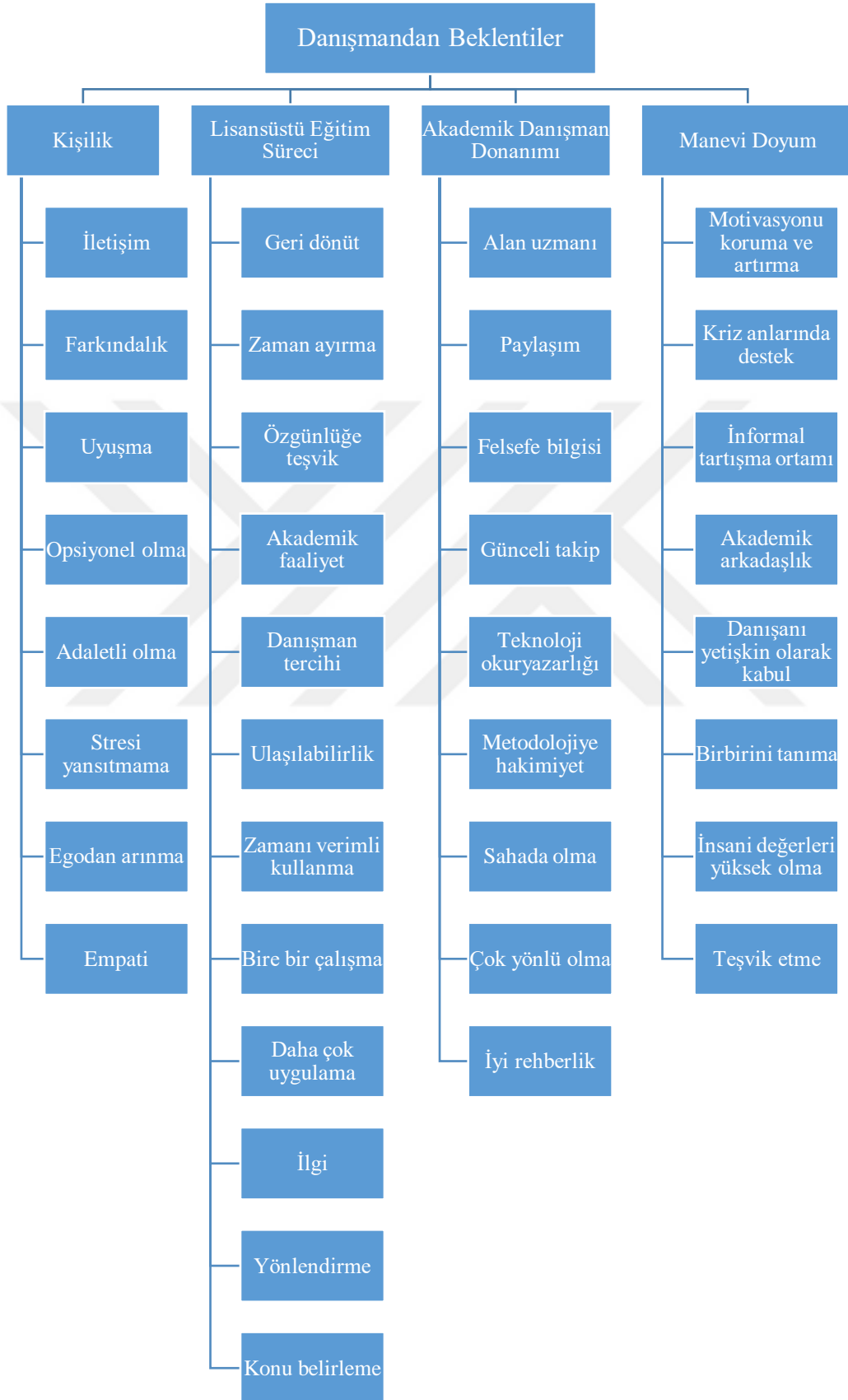
4.4. Lisansüstü Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Konusundaki Görüşleri

Bu başlık altında lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık sürecinde; akademisyenlerden beklentileri, akademik danışmanlarla yaşadıkları sorunlar ve bu yaşadıkları sorunlara ilişkin çözüm önerileri verilerinin betimsel analizi sonucu elde edilen bulgular yer almaktadır.

4.4.1. Lisansüstü Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Konusunda Danışmanlarından Beklentileri

Lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık konusunda akademisyenlerden beklentilerini ortaya çıkarmak için akademik danışmanlık konusunda akademisyenlerden beklentilerinin neler olduğu sorulmuştur. Bu bağlamda lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık konusunda akademisyenlerden beklentilerine ilişkin görüşleri Şekil 12’de verilmiştir.

Şekil 12. *Lisansüstü Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Konusunda Akademisyenlerden Beklentileri*

Şekil 12 incelendiğinde lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık konusunda akademisyenlerden beklentilerine ilişkin görüşleri alt başlıkları bulunan “*kişilik*”, “*lisansüstü eğitim süreci*”, “*akademik danışman donanımı*” ve “*manevi doyum*” şeklindeki dört ana başlık altında sunulmuştur. Danışmanın kişiliğine ilişkin beklentiler arasında “*iletişim, farkındalık, uyuşma, opsiyonel olma, adaletli olma, stresini yansıtmama, egolu olmama, empati*” şeklindeki alt başlıklar bulunmaktadır. Lisansüstü eğitim sürecine ilişkin beklentiler arasında “*geri dönüt, zaman ayırma, özgünlüğe teşvik, akademik faaliyet, danışman tercihi, ulaşılabilirlik, zamanı verimli kullanma, bire bir çalışma, daha çok uygulama, ilgi, yönlendirme, konu belirleme*” şeklindeki alt başlıklar bulunmaktadır. Danışmanın donanımına ilişkin beklentiler arasında “*alan uzmanı, paylaşım, felsefe bilgisi, günceli takip, teknoloji okuryazarı, metodolojiye hakimiyet, sahada olma, çok yönlü olma, iyi rehberlik*” gibi alt başlıklar bulunmaktadır. Manevi doyuma ilişkin beklentiler arasında ise “*motivasyonu koruma ve artırma, kriz anlarında destek, informal tartışma ortamı, akademik arkadaşlık, danışanı yetişkin olarak kabul, birbirini tanıma, insani değerleri yüksek olma, teşvik etme*” şeklindeki alt başlıklar bulunmaktadır.

Lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlarıyla geçirdikleri süre boyunca danışmanın kişiliğine ilişkin beklentileri bulunmaktadır. Bu anlamda danışmanın **iletişim** şekline ilişkin beklentileri bulunmaktadır. Konuyla ilgili beklentisini bir öğrenci “*Yüksek lisansta özellikle tecrübesizsin ve her şeyi danışman hocandan öğreniyorsun. Hani danışmanının iletişimi seninle iyi olacak, nasıl iletişim kurması gerektiğini bilecek. Seninle karşılıklı olarak bir saygı çerçevesinde iletişimi oturtuktan sonra çok güzel ilerler. (Y1)*” şeklinde aktarmıştır. Bunun yanında danışmanın sürece ilişkin farkındalığının olmasını bekleyen öğrencilerden biri **farkındalık** konusundaki beklentişine ilişkin görüşünü “*Senin bilmediğinin farkında olması, senin neler bilip bilmediğinin farkında olması, farkındalığı yüksek olan bir akademisyen beklerim. (D1)*” şeklinde ifade etmiştir. Bunların yanında öğrenciler kişilik olarak da danışanla danışmanın **uyuşmasının** önemli olduğunu ve sürece ilişkin bu uyumu-uyuşmayı beklenti olarak gördüklerini aktarmışlardır. Akademik danışmanın süreç içinde **opsiyonel olması** da beklentiler arasında yer almaktadır. Opsiyonel olmayla ilgili bir öğrenci görüşünü “*Akademik danışman hayatın içerisinde daha opsiyonel olabilir. Farklı problemler çıktığında ya bak gene sorunla geldi yerine bu sorunu nasıl çözebiliriz? Problem çözücü olabilir. Böyle olduğu zaman bence çözüm zaten kendisi gelecek. (D7)*” şeklinde ifade

etmiştir. akademik danışmandan **adaletli olmasını** bekleyen bir öğrenci ise konuyla ilgili görüşünü “*Çalışmalara kendilerinin çok katkı sağlamadığı halde isminin yazdırılması gibi durumlarda adaletli bir yaklaşım bekliyorum. Emek verenin ön planda olması gerektiğini düşünüyorum. (D10)*” şeklinde ifade etmiştir. Akademik danışmanın süreçte hayatına ilişkin yaşadığı sıkıntı ve stresleri yansıtmamasını beklediklerini aktarmışlardır. **Stresini yansıtmama** konusunda beklentisine ilişkin görüşünü bir öğrenci “*Danışmanın işte psikolojik problemleri olabiliyor, fizyolojik problemleri olabiliyor. Bazen ailevi problemler olabiliyor. Bunları da iyi yönetebiliyor olması da aslında önemli. Öğrenciye bu stresin yansıtmıyor olması. Çünkü zaten öğrenci kendi stresini yaşıyor hayatında. Bir de üstüne işte danışmanın yaşadığı stresin ona verdiği zararlarla uğraşabilir. Bu nedenle bunu bekliyorum. (D7)*” şeklinde ifade etmiştir. Danışmanın kişiliğine ilişkin bir diğer beklenti ise danışmanın **egolu olmaması** noktasındadır. Bu konuyla ilgili bir öğrenci görüşünü “*Bazı danışmanlar aşırı egolu olabiliyorlar maalesef. Hani o egodan arınmış birisinin olmasını bekliyorum. Ben üstünüm edasıyla davranmayan, istediğim zaman her konuda sohbet edebildiğim, ders konusunda da her zaman gittiğim zaman hızlı bir şekilde geri dönüş alabildiğim ve bu geri dönütlerin de olumlu yönde olduğu. (D1)*” şeklinde aktarmaktadır. Öğrencilerin akademik danışmanın **empati** kurabilmesi noktasında beklentileri olduğu da görüşmüştür. Bu konudaki bir öğrenci görüşünü “*Hani daha öğrenciye yönelik bir empati bekliyorum. Daha böyle neler yaşadıklarını düşünerek biraz empati yoluyla kendileri aslında çözüm üretebilirler diye düşünüyorum. (D4)*” şeklinde aktarmıştır.

Lisansüstü öğrencilerin, akademik danışmanlık konusunda lisansüstü eğitim sürecine ilişkin beklentileri bulunmaktadır. Bu anlamda öğrenciler danışmanların zamanında **geri dönüt** vermelerini beklemektedir. **Zaman ayırma** konusunda beklentisi olan bir öğrenci görüşünü “*Kesinlikle zaman ayırmalı. Hani bir tezi yürütülüyor çünkü, beraber yönetecekler. Hani şöyle bir laf vardır, sizde duymuşsunuzdur belki; yüksek lisans danışmanın tezidir, doktora senin tezindir diye. Hani yüksek lisansta özellikle, doktorada da öyle senin adının yanında danışmanın adı geçiyor. Danışman sana zaman ayırabilecek ki çok güzel ürünler ortaya çıkarabilirsiniz (D1).*” şeklinde ifade etmiştir. **Özgünlüğe teşvik** konusunda beklentisi olan bir öğrenci görüşünü “*Akademik danışmanın özgün bir konuya yöneltmesi, öğrencisini özgün bir alana teşvik etmesi, her şeyden önemlisi de cesaretlendirmesi. Akademik anlamda bu çok önemli. Bunu bekliyorum. (D2)*” şeklinde ifade etmiştir. Ayrıca **akademik faaliyetlere** katılım

konusunda beklentisi olan öğrenci, görüşünü “*Mesela akademik danışman, bir kongre bir sempozyum düzenlendiğinde öğrencisini yanına alıp kongreye katılıyorsa bu önemli bir etkinliktir, önemli bir faaliyettir o öğrenciyi teşvik etme adına. Ben isterim mesela, ben danışman hocamla birlikte bir kongreye veya bir işte çalışmaya bir sempozyuma katılmak. Yani orada ben sunumumu yaparken akademik danışmanımın da beni dinlemesi, sunum sırasında eksik taraflarım varsa belirtmesi, beni cevaplamadığım sorularda onun yardımcı olması, önemli beklenti anlamında. (D2)*” şeklinde ifade etmiştir. **Danışman tercihi** konusunda beklentisi olan bir öğrenci görüşünü “*Öğrencinin ne çalışmak istediği, hangi alanda çalışmak istediği konusu netleşmeli. Ona yönelik de yani hiçbir baskı görmeden, hiçbir zorlama görmeden danışmanını seçebilmeli. İsteddiği danışmana çok rahat bir şekilde geçebilmeli. İsteddiği dersleri seçebilmeli. Bunun imkanı verilmeli öğrencilere. (Y4)*” şeklinde ifade etmiştir. **Ulaşılabilirlik** konusunda beklentisi olan bir öğrenci görüşünü “*Kolay iletişim kurulabilir olması. Klasik ama maillere hızlı dönen akademik danışman çok kıymetlidir. Ulaşılabilir olması akademik danışmanlık süreci için çok önemli. Diğer türlü çalışmanın uzamasına sekteye uğramasına sebep oluyor. O nedenle ulaşılabilir olmasını beklerim akademik danışmandan. (D3)*” şeklinde ifade etmiştir. **Zamanı verimli kullanma** konusunda beklentisi olan bir öğrenci görüşünü “*Geçirilen sürenin verimli geçirilmesi özellikle ders döneminin verimli geçmesi benim için önemli. İki yıl ders dönemi almış olacağım doktora süreci boyunca. İki yıl boyunca benim sorularıma cevap verip eksikleri tamamlama konusunda beni uyarması ve zamanı tam anlamıyla dolu dolu geçirmek benim için danışmandan beklentim. (D5)*” şeklinde ifade etmiştir. **Birebir çalışma** konusunda beklentisi olan bir öğrenci görüşünü “*Öğrencilerine birebir bazı şeyleri öğretmeleri gerektiğini düşünüyorum. Mesela akademik yazım nasıl yapılır ya da veri analizi nasıl yapılmalıdır? Danışmanın özellikle birebir olarak öğrencisine bunları öğretmesi gerektiğini düşünüyorum ve bunları bekliyorum. (D9)*” şeklinde ifade etmiştir. **Daha çok uygulama** konusunda beklentisi olan bir öğrenci görüşünü “*Daha çok uygulamaya yönlendirilmeyi beklerim. Daha eş zamanlı bir çalışma yaratılabilmeli. Danışmanım çalışmalarını hani önce kendisinin yaptığı çalışmaları bana yansıtarak daha sonradan benden yapmamı beklemeli diye düşünüyorum. (Y1)*” şeklinde ifade etmiştir. **İlgi** konusunda beklentisi olan bir öğrenci görüşünü “*Danışmanlar daha çok ilgilensinler öğrencileriyle istiyorum. (Y4)*” şeklinde ifade etmiştir. **Yönlendirme** konusunda beklentisi olan bir öğrenci görüşünü “*Hani ne kadar bizi doğru, yerinde ve olumlu yönde yönlendirirlerse o kadar da beklentimizi karşılamış oluyoruz. Bu anlamda beklentim var danışmanımdan. (Y2)*” şeklinde ifade

etmiştir. **Konu belirleme** konusunda beklentisi olan bir öğrenci görüşünü “*Hani kendi fikirlerimi ortaya çıkarıp araştırma alanları belki belirlemede kendim ön planda olmalıyım. Yani kendi istediklerimi yapmalıyım ve akademik danışman da bana evet şu şekilde yapsan daha iyi olur diye küçük noktalar vermeli. Ben hep mesela öncelikle kendim önerim ile gidiyorum. Hocamla minik değişiklikler yapıyoruz. Konu belirleme konusunda öğrencinin isteğinin ve ilgisinin ön planda tutulmasını bekliyorum. (Y6)*” şeklinde ifade etmiştir.

Lisansüstü öğrencilerin, akademik danışmanlık konusunda akademik danışmanların donanımına ilişkin beklentileri bulunmaktadır. Bu anlamda lisansüstü eğitim aldıkları kurumda **alan uzmanı** olması konusunda beklentisi olan öğrencilerden biri konuyla ilgili görüşünü “*Sınıf öğretmenliği alanının farklı alanları mevcut. Mesela Türkçe öğretiminde yazma öğrenme alanı, konuşma öğrenme alanı, okuma öğrenme alanı gibi farklı farklı öğrenme alanları var. Matematik öğretimi de öyle mesela. Ben şu anda yazma eğitimi alanında çalışan birisiyim. Yazma alanında çalışan, hani yazmayı bulamazsam Türkçe alanında çalışan alan uzmanları olmasını kesinlikle istiyorum. (D1)*” şeklinde aktarmıştır. Akademik danışmanların **paylaşım**da bulunmalarına ilişkin beklentisi olan öğrencilerden biri konuyla ilgili görüşünü “*Akademik üretkenlik başladı, öğrencinin kafasında bir problemi var, araştırma problemi var. Bu problemi çözmek için bilimsel yöntem kullanması lazım. Fakat kendisini yeterli hissetmiyorsa, bu anlamda yine akademik danışmanın bilgi ve birikiminden, tecrübe ve deneyimlerinden faydalanmalı. Bunu da akademik danışman esirgememeli, paylaşmalı. (D2)*” şeklinde ifade etmiştir. Akademik danışmanların **felsefe bilgisine** sahip olmaları konusunda beklentisi olan aynı öğrenci konuyla ilgili görüşünü “*Akademik danışmanın felsefe de bilmesi lazım ki bilim bir soruyla başlar, bir problemle başlar. Problem zaten soru sormak, felsefenin işidir. Yani birbirini destekler. Bu anlamda da önemli diyebiliriz akademik danışmanın felsefe bilmesi. (D2)*” şeklinde ifade etmiştir. Akademik danışmanların **günceli takip** etmeleri hususunda beklentileri olan bir öğrenci konuyla ilgili görüşünü “*Kendi alanımızda bilgili olmalı ve yeni, güncel çıkan konulara hakim olmalı bence. Kendi çalışma alanlarının dışında farklı alanlar hakkında bilgi sahibi olmalı ve hani çağı yakalamalı diye düşünüyorum. (Y6)*” şeklinde ifade etmiştir. Akademik danışmanların **teknoloji okuryazarı** olmaları konusunda beklentisi olan bir öğrenci konuyla ilgili görüşünü “*Teknolojiyi takip etmesi ve teknoloji okuryazarı olması benim için çok önemli. Şu anlamda hem bilimsel çalışmalarını yaparken bunu uygulaması hem de örneğin ben*

eğitim alanında çalışıyorum. İşte teknolojinin eğitime entegrasyonu boyutunda çalışmalar yapması, hani inovatif düşünme becerisi aslında. Biraz bu şekilde düşünmesi yine önemli diye düşünüyorum akademik danışmanın. (D7)” şeklinde ifade etmiştir. Öğrenciler akademik danışmanların bilimsel araştırma yöntemleri konusunda daha ayrıntılı bilgiye sahip olmalarının önemli olduğunu vurgulamışlardır. Bu bağlamda **metodolojiye hakimiyet** konusunda beklentisi olan öğrencilerden biri konuyla ilgili görüşünü “*Araştırma yöntemleri konusunda yetkin olmalı kendisi. Mesela bazen şununla karşılaşıyoruz; bir hocamız kendi yüksek lisans veya doktora tezinde sadece deneysel çalışmış olup nitel araştırma yöntemlerine hakim olmuyorlar. Bence danışman hocaların hepsi tüm araştırma yöntemlerine hakim olmalılar. Analiz sürecinden veri toplama sürecine kadar ben böyle beklerim akademik danışmanlık sürecini ki bizlerin de o şekilde yetişip yani kaliteli elemanlar ortaya çıkmalı ülkemizde. (Y6)*” şeklinde ifade etmiştir. Akademik danışmanların **sahada olmalarına** ilişkin beklentisi olan bir öğrenci konuyla ilgili görüşünü “*Akademik danışmandan beklentim benim sahada hala var olması. Saha ile ilgili olan şey şu; örnek veriyorum, eğer kişi bir eğitim fakültesi ya da öğretmenlik sürecinde bir akademik danışmansa öğretmenlerle, okullarla öğrenciler ile Milli Eğitim Bakanlığı ile hala iletişim içerisinde olup güncel işte aktarımları takip edebiliyor olmasını beklerim. Sahadaki işte öğrencilerinden olabilir ya da yakındaki okullardaki uygulamalarla ilgili gidip bunları yerinde izleyebiliyor olmasını beklerim. (D7)*” şeklinde ifade etmiştir. Akademik danışmanların **çok yönlü olmaları** konusunda beklentisi olan bir öğrenci konuyla ilgili görüşünü “*Çok yönlü olması lazım bence. Sorunu çözebilmesi için öncelikle problem çözmeyi istemesi lazım. Evet, yaratıcı düşünmesi lazım, eleştirel düşünmeye ve düşündürmeye açık olması lazım ve bence literatür üzerinde değil de deneyimleyerek gerçekten Yetişkin eğitimiyle ilgili ciddi bir süreç geçirmesi lazım. (D8)*” şeklinde ifade etmiştir. Akademik danışmanların **iyi rehberlik** yapmaları konusunda beklentisi olan bir öğrenci konuyla ilgili görüşünü “*Her şeyden önce iyi bir rehber olması lazım bence. Yani dilde değil, kendinin davranışlarında da bazı şeyleri göstererek rehberlik etmesi gerektiğini düşünüyorum. Etik kurallara çok hakim, çok idealist biriymiş gibi dillendirmekten ziyade öyle davranışlarının olması gerektiğine inanıyorum. Bu açıdan gerçekten en önemli beklentilerimden birisi bu. (D10)*” şeklinde ifade etmiştir.

Lisansüstü öğrencilerin, akademik danışmanlık konusunda manevi doyuma ilişkin beklentileri bulunmaktadır. Bu anlamda **motivasyonu koruma ve artırma** konusunda beklentisi olan bir öğrenci konuyla ilgili görüşünü “*Bir öğrencinin isteği varsa, o*

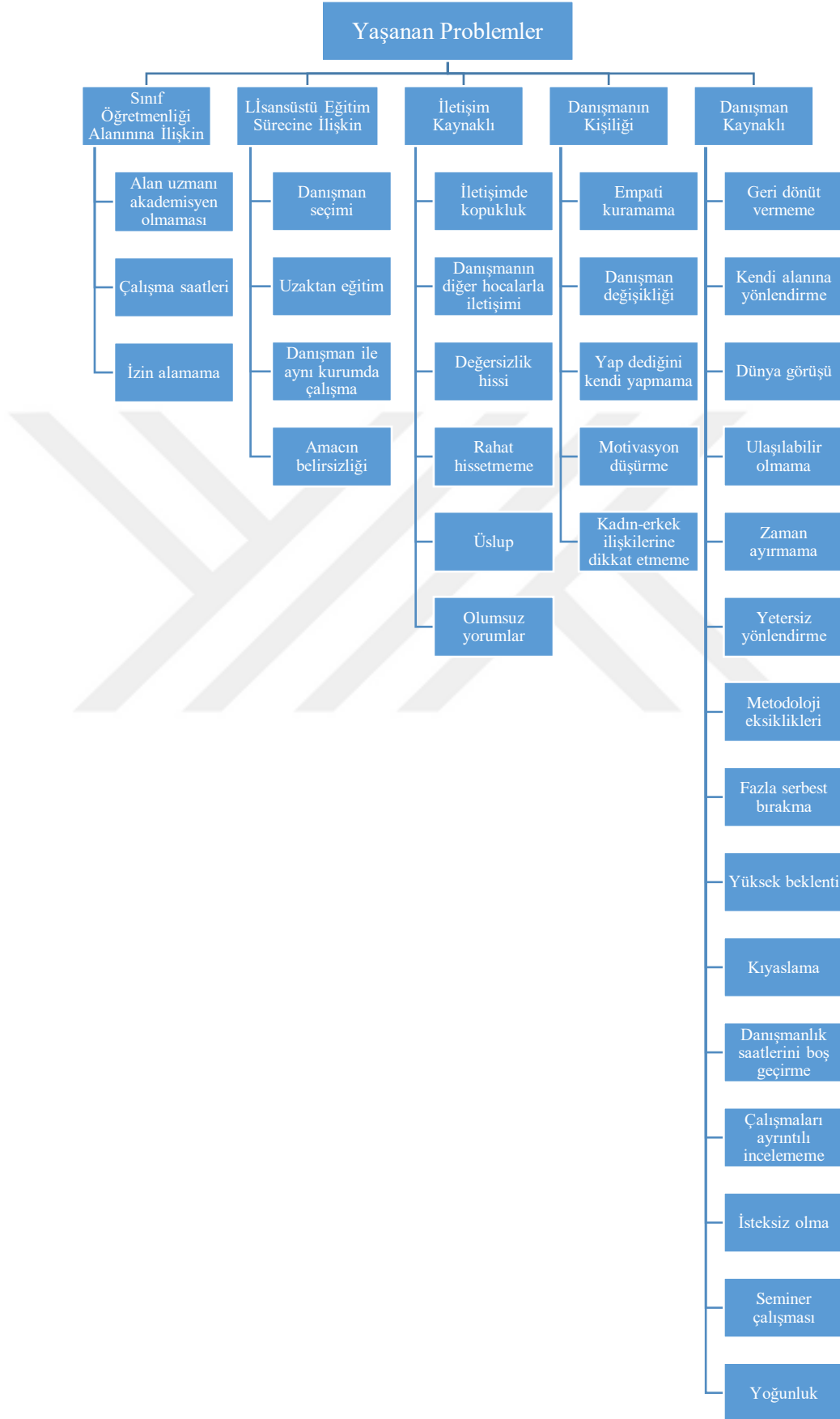
isteğinin artmasını sağlamasını beklerim. Yani akademik anlamda, bilimsel çalışmalar anlamında bir öğrenci üretkenlik noktasında kendini istekli görüyorsa bir kere bunu danışmanın bunu kırmaması gerekiyor. Bunu desteklemesi gerekiyor. Öğrenciyi motive etmesini beklerim. (D2)” şeklinde aktarmıştır. Akademik danışmanlardan **kriz anında destek** konusunda beklentisi olan öğrencilerden biri konuyla ilgili görüşünü “Akademik hayatta bazı kriz anları oluyor. Bu süreçle ilgili olabilir işte enstitüyle ilgili olabilir, yazışmalarla, etik kurulla ilgili olabilir. Bu tarz kriz anlarında öğrencinin yanında yer alması, varlığını hissettirmesi de çok kıymetli akademik danışmanın. Bu anlamda desteğini beklerim. (D1)” şeklinde ifade etmiştir. Akademik danışmanlık sürecinde **informal tartışma ortamı** konusunda beklentisi olan bir öğrenci konuyla ilgili görüşünü “Mesela bir makaleye denk geldim, ilgimi çekti, okuyorum, bir yer kafama takıldı ya da bir şeyi merak ettim. Hocaya hemen telefon edip hocam ben böyle bir şey gördüm ama yani bu nasıl bir şey? Sizin bu konudaki görüşleriniz nelerdir? Hocam burası böyle böyle ama şöyle yapsak nasıl olur? Daha çok ben kendi adıma söyleyeyim, informal bir tartışma ortamı bekliyorum. (D6)” şeklinde aktarmıştır. **Akademik arkadaşlık** konusunda beklentisi olan bir öğrenci ise konuyla ilgili görüşünü “Akademik bir arkadaşlık bekliyorum. Diyelim danışmanım bir şey gördü, bir makalede bir yeri beğendi ya da bizi bilgilendirmek istiyor hemen lisansüstü grubumuz var, ona atabilmeli. Bakın ben şöyle bir şey buldum, belki sizin de ilginizi çeker, bi okuyun. Ya da ben bir yerde bir bildiri görmüşümdür. Gruba ya da danışmanıma ya hocam ben böyle bir şey gördüm, araştırma alanlarımızla ilgili, bu nasıl olur sizce ya da sizce yapılan bu yöntem ya da çalışmanın bu şekilde ilerlemesi doğru mu? Eğer bu çalışmayı biz yapsaydık nasıl ilerletebilirdik? Gibi. (D5)” şeklinde ifade etmiştir. Akademik danışmandan **danışanı yetişkin olarak kabul** etmesi konusunda beklentisi olan bir öğrenci konuya ilişkin görüşünü “Öncelikle danışmanın danışmanlık yaptığı bireyi yetişkin olarak görmesini bekliyorum. Yani yetişkin olarak ayrı bir aile hayatı, ayrı bir çalışma süreci olabilir. Ayrı sorumluluklarının olduğunu, danışmanlık yaptığı kişinin hayatındaki o süreci bu şekilde kabul ediyor olmasını bekliyorum. (D7)” şeklinde ifade etmiştir. Akademik danışmanlık sürecinde **birbirini tanıma** konusunda beklentisi olan bir öğrenci konuyla ilgili görüşünü “Akademik danışmandan beklentim aslında ilk başta beni iyi tanınması gerekiyor. Benim de onu iyi tanımam, onun da beni iyi tanınması gerekiyor. Çünkü benim ne istediğim, nasıl bir hayale sahip olduğum, neleri amaçladığımı akademik danışmanım bilirse beni o yönde yönlendirmesi benim için çok değerli olacak. (D8)” şeklinde aktarmıştır. Akademik danışmanın **insani değerleri yüksek olması** konusunda beklentisi olan bir

öğrenci konuyla ilgili görüşünü “*Biraz insani değerlerinin de kuvvetli olması gerektiğini düşünüyorum. Yani sadece işte akademik bir şeyler değil de biraz böyle insani değerlere önem veren, işte ne bileyim etik değerlere önem veren, belki babacan, belki anaç yeri geldiğinde. Bu özelliklerin de olması gerektiğini düşünüyorum. Yeri geliyor biriyle bir sorun yaşıyorsunuz. Bunları açabileceğiniz, danışabileceğiniz, konuşabileceğiniz ve size gerçekten iyi niyetle ve doğru yolu göstereceğine inandığınız bir kişi danışmanınız olmalı bence. (Y3)*” şeklinde ifade etmiştir. Akademik danışmanın **teşvik etmesi** konusunda beklentisi olan bir öğrenci konuya ilişkin görüşünü “*Bir yola girdiğiniz zaman insanlar bazen olumsuzluğa sürüklenebiliyor, yorulabiliyor, işin içinden çıkmaza girebiliyor. O konuda akademik danışmanımız eğer bize destek verirse yolumuza daha rahat bir şekilde yol alabiliyoruz. O yüzden teşvik etmesi çok önemli diye düşünüyorum ve bunu bekliyorum. (Y5)*” şeklinde aktarmıştır.

4.4.2. Lisansüstü Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Konusunda Yaşadıkları Problemler

Lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemlere ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla akademik danışmanlık sürecinde ne tür problemler yaşadıkları sorulmuştur. Bu bağlamda ortaya çıkan lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık sürecinde yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşler Şekil 13’de verilmiştir.

Şekil 13. *Lisansüstü Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Konusunda Yaşadıkları Problemler*

Şekil 13 incelendiğinde lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemlere ilişkin görüşleri alt başlıkları bulunan “*sınıf öğretmenliği alanına ilişkin*”, “*lisansüstü eğitim sürecine ilişkin*”, “*iletişim kaynaklı*”, “*danışmanın kişiliği*” ve “*danışman kaynaklı*” şeklindeki beş ana başlık altında sunulmuştur. Lisansüstü öğrencilerin sınıf öğretmenliği alanına ilişkin yaşadıkları problemler arasında “*alan uzmanı olmaması, çalışma saatleri, izin alamama*” şeklindeki alt başlıklar bulunmaktadır. Lisansüstü öğrencilerin lisansüstü eğitim sürecine ilişkin yaşadıkları problemler arasında “*danışman seçimi, uzaktan eğitim, danışman ile aynı kurumda çalışma, amacın belirsizliği*” şeklindeki alt başlıklar bulunmaktadır. İletişim kaynaklı yaşanan problemler arasında “*iletişimde kopukluk, danışmanın diğer hocalarla iletişimi, değersizlik hissi, rahat hissetmeme, üslup, olumsuz yorumlar*” gibi alt başlıklar bulunmaktadır. Danışmanın kişiliğinden kaynaklı yaşanan problemler arasında “*empati kuramama, danışman değişikliği, yap dediğini yapmama, motivasyon düşürme, kadın-erkek ilişkilerine dikkat etmeme*” gibi alt başlıklar bulunmaktadır. Danışman kaynaklı yaşanan problemler arasında ise “*geri dönüt vermeme, kendi alanına yönlendirme, dünya görüşü, ulaşılabilir olmama, zaman ayırmama, yetersiz yönlendirme, metodoloji eksiklikleri, fazla serbest bırakma, yüksek beklenti, kıyaslama, danışmanlık saatlerinin boş geçirme, çalışmalarını ayrıntılı incelememe, isteksiz olma, seminer çalışması, yoğunluk*” şeklindeki alt başlıklar bulunmaktadır.

Lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık konusunda sınıf öğretmenliği alanına ilişkin sorunlar yaşamakta oldukları görülmüştür. Bu bağlamda **alan uzmanı akademisyen olmaması** konusunun yaşanan problemlerden biri olduğunu ifade eden bir öğrenci konuya ilişkin görüşünü “*Doktoramı sınıf öğretmenliği alanında yapıyorum ama doktora yaptığım üniversitedeki sınıf öğretmenliği bilim dalında, sınıf öğretmeni temelli akademisyen yok. Hani hepsi farklı alanlardan. Hatta bölüm başkanımız derslerimize giriyordu sözünü hiç unutmam. Ben sosyoloji mezunuyum benim orada ne işim var? Ben bir de bölüm başkanayım derdi. Hani kendi de farkında ama yapabilecek bir şey de yok. Kadro oradan açılmış, ona göre gelmiş. Benim en büyük sıkıntım doktora ders dönemi bittikten sonra, sınıf öğretmenliği Türkçe eğitiminde, bir danışman hocanın bir uzman hocanın üniversitede olmamasıydı. (D1)*” şeklinde ifade etmiştir. Hem lisansüstü eğitimine devam edip hem sınıf öğretmeni olarak görev yapmakta olan öğrenciler **çalışma saatleri** nedeniyle problem yaşadıklarını aktarmışlardır. Konuyla ilgili görüşünü bir öğrenci “*Kendi danışmanımla sadece saatlerimiz uyuşmadı. Özel bir kurumda*

*çalışıyordum ben. Sınıf öğretmeniyim ve haftanın 5 günü dersim vardı. Hem benim çalışma saatlerimden hem danışmanımın da üniversiteye göre bir ders programından kaynaklı fazla bir araya gelemedik. Daha çok uzaktan, telefonla iletişim kurduk. Bir araya gelememe sorunu yaşadım. (Y4)” şeklinde ifade etmiştir. Bunun yanında çalışılan kurumdan **izin alamama** nedeniyle sürece ilişkin sorun yaşandığını aktaran öğrenci konuya ilişkin görüşünü “Ben sınıf öğretmeniyim. Böyle olduğu için hani ilkokul grubuna da branş öğretmenleri fazla girmiyor. Genelde biz oluyoruz. Derslerin çoğunluğu bende. Bu yüzden hani izin alıp da gelebilme durumlarım daha sıkıntılı oldu. (Y4)” şeklinde ifade etmiştir.*

Lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık konusunda lisansüstü eğitim sürecine ilişkin sorunlar yaşamakta oldukları görülmüştür. Bu bağlamda akademik danışmanlık sürecinde **danışman seçimi** noktasında problem yaşandığını aktaran bir öğrenci konuya ilişkin görüşünü “Mesela danışmanımız otomatik olarak atandı. Şimdi ben daha çalışacağım alanı belirlemeden bir tez danışmanı bana atandığında ve onun alanında çalışmak istemediğimde sorunla karşılaşıyorum. Danışmanın seçimi konusunda genelde problem yaşıyor öğrenciler. Öğrenciyi istemediği bir danışmanla çalıştırmak zorunda bırakmak, öğrenciye istemediği bir dersi aldirmek bir sorun. (Y5)” şeklinde dile getirmiştir. Pandemi süreciyle birlikte gelen **uzaktan eğitimin** de akademik danışmanlık konusunda sorunlar yaşanmasına neden olduğunu vurgulayan bir öğrenci konuya ilişkin görüşünü “Bu salgın süreciyle birlikte gelen uzaktan eğitim araya mesafe koydu. Yapacağımız çalışmalarını yüz yüze değerlendirmek. daha çok fayda sağlarken uzaktan olunca bu verimlilik düşüyor. İsteddiğimiz zaman ne kadar uzaktan görüşme şansımız olsa da yüz yüzenin verdiği o etkileşimi vermiyor. (D2)” şeklinde aktarmıştır. Üniversitede araştırma görevlisi olarak devam etmekte olan aynı zamanda lisansüstü eğitimine devam eden öğrencilerinde **danışman ile aynı kurumda çalışma** nedeniyle problem yaşadıkları görülmüştür. Konuya ilişkin görüşünü bir öğrenci “İki akademisyen olarak aynı kurumda çalışıyoruz. Bizim araştırma görevliliğinin en temel sorunu bu. Dışarıdan gelen arkadaşları işte teziyle ilgili şeyleri görüşüyorlar, tartışıyorlar, sonra onlar gidiyorlar. Onlar öğrenci olabilir. Biz ertesi gün tekrar akademisyen olarak kaldığımız yerden devam ediyoruz. Bu bizim için zorlu bir şey. İki farklı rol gibi. Hem öğrenci hem akademisyen olmak zorlayıcı. Hocalarınızın hem öğrencisisiniz hem iş arkadaşısınız. (D6)” şeklinde ifade etmiştir.

Lisansüstü eğitim sürecine devam eden öğrenciler, yükseköğretim kurumları bazında bu eğitim ile ne amaçlandığının zaman zaman belirsiz olduğunu hissettiklerini yine lisansüstü eğitim sürecindeki akademik danışmanlık kapsamında da yürütülen çalışmaların gerçekten bir hedef doğrultusunda yürütülüp yürütülmediğini zaman zaman sorguladıklarını vurgulamışlardır ifade etmektedirler. **Amacın belirsizliği** noktasındaki görüşünü bir öğrenci “*Acaba gerçekten sonuca ulaştırma amaçlı mı yapılıyor bu yüksek lisans eğitimi emin değilim. Hani evet, kağıt üzerinde var tanımlanan bir amaç. Ama yüksek lisans okuyan, akademik kariyer planlayan kişiler için gerçekten ‘evet, bu insanları akademik birey olarak yetiştirelim’ amacı var mı? Bundan emin değilim bu süreçte. Yaşanan sorunların bu belirsizlikten kaynaklandığını düşünüyorum. (Y1)*” şeklinde ifade etmiştir.

Lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık konusunda iletişim kaynaklı sorunlar yaşamakta oldukları görülmüştür. Bu bağlamda **iletişimde kopukluk** nedeniyle yaşanan probleme ilişkin görüşünü bir öğrenci “*Yüksek lisanstaki danışmanımla iyi ilişkilerim vardı saygı çerçevesinde. Ama bazen doğru kanalı bulamadığımı düşünüyordum ve bu durum iletişimde kopukluklar yaşamamıza neden oluyordu. Bazen birbirimizi anlamıyorduk. (D8)*” şeklinde ifade etmiştir. Bunun yanında **danışmanın diğer hocalarla olan iletişimi** nedeniyle yaşanan probleme ilişkin görüşünü “*Mesela danışmanın diğer hocalarla olan ilişkisi de aslında öğrenciyi etkiliyor. Çünkü şöyle benim danışmanımla arası bozuk olan hocalarla ben mesela çok fazla çalışma imkanı bulamadım. Bence bu da bir sorundu benim için. Yani ben aslında çalışmak istiyordum ama, konuşma fırsatım da oldu hocalarla. Ama sanki hocaların arasında bir sorun olduğu zaman danışan öğrencinin de sanki hocalarla çalışmaması gerekiyor gibi bir durum oluyor. Bu benim birkaç defa karşıma çıktı ve beni zorlamıştı. (D8)*” şeklinde ifade etmiştir. Akademisyenlerin iletişim tarzından kaynaklı öğrencilerin **değersizlik hissi** kapılmasıyla ilgili yaşanan soruna ilişkin görüşünü bir öğrenci “*Mesela konuşma talebimizin çoğunlukla reddedilmiyor da kısa kesildiğini görüyoruz. Hocam şunu şunu yaptım sonrasında ne yapalım? İşte şunu şunu da yap daha sonra bir daha görüşelim, deyip hani kısıdan danışmanımızın pek vaktini almadan kısa süreçte başka bir duruma yönlendirildiğimizi görüyoruz. Bu durum işte öğrencide biraz değersizlik hissi de oluşturuyor. (D9)*” şeklinde ifade etmiştir. Akademik danışmanlık sürecinde danışmanlarla iletişime geçerken **rahat hissetmeme** noktasın yaşanan soruna ilişkin görüşünü bir öğrenci “*Bazen öğrencinin aklında sorular oluyor ama şey düşünüyor;*

'hocayı çok mu rahatsız etmiş olurum? Sürekli soru soruyor, der mi bana? Bu çocuk da hiç bir şey bilmiyor mu der mi acaba bana?' diye. O zamanda öğrenci yanlış yollardan çözüm aramaya başlıyor. Bir üst dönem arkadaşına soruyor, internetten araştırıyor ama sonra bir bakıyor ki yanlış yola gitmiş. (Y3)" şeklinde ifade etmiştir. Yine iletişimle ilgili **üslup** noktasında sorun yaşandığını aktaran bir öğrenci konuya ilişkin görüşünü "Sürekli böyle bir eleştiriye maruz kalıyordum hissiyatı uyanıyor. O yüzden belki iletişim dillerini, yani biz elimizden geldiğince dikkat ediyorsak aynı şekilde danışmanımdan da o düşünceli durumu bekliyorum. Ama o şekilde olmuyor. Gerek yaşlarından ötürü gerekse buldukları konumdan ötürü daha böyle ezici bir üslupları olabiliyor ve bu beni rahatsız ediyor. (Y5)" şeklinde ifade etmiştir. Danışmanların **olumsuz yorumlar** yapmaları, yapıcı eleştirmemeleri nedeniyle de yaşanan soruna ilişkin görüşünü öğrenci "Genel geçer yargılamalara maruz kalıyorum. Süreçte bazen gerçekten 24 saati yetiremiyorum. Ben bu durumu açıkladığımda mesela aldığım tepki; 'yüksek lisans yapmaya karar verirken bana sormadın, zaman yaratmayacaksın bırak, benim tembel öğrencilerle işim yok' gibi bir dönüt aldım. Bu benim motivasyonumu kıran bir tepkiydi açıkçası. Hani ben bunu yapmak istiyorum. Evet ve elimden geldiğince de zaman yaratıyorum ama sürekli işte 'bu eksik, şu yanlış, bu nasıl çalışma, çalışmıyorsun, işte böyle tez önerisi mi olur, böyle araştırma konusu mu olur' gibi küçümseyici, gurur kırıcı geri dönütler ve olumsuz yorumlar almak artık yaptığım her işi sorgulamama sebep oluyor. (Y5)" şeklinde ifade etmiştir.

Lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık konusunda danışmanın kişiliğine ilişkin sorunlar yaşamakta oldukları görülmüştür. Bu bağlamda danışmanın **empati kuramaması** nedeniyle yaşanan soruna ilişkin görüşünü bir öğrenci "Sizin kendi hayatınızda ve onların kendi hayatında özel hayatlarımızda olan problemler olabiliyor. Mesela o gün ailevi bir durum yaşanmış olabiliyor ve bu zorluyor. Çünkü burada her şeyi bir kenara bırakıp tamamen iş ve akademik odaklı olmamız gerekiyor ve profesyonel olmamız bekleniyor. Fakat gerçek hayat öyle bir şey değil. Danışmanlarımızın bu anlamda empati kuramamaları bir sorun. (D7)" şeklinde ifade etmiştir. **Danışman değişikliği** sonrasında eski danışmanın olumsuz tutumlar içine girdiğine vurgu yapan bir öğrenci konuya ilişkin görüşünü "Danışman değişikliği sonrasında maalesef sıkıntılar çıkabiliyor. Danışmanla uyumlayabilirsin ve danışman değişikliği hakkını tüm üniversiteler bize tanımış bir şekilde. Ama bir arkadaşımız danışmanını değiştirdikten sonra değiştirdiği hocayla gitti konuştu. En başta hocaya söylemesine rağmen hoca onu

artık görmezden geldi ve iletişimi kesti. Bu da hoş bir davranış değildi. (D1)” şeklinde ifade etmiştir. Yani danışmanın bazı konularda öğrencisine **yap dediğini** kendisinin **yapmamasının** bir problem olduğunu ifade eden bir öğrenci konuya ilişkin görüşünü *“Akademik danışmanlar sonuçta bir eğitim alt yapısında ve eğitim fakültelerinde çalışan insanlar. İşte derslere girdiklerinde de özellikle şunu vurguluyorlar; öğrenciyle empati kurun öğrencilerle göz teması kurun, öğrencilerin duygu ve düşüncelerini önemseyin. Şimdi bunları sınıfta söyledikten sonra kendileri lisansüstü eğitim sürecinde böyle fırtınalar estiriyor olmaları şey geliyor bana, eş zamanlı 2 farklı insan gibi geliyor. Bu bir sorun. (D7)*” şeklinde ifade etmiştir. Danışmanların bazı zamanlar öğrencinin **motivasyonunu düşürmesi** de yaşanan sorunlar arasındadır. Bu konuya ilişkin bir öğrenci görüşünü *“Ben mesela sunum yapıyordum hiç bir hafta beğenildiğimi hatırlamıyorum. Hiç bir hafta ama yani. Seri olarak sunum yapardım, anlatırdım, istediği şeyleri yapıyordum . Ama orada mesela her hafta gidip de bunun bir de azarını yemek var. Yani gidiyorum ben şimdi acaba nerede azar yiyeceğim falan diye böyle düşünerek gidiyordum. Bu bir sorun aslında. Çünkü oradaki lisansüstü öğrencisi demotive gidiyor. Derste bir şey öğrenebiliyor mu? Hayır, çünkü ciddi motivasyon düşüklüğü ile gidiyor. (Y3)*” şeklinde aktarmıştır. Danışmanın kişiliğine ilişkin yaşanan sorunlar kapsamında son olarak danışmanın **kadın-erkek ilişkilerine dikkat etmemesi** nedeniyle yaşanan probleme ilişkin görüşünü bir öğrenci *“Danışmanım bir kere kesinlikle kadın-erkek ilişkilerine dikkat edemeyen birisiydi. Bu çok ciddi yaşanan bir sorun. Kadın lisansüstü öğrencisi, lisansüstü öğrenimini bırakmak durumunda kalıyor bu problem nedeniyle. Çünkü akademik danışmanı ondan farklı beklentiler içerisine giriyor. Kadın ve erkek arasında ya da birey arasında mesafe nasıl kurulur, sınırlar nasıl aşılmaz, bunu biliyor olması lazım bir akademik danışmanın. Bilmeyen kişilerinde o konumda bulunmaması lazım. (D7)*” şeklinde ifade etmiştir.

Lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık konusunda danışman kaynaklı sorunlar yaşamakta oldukları görülmüştür. Bu bağlamda **geri dönüt vermeme** nedeniyle yaşanan soruna ilişkin görüşünü bir öğrenci *“Hocanın maillerine, okumalarına zamanında dönmemesi bir sorun. Mesela hocaya tezinin bir bölümünü yolluyor öğrenci, Hoca bir ay sonra falan dönüyor bazılarına. Bu çok uzun bir zaman. (D6)*” şeklinde ifade etmiştir. Akademik danışmanın öğrencisini **kendi alanına yönlendirmesinin** yaşanan sorunlar arasında olduğunu ifade eden bir öğrenci konuya ilişkin görüşünü *“Öğrencinin görüşünün çok da önemsenmemesi, akademik danışmanın kendi alanını ortaya koyup*

öğrenciyi yönlendirilmiş olması bir problem bence. (D2)” şeklinde aktarmıştır. Zaman zamana akademisyenin **dünya görüşü** ile öğrencisinin dünya görüşünün uyuşmaması nedeniyle problem yaşanabildiğini ifade eden bir öğrenci konuya ilişkin görüşünü “Öğrencinin dünya görüşü, ideolojik görüşü, siyasi görüşü akademisyenin görüşüyle biraz ters ise bu da problem olabiliyor. Bu bazen ayrılmaya neden olabiliyor. Ne oluyor? Üretkenlik zayıflıyor o zaman. (D2)” şeklinde aktarmıştır. Danışmanın **ulaşılabilir olmaması** nedeniyle yaşanan soruna ilişkin görüşünü bir öğrenci “Genellikle hocamı yerinde bulamama sorunu yaşıyordum ben. Yani ulaşım açısından sorun oluyordu. Çünkü idari görevi vardı hocamın. Genellikle rektörlükte ya da başka bir vazife ile yurt dışında olma durumu oluyordu. Bundan dolayı çalışmalarımızın aksadığını da söyleyebilirim. (D9)” şeklinde ifade etmiştir. Danışmanın **zaman ayırmaması** nedeniyle yaşanan soruna ilişkin görüşünü bir öğrenci “Danışmanlar çok yoğun oldukları için ister istemez hani sana vakit ayırmayabiliyorlar. Ama hani sen de o sırada ne yapacağını bilemediğin için bir yerde eğer tıkanıp kaldıysan hani o çok küçük bir sorun olsa bile gözünde ister istemez büyüyor. (Y6)” şeklinde ifade etmiştir. Yine danışmanın **yetersiz yönlendirmesi** nedeniyle yaşanan soruna ilişkin görüşünü bir öğrenci “Çalışmalarda veri toplama sürecinde danışmanlarda şu oluyor; ‘sen bunu yap gel’ kelimesi var. Fakat nasıl yapacağız, öğrencide soru işareti çok olabiliyor ya da hangi yöntemleri kullanmamız gerekiyor? Onu yaptıktan sonraki adım ne? Böyle belirsizlikler olmaması gerektiğini düşünüyorum. Böyle kesin sınırları çizilmiş. Adım adım belirlenmiş görevlerin öğrenciye verilmesi gerektiğini düşünüyorum. (D8)” şeklinde ifade etmiştir. Danışmanın **metodoloji eksiklikleri** nedeniyle yaşanan soruna ilişkin görüşünü bir öğrenci “Tezimi yazarken yöntem konusunda mesela bazı şeyler havada kalırdı. Başka hocalarıma da sorardım.” şeklinde ifade etmiştir. Konuyla ilgili bir başka öğrenci “Tezimi yazarken bazı sorularda cevap bulamazdım. Özellikle yöntem kısmını, yöntemin alt basamaklarını yazarken. Danışmanımın bu konudaki bilgilendirmesi yeterli olmuyor çoğu zaman. (D5)” şeklindeki görüşünü ifade etmiştir. Danışmanın bazı konularda **fazla serbest bırakması** nedeniyle yaşanan soruna ilişkin görüşünü öğrenci “Ders döneminde ilgimi çeken dersler almıştım. Evet çalışacağım konuyu belirlemiştim ama daha çok sevdiğim hocalardan ders almaya çalıştım açıkçası. Bir de kendim de lisansta oradan mezundum. Yine sevdiğim hocalardan almıştım. Sonrasında yaptığım çalışma çok farklı oldu. Yani bana göre aldığım derslerin yazacağım teze de etkili olması önemliydi. Danışmanım hem ders seçimi hem tez konusu belirleme noktasında fazla serbest bıraktı. Bu dağılmama ve vakit kaybına neden oldu bende. (D5)” şeklinde ifade etmiştir. Danışmanın farklı koşullarda ve

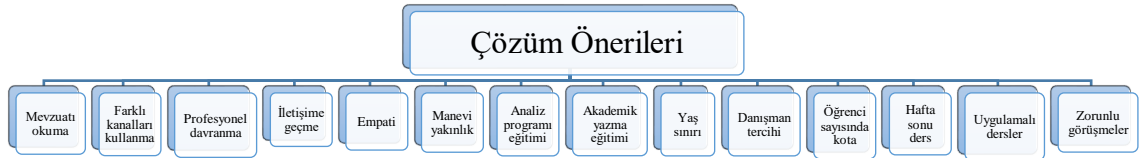
seviyelerde lisansüstü eğitimine devam eden öğrencilerini **kıyaslaması** nedeniyle yaşanan soruna ilişkin görüşünü bir öğrenci “*Yetişkin, hayatının o kısmında lisansüstü öğrenimine ayırdığı bu zamanı kendi tercihi. Fakültede çalışan bir araştırma görevlisi ile işte sahada çalışan öğretmenlik yapan bir öğrenci ikisi de aynı lisansüstü eğitim sürecinde öğrenci ve bir de dışarıdan gelen öğrenci var, sadece öğrencilik yapan bu süreçte. Bunların birbiriyle kıyaslanması, danışmanın bunu yapması bir sorun. Herkesi kendi özelinde değerlendirmek gerekir. (D7)*” şeklinde ifade etmiştir. **Danışmanlık saatlerinin boş geçirme** nedeniyle yaşanan soruna ilişkin görüşünü bir öğrenci “*Danışmanlık saatleri normal ders saati gibi haftada bir ders saati aslında konuyor ama bu danışmanlık saati çoğu zaman gerçekleşmiyor. Bu ders saati biraz daha gerçekleşecek şekilde düzenlenmesi gerekiyor bence. Çünkü diğer durumda o saatler sürekli boş geçiriliyor. Başka zaman görüşürüz, sonra görüşürüz diyerek hocalarla iletişim kurmak zorlaşıyor. (D8)*” şeklinde ifade etmiştir. Danışmanın öğrencisinin gönderdiği **çalışmaları ayrıntılı incelememesi** nedeniyle yaşanan soruna ilişkin görüşünü bir öğrenci “*Özellikle bazı danışmanların, yazdığımız tezleri, makaleleri üstün körü incelendiğini görüyoruz. Hatta birçok noktasında işte kuramsal kısım gibi okumadan tamam olur dediğini, sadece intihal raporunun onun için önemli olduğunu görüyoruz. Bu noktada yazılan her şey her kelime değerlidir, öğrenci tarafından yazılmış ve bir emek sonucu ortaya çıkmıştır. Danışmanın da bunu göz ardı etmemesi gerektiğini, buna uygun olarak daha fazla üzerinde durması gerektiğini düşünüyorum. (D9)*” şeklinde ifade etmiştir. Akademik danışmanların danışmanlık yapmaya ilişkin **isteksiz olmalarının** da bir sorun olduğunu ifade eden bir öğrenci konuya ilişkin görüşünü “*Eğer ki insanlarla iletişime girmek istemiyorlarsa akademik danışmanlığı seçmesinler. Ben zamanımı ayırmak istemiyorum, iletişime girmek istemiyorum, bu bana ekstradan bir yük oluyor düşüncesiyle davranacaksa danışmanlık yapmamalı. Çünkü zaman ayırmayı gerektiren bir süreç. Bu sefer karşı tarafın var olan enerjisini de sömürmesine gerek yok. Eğer kabul ettiyse de artık karşısına çıkacak olan ve ona getirecek sorumluluğu da kabul etmiş olması gerekiyor. (Y2)*” şeklinde ifade etmiştir. Akademik danışmanlık sürecinde **seminer çalışması** ile ilgili danışmanların öğrencilerini bilgilendirme konusunda yetersiz kaldığını ve bu nedenle seminer dersinin verimsiz geçtiğini vurgulayan bir öğrenci konuya ilişkin görüşünü “*Seminer dersimiz oluyor. Bu seminer dersinin içeriği nedir? Seminer dersinde ne yapmamız gerekir? Nasıl bir süreç bizi bekliyor? Bu konuyla da ilgili hiçbir bilgilendirme olmadı ve ben yaklaşık seminer dersinin iki buçuk ayında hiçbir şey yapmadım. Çünkü danışmanımdan ne yapmam gerektiğine dair herhangi bir bilgi*

alamadım maalesef. (Y3)” şeklinde ifade etmiştir. Akademik danışmanın yoğunluğu nedeniyle yaşanan soruna ilişkin görüşünü ise bir öğrenci “Danışmanım çok yoğun oluyor. Akademik prosedürler, lisans ve lisansüstü derslerinin getirdikleri iş yükleri vb. nedeniyle bir yoğunluğu oluyor. Bu yoğunluk yüzünden bizim görüşmelerimiz aksayınca da birazcık kopukluk oluyor ve görüşeceğimiz konular çok fazla birikmiş olduğu için bir karmaşa yaşıyoruz aslında. (Y6)” şeklinde ifade etmiştir.

4.4.3. Lisansüstü Öğrencilerin Akademik Danışmanlık Konusunda Yaşadıkları Problemlere İlişkin Çözüm Önerileri

Lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemlere ilişkin çözüm önerileri görüşlerini ortaya çıkarmak amacıyla lisansüstü öğrencilere akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemlere ilişkin çözüm önerilerinin neler olduğu sorulmuştur. Bu bağlamda ortaya çıkan lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemlere ilişkin çözüm önerilerine ilişkin görüşleri Şekil 14’de verilmiştir.

Şekil 14. Lisansüstü Öğrencilerin Çözüm Önerileri

Şekil 14 incelendiğinde lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemlere ilişkin çözüm önerileri arasında “*mevzuatı okuma, farklı kanalları kullanma, profesyonel davranma, iletişime geçme, empati, manevi yakınlık, analiz programı eğitimi, akademik yazma eğitimi, yaş sınırı, danışman tercihi, öğrenci sayısında kota, hafta sonu ders, uygulamalı dersler, zorunlu görüşmeler*” şeklindeki görüşler bulunmaktadır.

Lisansüstü öğrenciler akademik danışmanlık sürecine ilişkin yaşadıkları sorunlara getirdikleri çözüm önerilerinden biri **mevzuatı okumaktır**. Konu hakkında bir öğrenci mevzuat okunduğunda öğrencinin süreçteki haklarına daha hakim olabileceğini ve yaşanan bazı sorunlara bahsi geçen haklarını kullanarak çözüm bulabileceğini

vurgulayarak konuyla ilgili görüşünü “*Her fakültenin kendi mevzuatı var. Bunlara mutlaka hakim olmaları gerekmektedir. (D1)*” şeklinde aktarmıştır. Bunun yanında akademik danışmandan destek göremediklerinde **farklı kanalları kullanma** çözüm önerisi olarak sunulmuştur. Konuyla ilgili bir öğrenci “*farklı hocalardan veya ikinci danışman atanmasını talep ederek, başka hocalardan destek alarak. Hani hocandan alamıyorsan o desteği başka kanallardan hani yararlanarak bitirebilirsin, diye düşünüyorum. (Y4)*” şeklindeki görüşünü aktarmıştır. Akademik danışmanlık konusunda sorun yaşamamak adına işin en başında danışman seçimi konusunda **profesyonel davranmanın** önemli olduğu vurgulanmaktadır. Konuyla ilgili bir öğrenci “*Sürecin sağlıklı bir şekilde ilerleyebilmesi için ikisinin de aslında birbirine istekli olması gerekiyor. Çünkü bu şey değil. Hani hatır gönül işi olmaması gerekiyor. Özellikle öğrenci tarafından birazcık daha profesyonel bakılması gerekiyor. Yani bu hocanın çalışmaları nelerdir, bu hoca neler çalışmış? Ben böyle 1 şey yapabilir miyim? Ya da literatürde ne gibi bir açık var? Bunu zaten danışmanlarıyla önceki ve sonraki süreçlerde zaten konuşuluyor. Hani ne yapabilirim, nasıl bir şekilde katkı sağlayabilirim? Buradan yola çıkarak da ben bu hocayla çalışabilir miyim? Gibi sorulara yanıt bularak danışmanını seçmeli. (D4)*” şeklindeki görüşünü aktarmıştır. Bir diğer çözüm önerisi olan **iletişime geçme** konusunda ise bir öğrenci konuyla ilgili görüşünü “*Danışmanım çok yoğun olduğu için mesela aradığına ettiğinde hani ulaşamadıysam bana dediği şey şu; çok yoğun olduğum için hani telefonuna bakamıyor olabilirim. Bunu kişisel olarak algılama. Bir kere aradın. Duymamış olabilirim, o anda görmemiş olabilirim vs. Benim geri dönmemi bekleme, yarım saat sonra bir saat sonra bir daha ara. Bir daha mı açmadım. Bir saat sonra yine ara. Yine mi açmadım, ertesi gün ara. Yani ben açana kadar sen ara, benim geri dönmemi bekleme sen beni ara, diyordu. Bu anlamda bizler tekrar tekrar iletişime geçebiliriz. (D4)*” şeklinde aktarmıştır.

Akademik danışmanlık sürecinde **empati** kurmanın ve sürece bir de akademisyenlerin tarafından bakmanın önemini vurgulayan, bunu bir çözüm önerisi olarak sunan bir öğrenci konuyla ilgili görüşünü “*Kesinlikle bi kere empati önemli. Empati kurmalıyız. Yani şöyle, hocanıza bir mail atmış olabilirsiniz, mailin cevabını bekliyor olabilirsiniz ama hoca onu görmemiş bile olabilir. Yani bunu ya hocam benim mailime dönmedi bile demek yerine hani birazcık daha empati kurarak ya hoca çok yoğun, bu yüzden belki de mailimi görmedi. Belki tekrardan göndermem gerekecek ve tekrardan göndereceğim. Bu yüzden sağlıklı bir akademik danışmanlık süreci için*

empatinin olması gerekiyor, saygının olması gerekiyor. (Y2)” şeklinde aktarmıştır. Süreçte yaşanan sorunlara bir diğer çözüm önerisi ise **manevi yakınlık** şeklindedir. Konuya ilişkin bir öğrenci *“Yüksek lisans sürecinde evet birazcık daha resmi gidiyor ama doktora sürecinde bence daha artık 4 yıllık bir beraberlik olduğu için yaşanan her şeyde danışmanla birlikte bir anne ya da bir baba-kız, bir anne-çocuk ilişkisi gibi olmuş oluyor aslında. Çünkü bu süreç hayatın önemli bir süreci. Bu anlamda da bence yakın olmak gerekiyor. Bunun iletişimi kuvvetlendireceğine inanıyorum. (D5)*” şeklindeki görüşünü aktarmıştır.

Akademik danışmanlık sürecinde yaşanan sorunlardan bazılarının da eğitim sürecindeki akademik becerilerle ilgili olan analiz yapma ve akademik yazma konusu olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda bir öğrenci **analiz programı eğitimi** verilmesinin bu konuda yaşanan sorunlara çözüm getireceğini vurgulamış ve konuyla ilgili görüşünü *“Bence yüksek lisansa başlayan her bireye bir kere şu bilgisayarda kullandığı istatistik programları, Word olsun, Excel olsun destek programı hakkında eğitim verilmeli bence. Çünkü bunu uygulama aşamasında yaptığınızda çok sıkıntı oluyor. Teknik eksiklikler süreçte çok sıkıntı oluşturuyor. (Y7)*” şeklinde aktarmıştır. Yine aynı şekilde **akademik yazma eğitimi** verilerek hem öğrencinin bilgileneceği hem danışmanın yükünün hafifletilmesi hem de öğrenci danışmana ulaşamadığında bilgi alışverişi yapamadığında kendi başına da çalışmasını belli noktalarda ilerletebilmesi konusunda katkı sunabileceği vurgulanmıştır. Akademik yazmayla ilgili görüşünü bir öğrenci *“Akademik yazma eğitimine bence ders döneminden önce başlanmalı. Önce akademik yazmanın ne olduğunu bence öğrenciler öğrenmeli. Lisansüstü süreçte de bir akademisyenin hayatında da akademik yazma çok önemli. Sürece yeni başlayanlar için, ilk ders dönemindeki öğrencilere verilmeli, diye düşünüyorum. Pek çok soruna da olumlu etki yapacağını düşünüyorum. (D6)*” şeklinde aktarmıştır. Akademik danışmanlık konusunda, danışmanlık yapacak akademisyenlerin çok genç ya da geç yaşlarda olmamaları gerektiği üzerinde durarak akademik danışmanlık konusuna **yaş sınırı** getirilebileceğini öneren bir öğrenci bu konuya ilişkin açıklamasını *“çok erken yaşlarda ve çok geç yaşlarda akademik danışmanlığın yapılmaması gerekiyor olabilir. Çünkü çok geç yaşlarda insanların tahammül düzeyi düşüyor. Öğrenciye açması gerektiği gibi kapı açamıyor. Hani öğrenciyi alıp işte konferanslara götüreceksin, sempozyumlara götüreceksin, onunla beraber yürüyecek falan. Yapamıyor bunu. Ya da çok erken olduğunda da o akademik danışman, insan olma ve yetişkin olma sürecindeki tamamlaması gereken bazı evreleri yaşamadığı*

*için bu sefer karşısına gelen yetişkini belki çok erken yaşadığı evreleri bile anlamıyor. Deneyimlerine saygı göstermiyor. Her şeyi ben biliyorum diyor. Bu da tabii çok hoş olmuyor gerçekten. (D7) ” şeklinde ifade etmiştir. **Danışman tercihi** çözüm önerisine ilişkin ise bir öğrenci konuyla ilgili görüşünü “*Tez danışmanının direkt atanması şeklinde değil de en başta öğrencinin seçerek danışmanını belirlenmesi daha sağlıklı olur diye düşünüyorum. (Y5) ”* şeklinde ifade etmiştir. Yine akademik danışmanlıkta bir sorun olan öğrenci sayısının çok olması konusunda bir öğrenci, **öğrenci sayısında kota** olması gerektiği üzerine durmuş ve komuyla ilgili görüşünü “*Hocaların belli bir kotası olması gerektiğini düşünüyorum. Ya sözde var herhalde danışmanlık kotası ama bazı hocaların çok fazla öğrencileri oluyor yüksek lisans ve doktora ve hocaların gerçekten vakti kalmıyor. Üstüne bir de makale, kitap, ders verme süreci işin içine girince danıştığı öğrencileriyle çok fazla ilgilenmiyor ve bunun bir kotası olması gerektiğine inanıyorum. Bu kota dolduktan sonra örneğin yüksek lisans-doktora öğrencisi alınmasın. (D8) ”* şeklinde aktarmıştır. Sınıf öğretmenliği yapıp aynı zamanda lisansüstü eğitimine devam eden öğrenciler lisansüstü derslerin hafta sonu olabilir üzerinde görüş belirtmişlerdir ve **hafta sonu ders** olması konusunda bir öğrenci görüşünü “*Lisansüstü derslerinin bence hafta sonu olması faydalı olacaktır. Bazı danışmanlarımız buna çok dikkat ediyor, yapacağımız derslerin görüşmelerin akşam işte ya da mesai saatleri dışında olmasının önemli olduğunu düşünüyorum. Danışmanların evet kendilerinin de iş yükü artacaktır ama hiç olmazsa karşıdaki kişiyi de anlama açısından daha önemli olduğunu düşünüyorum. (D9) ”* şeklinde ifade etmiştir. Akademik danışmanlık sürecinde danışmanı ile bire bir daha çok vakit geçirme ve onlardan eksik oldukları noktada daha fazla bilgi almaya ihtiyacı duyan lisansüstü öğrenciler **uygulamalı derslerin** ağırlığını daha artırarak bu eksikliklerin giderebileceğini ifade etmişlerdir. Bu konuda bir öğrenci görüşünü “*Danışmanımla sürecimiz ödev şeklinde değil de ders şeklinde ilerlemiş olsaydı daha iyi şeyler, kazanımlar alabileceğimi düşünüyordum, kendimin edinebileceğini düşünüyordum açıkçası. Bu süreç ödev şeklinde ilerlemiş oldu ama ben bu sürecin ödev şeklinde değil de ders, birebir ders şeklinde ilerlemesini yeğlerdim. Bu anlamda uygulamalı dersler daha çok olursa faydalı olur.(Y1) ”* şeklinde aktarmıştır. Bunun yanında akademik danışmanla geçirilen süre göz önüne alındığında geçirilen süresinin verimli geçmesi ve danışmanla geçirilen zamanın artırılması noktasında öğrenciler **zorunlu görüşmelerin** olmasıyla bunun sağlanabileceğini ifade etmektedirler. Konuyla ilgili bir öğrenci görüşünü “*Tez dönemine bir dönem kalmasından itibaren bence öğrenciler ve danışman hocalar arasında haftada bir ya da iki haftada bir zorunlu**

görüşmeler yapılmalı, normal bir ders gibi. Zorunlu görüşmeler, yani dersmiş gibi bir seçmeli dersmiş gibi böyle zorunlu görüşmelerin yapılması faydalı olur diye düşünüyorum ben. (Y3)” şeklinde aktarmıştır.

BÖLÜM V

TARTIŞMA, SONUÇ ve ÖNERİLER

Akademik danışmanlığa ilişkin lisansüstü öğrencilerinin ve akademisyenlerin algı ve görüşlerini ortaya çıkarmaya ve bu konuda öneriler ortaya koymaya yönelik yapılmış olan çalışmanın bu bölümünde çalışmadan elde edilen bulgular temel alınarak yazılan tartışma, sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

5.1. Tartışma

Lisansüstü eğitim akademik danışmanlığı konusunda *akademisyenlerin algıları* incelendiğinde:

Akademisyenler akademik danışmanlığı; lamba, pusula, deniz feneri, kutup yıldızı, su kaynağı, yardımcı pilotluk, karlı bir yol olarak görmekteler ve bu doğrultuda akademik danışmanlık sürecinin en çok yol göstericilik işlevinin üzerinde durdukları gözlenmiştir. Bunun yanında akademisyenler akademik danışmanlığı önemli, gerekli, keyifli ve zorlu, çok boyutlu, faydalı, yorucu ve gergin, yolculuk olarak tanımladıkları ortaya çıkmıştır. Konuya ilişkin *lisansüstü öğrencilerinin algıları* incelendiğinde ise akademik danışmanlığı; harita, deniz feneri, köprü, uzun bir yol, pusula, kaptanlık, orkestra şefliği gibi görmekteler ve bu doğrultuda akademisyenlerde olduğu gibi akademik danışmanlık sürecinin en çok yol göstericilik işlevinin üzerinde durdukları gözlenmiştir. Bunun yanında lisansüstü öğrenciler akademik danışmanlığı önemli, zor, yol arkadaşlığı, yardımcı, yol gösterici, yaşam koçluğu olarak tanımladıkları ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda hem akademisyenlerin hem öğrencilerin akademik danışmanlığa ilişkin genel olarak olumlu algıya sahip oldukları gözlemlenmiştir. Benzer şekilde Gülmez ve Özteke Kozan (2017) tarafından araştırma görevlilerinin "Akademik

danışman" ve "Akademik yaşam" kavramlarına ilişkin algılarını incelemek amacıyla yapılan çalışmada da veriler metafor yoluyla elde edilmiştir. Araştırma görevlilerin kendi akademik danışmanlarına yönelik algıları 7 kategoride toplanmış ve bunlar; aydınlatıcı, destekçi / koruyucu, üretken, yönetmen, nötr, tarafsız, sömürgeci ve süpervizör olarak belirlenmiştir. Araştırma görevlilerinin akademik danışmana ilişkin hem olumlu hem olumsuz algılara sahip oldukları görülmüştür.

Lisansüstü eğitim sürecindeki akademik danışmanlık konusundaki beklentiler incelendiğinde:

Akademisyenlerin lisansüstü öğrencilerden beklentilerinin belli noktalarda doktora ve yüksek lisans öğrencileri için farklılaştığı gözlemlenmiştir. Bu doğrultuda akademisyenler doktoradaki öğrencilerden çalıştıkları konuda derinleşerek bilim insanı olma yolunda ilerlemelerini beklerken yüksek lisans öğrencilerinden gerekli bilimsel araştırma becerilerini edinerek temel düzeyde bir çalışma ortaya koyabilmelerini beklemektedirler. Bunun yanında akademisyenlerin beklentileri arasında olan kararlı, istekli ve meraklı olma, işini ciddiyetle yapma, çok soru sorma, kaynak tarama ve akademik okuma yapma, entelektüel etkinliklere katılım, çok kitap okuma, verilen plana uyma gibi diğer beklentilerinin her iki düzeydeki öğrencileri için ortak olduğu görülmüştür. Lisansüstü öğrencilerin danışmanlardan beklentilerine ilişkin sonuçlar incelendiğinde ise yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin beklentilerinin arasında anlamlı bir farklılık gözlenmemiştir. Öğrencilerin akademik danışmanlık konusunda akademisyenlerden beklentileri benzerdir. Bu doğrultuda lisansüstü öğrenciler danışmanlarından genel olarak ulaşılabilir olmalarını, birebir daha çok çalışmayı, akademik faaliyetlere birlikte katılmayı, tüm bilimsel araştırma yöntemlerine iyi derecede hakim olmalarını ve bu anlamda yeterli yönlendirilmeyi, zamanında geri dönüt vermelerini, motivasyonlarını artırmalarını, çok yönlü olmalarını ve alanla ilgili güncel çalışmalara hakim olmaları gibi beklentileri bulunmaktadır. Araştırmanın beklentiler konusunda ortaya çıkan sonuçlarına ilişkin benzer sonuçlar çıkan bazı çalışmalar bulunmaktadır. Dikmen ve Tuncer'in (2016) lisansüstü eğitim yapan öğrencilerin danışmanlarından beklentilerini ortaya çıkarmayı amaçlayan çalışmalarında yüksek lisans öğrencilerinin bilimsel araştırma yöntemleri konusunda danışman desteği bekledikleri tespit edilmiştir. Bu tespit araştırma sonuçlarıyla uyusmaktadır. Yine aynı çalışmada lisansüstü öğrencilerin danışmanlarıyla görüşme sıklıkları konusunda beklentilerinin karşılandığı ortaya çıkmıştır. Bu sonuç araştırma sonuçlarıyla

uyuşmamakta olup lisansüstü öğrenciler danışmanlarıyla yeteri kadar zaman geçiremedikleri konusunda ciddi problem yaşadıklarını aktarmışlardır ve bu sorun nedeniyle de akademik danışmanlardan ilgi, zaman ayırma, ulaşılabilirlik konusunda beklentileri olduğu ortaya çıkmıştır. Seçkin ve diğerlerinin (2014) lisansüstü eğitim alan öğrencilerin akademik danışmanlık hakkındaki görüşlerini ortaya çıkarmayı amaçlayan bir diğer çalışma sonucunda ise lisansüstü öğrencilerinin danışmanlarından öğrencilerini tanıma ve zaman ayırma konularında beklentileri olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Lisansüstü eğitim sürecindeki akademik danışmanlık konusunda yaşanan problemlere ilişkin sonuçlar incelendiğinde:

Akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemleri en çok yüksek lisans danışmanlığında yaşadıkları görülmüştür. Yüksek lisans danışmanlığında en sık yaşadıkları problemler arasında; lisansüstü eğitim sürecinde ders döneminde verilen bilimsel araştırma yöntemleri konusunda eksik olma, bilimsel araştırma becerilerinin zayıf olma, hazıra alışmış olma, yüksek lisansa gelirken bir hedef ile gelmeme bulunmaktadır. Bunun dışında; yarıda bırakma, son dakikaya sıkıştırma, akademik yazma ve okuma da eksiklikler gibi danışan kaynaklı yaşanan tüm sorunlar doktora ve yüksek lisans öğrencileriyle ilgili yaşanan ortak problemlerdir. Akademisyenler akademik danışmanlık sürecinde iş yükünün fazla olması, ders dönem süresinin kısa olması, danışmanlık eğitimi almamış olma, üniversitelerin dergi abonelik sayılarının azlığı, öğrenciler için oryantasyon sürecinin olmaması yine yaşanan problemler arasındadır. Lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları sorunların doktora ve yüksek lisans düzeyindeki öğrenciler arasında anlamlı bir farklılık olmadığı görülmüştür. Konuya ilişkin yaşanan problemlerin ortak olduğu gözlemlenmiştir. Lisansüstü öğrencilerin sınıf öğretmenliği alanındaki lisansüstü eğitiminde danışmanlık konusunda önemli sorunlardan birisi alan uzmanı akademisyen bulamamalarıdır. Bunun yanında lisansüstü eğitimine devam ederken aynı zamanda sınıf öğretmeni olarak çalışan öğrencilerin izin alma ve derslere devam konusunda ciddi problemler yaşadıkları gözlenmiştir. Bunun yanında akademik danışmanlık konusunda bazı üniversitelerin öğrencilere danışman tercihi yaptırmadığı ve direkt danışman atadığı görülmüştür. Bunun da danışmanlık sürecine olumsuz yansıdığı gözlenmiştir. Ayrıca öğrenciler danışmanlarıyla iletişimde rahat hissetmedikleri, danışmanların olumsuz yorumları ve zaman zaman yanlış üslupları ile öğrencilerinin değersizlik hissine

kapılmalarına neden oldukları ortaya çıkmıştır. Zamanında geri dönüt vermeme, öğrencisini kendi çalışma alanındaki bir konuyu çalışmaya yönlendirme, ulaşılabilir olmaması, sürece ilişkin yetersiz yönlendirme, bilimsel araştırma yöntemlerinde yetersiz bilgilendirme, yüksek beklenti, yoğun olma, danışmanlık saatlerini verimli geçirmeme, zaman ayıramama gibi danışman kaynaklı sorunlar yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Araştırmanın bu yaşanan problemlere ilişkin sonuçlarıyla benzerlik gösteren bazı çalışmalar bulunmaktadır. Akbulut ve diğerleri (2013), doktora tez sürecinde karşılaşılan problemlerin belirlenmesi amacıyla yaptıkları çalışmada tez konusu belirlenmesinde danışmanların etkisi bulunduğu ve belirlenen konunun danışmanın uzmanlık alanıyla ilgili bir konu olduğu bulunmuştur. Konu belirlemede danışmanın bu anlamda etkisi olunca süreçte danışman kendi alanı olduğu için her ne kadar daha iyi yönlendirmeler yapabilse de öğrencinin konuya ilişkin ilgi ve merakı yoksa ortaya nitelikli bir ürün çıkmamaktadır. Bu nedenle doktora başta olmak üzere lisansüstü eğitim sürecinde tez konusu belirlemede öğrencilerin ilgi ve istekleri dikkate alınmalıdır. Ulusoy ve Güçlü'nün (2020) sınıf öğretmenlerinin lisansüstü eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunları ortaya çıkarmayı amaçlayan çalışmanın bulguları sonucunda “MEB’in ve eğitim kurumlarındaki yöneticilerin lisansüstü eğitim sürecindeki sınıf öğretmenlerini yeteri kadar desteklemedikleri ayrıca sınıf öğretmenlerinin MEB’in kendi branşlarıyla ilgili lisansüstü eğitim sürecine ilişkin yasal düzenlemelerini yetersiz buldukları” ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar araştırma bulgularını destekler niteliktedir. Dikmen ve Tuncer’in (2016) lisansüstü eğitim yapan öğrencilerin danışmanlarından beklentilerini ortaya çıkarmayı amaçlayan çalışmanın bulgularına göre bilimsel araştırma yöntem ve tekniklerinin verilen eğitimler arasında olduğu halde öğrencilerin en büyük eksikliği yine bu konuda yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Ayrıca danışmana ulaşım ve oryantasyon eğitiminin olmaması yine lisansüstü öğrencilerin yaşadıkları sorunlar olarak ortaya çıkmıştır. Bu sonuçlar araştırma bulgularını destekler niteliktedir.

Bilimsel araştırma yöntemleri konusundaki eksiklik hem akademisyen hem lisansüstü öğrenciler tarafından sık dile getirilen ve danışmanlık sürecinde yaşanan problemler arasındadır. Buradan lisansüstü eğitim alan öğrencilere verilen bu eğitimin yetersiz kaldığı ve niteliğinin artırılması gerektiği aynı zamanda akademisyenlerin de bu konuyla ilgili öğrencilerini yönlendirme de yetersiz kaldıkları sonucuna ulaşılmaktadır. Bilimsel araştırmaların bel kemiği olan bilimsel araştırma yöntemleri konusunda

lisansüstü öğrenci ve akademisyenler yeterlilikleri artırılması hususu üzerinde durulmalıdır.

Bakioğlu ve Gürdal (2001) tarafından yapılan ve lisansüstü tezlerde danışman ve öğrencilerin rol algılarını ortaya çıkarmayı amaçlayan çalışmanın sonuçlarına göre lisansüstü öğrencilerin tez yazımını araştırmanın sonuna bıraktığı gözlenmiştir. Bu sonuç araştırma bulgularıyla örtüşmektedir.

Lisansüstü eğitim akademik danışmanlığında yaşanan sorunlara ilişkin çözüm önerileri sonuçları incelendiğinde:

Akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemlere ilişkin çözüm önerileri arasında; özellikle yüksek lisans öğrencileri için bilimsel hazırlık sürecinin olması, öğrenci merkezli olunması, online grup kurarak oradan süreçle ilgili iletişime geçme ve bilgilendirme, açık iletişim kurma, lisans sürecinde lisansüstü eğitim süreci hakkında bilgilendirme, çalışan lisansüstü öğrenciler için izin ve lisansüstü eğitimlerine devam konularında kolaylık sağlama, üniversitelerin MEB ile işbirliği yapması, öğrencilerin kendilerine danışmanlık yapacak akademik danışmanı kendileri tercih etmeleri, lisansüstü eğitime giriş sınav ve mülakatlarında öğrencileri eleme, dersleri zenginleştirme ve çeşitlendirme, kurumların akademik danışmanlık süreçlerini sorgulama, akademik danışmanlıkla ilgili yapılan bilimsel araştırmaların sonuçlarını dikkate alma, öğrencilere model olma, akademisyen profili tanımlama, akademisyenleri yapılacak işler bakımında gruba ayırma ve böylece iş yükünü hafifletme, yüksek lisans eğitimi için izleme kurulları olması ve oryantasyon süreci gibi öneriler bulunmaktadır. *Lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemlere ilişkin çözüm önerileri* arasında; mevzuatı okuma, danışmana ulaşamama durumunda farklı kanalları kullanma, danışman seçiminde ve lisansüstü eğitim sürecinde profesyonel davranma, danışmanla sık iletişime geçme, danışmanla empati kurma, danışmanla manevi yakınlık kurma, analiz programı eğitimi, akademik yazma eğitimi, akademik danışmanlıkta yaş sınırı, danışman tercihini öğrencilerin yapması, danışmanın öğrenci sayısında kota olması, derslerin hafta içi çalışma saatleri nedeniyle hafta sonu olması, uygulamalı derslerin sayısının artırılması, danışmanlık saatine benzer belli aralıklarla zorunlu görüşmeler yapılması bulunmaktadır. Lowe ve Toney (2001) tarafından gerçekleştirilen ve akademik danışmanlıktan duyulan memnuniyeti incelemek üzere tasarlanan çalışmanın sonucunda “daha etkili bir danışmanlık sistemi getirmek için; danışmanlığın öncelikli bir faaliyet olarak tanınması, danışmanların eğitilmesi,

danışmanlık sorumluluklarının tanımlanması ve hesap verebilirlik, değerlendirme ve ödüllendirme” önlemlerinin alınması önerilmiştir. Bu öneriler araştırmanın bulgularını destekler niteliktedir.

5.2. Sonuç

Lisansüstü eğitim akademik danışmanlığı konusundaki algılar incelendiğinde; akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda olumlu yönde algıya sahip oldukları görülmüştür. Akademik danışmanlığı genel olarak bir yol gösterme süreci olarak gören akademisyenler, bu süreci istekle ve süreçten keyif alarak yürütmekte oldukları görülmüştür. Aynı zamanda akademik danışmanlığın onları zorlayan ve yoran bir süreç olduğu da gözlenmiştir.

Lisansüstü öğrencilerinin de akademik danışmanlık konusunda olumlu yönde algıya sahip oldukları görülmüştür. Lisansüstü öğrenciler de akademisyenler gibi akademik danışmanlık sürecini yol gösterici olarak değerlendirmektedirler. Bunun yanında lisansüstü öğrenciler için danışmanlarıyla manevi bir bağ kurmanın çok önemli olduğu gözlenmiştir. Nitekim öğrencilerin süreçteki isteklilik ve motivasyon kaynaklarının bu manevi bağ olduğu görülmüştür.

Lisansüstü eğitim akademik danışmanlığı konusundaki beklentilere ilişkin akademisyen ve lisansüstü öğrenci görüşleri incelendiğinde; akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda lisansüstü öğrencilerden çeşitli beklentilerinin olduğu görülmüştür. Bu beklentiler incelendiğinde danışmanların lisansüstü öğrencilerden en çok; lisansüstü eğitime belli bir hedefle başlamaları, lisansüstü eğitim sürecine ilişkin becerileri ders döneminde edinmiş olmaları ve birey olarak hem akademiye hem hayata ilişkin bazı konularda donanımlı olmalarını bekledikleri görülmüştür. Bunun yanında danışmanların kararlı olma, meraklı olma bir işi ciddiyetle yapabilme, kendinin farkında olma gibi kişilik özelliklerine sahip öğrenciler bekledikleri görülmüştür.

Lisansüstü öğrencilerin görüşleri incelendiğinde de lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlardan çeşitli beklentilerinin olduğu görülmüştür. Lisansüstü öğrencilerin akademik danışmanlardan en çok; epostalara ve çalışmalarla ilgili düzeltmelere zamanında geri dönüt sağlamalarını, öğrenciyle empati kurmalarını, ulaşılabilir olmalarını, zaman ayırmalarını ve bire bir uygulamalı çalışma yapmayı

bekledikleri görülmüştür. Bunun yanında öğrencilerin danışmanların bilimsel araştırma yöntemlerine daha çok hakim olmalarını ve özellikle yüksek lisans öğrencilerinin bilimsel araştırma yöntemleri konusunda daha iyi yönlendirilmeyi bekledikleri görülmüştür.

Lisansüstü eğitim akademik danışmanlığı konusunda yaşanan problemlere ilişkin akademisyen ve lisansüstü öğrenci görüşleri incelendiğinde; akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda en çok yüksek lisans danışmanlığı konusunda zorlanmaktadır. Bunun yanında öğrencilerin sürece başlayıp ders dönemini bir şekilde bitirip sonrasında süreci yarıda bırakıp tamamlamamaları en çok yaşanan sorunlardan olduğu görülmüştür. Ayrıca lisansüstü eğitim sürecinin gerektirdiği bilimsel araştırma becerileri ve bilimsel araştırma yöntemleri konusunda özellikle yüksek lisans öğrencilerinin ders sürecinde yeterli seviyeye gelememelerinin getirdiği sorunlar yine en sık dile getirilen problemler arasındadır. Akademisyenler sınıf öğretmenliği alanındaki lisansüstü eğitim akademik danışmanlığının kendine has problemleri olduğunu da dile getirmişlerdir. Bu bağlamda bahsi geçen alanda kadrolar oluşturulurken dikkat edilmemesinin sorun olduğunu, sınıf eğitimi bilim dalında bu alanda yetişmiş akademisyenlerin olması gerektiğini dile getirmişlerdir. Ayrıca akademisyenlerin iş yükünün fazla olması bu nedenle danışmanlarına olması gerektiği gibi vakit ayıramamaları da en sık yaşanan problemler arasında olduğu ortaya çıkmıştır.

Lisansüstü öğrencilerin görüşleri incelendiğinde akademik danışmanlık sürecinde çeşitli problemler yaşadıkları görülmüştür. Problemi en çok; akademisyenlerin zamanında geri dönüt sağlamaması, araştırma yöntemleri konusunda yeterli yönlendirilmedikleri ve tercih etmediği bir danışmanla çalışması konularında yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Bunun yanında sınıf öğretmeni olarak çalışan lisansüstü öğrencilerin izin almada sorun yaşadıklarını ve bu nedenle eğitim sürecine devam etmede aksaklıklar yaşadıkları, özellikle özel kurumların izin konusunda ciddi sıkıntı çıkardığı ortaya çıkmıştır. Ayrıca sınıf öğretmenliği alanında lisansüstü eğitime devam eden öğrencilerin en önemli sorununun alan uzmanı akademisyen bulamamak ve bu doğrultuda sınıf eğitiminde istedikleri konu ve alanda çalışma yürütememek olduğu görülmüştür. Farklı uzmanlık alanlarından akademisyenler olduğunda öğrenciler istemedikleri alanda bir çalışma yürütmek zorunda kaldıkları ve bu durumun lisansüstü eğitim sürecini öğrenciler açısından zorlaştırdığı ortaya çıkmıştır.

Lisansüstü eğitim akademik danışmanlığı konusunda yaşanan problemlere ilişkin çözüm önerileriyle ilgili akademisyen ve lisansüstü öğrenci görüşleri incelendiğinde;

akademisyenlerin akademik danışmanlık konusunda yaşadıkları problemlere ilişkin her akademisyenin akademik danışmanlık süreci boyunca kendi çözümlerini ürettikleri, her sürecin kendine has olduğu gözlenmiştir. Bunun yanında yaşanan bazı sorunlara ortak çözümler üretilebileceği şeklinde görüş belirterek bazı çözüm önerileri getirmişlerdir. Bu çözüm önerileri arasında en çok üzerinde durulan iki konu vardır. Bunlardan ilki; özellikle yüksek lisans öğrencilerini bilimsel hazırlık gibi bir yıllık bir süreçten geçirerek yüksek lisans derslerine o şekilde başlamaları şeklindedir. İkincisi ise akademik danışmanlık yürütecek olan akademisyenlerin mutlaka “akademik danışmanlık” ile ilgili bir eğitimden geçmesi ve akademik danışmanlık için bir çerçeve çizilmesi gerektiği şeklindedir. Bunlardan sonra en çok bahsi geçen bir diğer çözüm önerisi ise akademik danışmanlık yürütecek akademisyenlerin seçilmesi ve bu akademisyenlerin sadece akademik danışmanlıkla meşgul olması şeklindedir. Çözüm önerisi olarak üzerinde durulan bir diğer husus ise öğrencilerin danışmanlarını kendileri seçmeleri hususu olduğu ortaya çıkmıştır.

Lisansüstü öğrencilerin çözüm önerileri görüşleri incelendiğinde; öğrencilerin çözüm önerisi olarak en sık görüş belirttiği konunun lisansüstü eğitimleri boyunca kendilerine danışmanlık edecek kişileri kendileri seçmek olduğu görülmüştür. Bunun ardından öğrencilerin çözüm önerisi olarak en sık görüş belirttiği konunun “akademik yazma” ve “analiz programları” konularında ayrıntılı eğitim almak olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğrenciler süreçte danışmanlarıyla yaşadıkları iletişim ve danışmana ulaşamama vb. sorunlara başka hocalara ve aynı eğitim sürecindeki diğer arkadaşlarına danışarak yani farklı kanalları kullanarak yaşanan problemleri en aza indirmeye çalıştıkları ortaya çıkmıştır. Son olarak lisansüstü öğrencilerin çözüm önerisi olarak üzerinde durdukları bir diğer konunun uygulamaya dönük derslerin sayısının artırılması olduğu ortaya çıkmıştır.

5.3. Öneriler

Araştırmada ortaya çıkan sonuçlar doğrultusunda;

- Araştırmanın örneklemini Türkiye’de sınıf öğretmenliği alanında lisansüstü eğitim veren bazı üniversitelerde eğitim alan lisansüstü öğrenciler ve yine bu alanda akademik danışmanlık yürüten akademisyenler oluşturmaktadır.

Yapılacak diğer çalışmalar, sınıf öğretmenliği alanında lisansüstü eğitim veren diğer üniversitelerde veya farklı bilim dallarında, farklı araştırma yöntemleriyle uygulanabilir.

- Türkiye'deki akademik danışmanlık süreç ve uygulamaları ile dünyadaki diğer ülkelerde yürütölen akademik danışmanlık uygulamaları karşılaştırmalı olarak çalışılması önerilebilir.
- Yalnızca yüksek lisans akademik danışmanlığının veya yalnızca doktora akademik danışmanlığının ele alındığı araştırmalar yapılması önerilebilir.
- Bilimsel araştırma yöntemleri konusunda yaşana problem ve eksikliklerin giderilmesi amacıyla akademik danışman ve lisansüstü öğrencilerine birlikte uygulamalı olarak çalışabilecekleri daha çok ortam ve imkanlar sunulması önerilebilir.

KAYNAKÇA

- Ada, S. (2013). İlköğretimin birinci kademesinde sınıf öğretmeni yetiştiren okulların programlarının analizi ve karşılaştırılması. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 13(13), 1-10.
- Ağralıoğlu, N. (2013). Türkiye'de lisansüstü öğretim. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (1), 1-9. <https://doi.org/10.5961/jhes.2013.053>
- Akbulut, H. İ., Şahin, Ç. ve Çepni, S. (2013). Doktora tez sürecinde karşılaşılan problemlerin belirlenmesi: Eğitim fakültesi örneği. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20, 50-69.
- Akgün, Ö. E. ve Güntaş, S. (2018). Lisansüstü öğrencilerinin bilimsel araştırma yeterliliklerinin danışman görüşlerine dayalı olarak incelenmesi: Kuzey Kıbrıs Türkiye Cumhuriyeti örneği. *Sakarya University Journal of Education*, 8(2), 131-144. <https://doi.org/10.19126/suje.365103>
- Artess, J. ve Hooley, T. (2017). Towards a new narrative of postgraduate career. *Springer*. https://doi.org/10.1007/978-981-10-0468-1_15-1
- Aydemir, S. ve Çam, Ş. S., (2015). Lisansüstü öğrencilerinin lisansüstü eğitimi almaya ilişkin görüşleri. *Turkish Journal of Education*, 4(4), 4-16. <https://doi.org/10.19128/turje.00354>
- Aypay A. (2006). Üniversitelerde akademik etkinlik ve örgütsel davranış arasındaki ilişki. *Kuramsal ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 46, 175-198.
- Bakioğlu, A. ve Gürdal, A. (2001). Lisansüstü tezlerde danışman ve öğrencilerin rol algıları: Yönetim için göstergeler. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(21).
- Başer, N., Narlı, S. ve Günhan, B. (2005). Öğretmenlerin lisansüstü eğitim almalarında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (17).
- Bayar, A. ve Çelenk, M. (2019). Sınıf öğretmenlerinin lisansüstü eğitimine ilişkin görüşleri. *Çağdaş Yönetim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 225-237.

- Bektaş Köser, D. B. (2010). *Üniversitelerde akademik danışmanlık hizmetinin önemi ve Türkiye'de bulunan devlet ve vakıf üniversitelerinde akademik danışmanlık hizmetinin değerlendirilmesi* (Tez No. 304011) [Yüksek Lisans Tezi, Beykent Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Bektaş Köser, D. B. ve Mercanlıoğlu, Ç. (2010). Akademik danışmanlık hizmetinin önemi ve Türkiye'deki üniversitelerde akademik danışmanlık hizmetinin değerlendirilmesi. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 2(2), 27-36.
- Benli, F. (2020). İlkokullara öğretmen yetiştirme (1923-2018). *Milli Eğitim Dergisi*, 49(228), 71-105. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.824834>
- Bozan, M. (2012). Lisansüstü eğitimde nitelik arayışları. *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 4(2), 177-187.
- Creswell, J. W. (2017). *Araştırma deseni: Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları* (3. bs.) (S. B. Demir Çev. Ed.). Eğiten Kitap. (Orijinal basım tarihi 1994)
- Creswell, J. W. (2019). *Eğitim araştırmaları: Nicel ve nitel araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi* (2. bs.) (H. Ekşi Çev. Ed.). Eğitim Danışmanlığı ve Araştırmaları Merkezi (EDAM). (Orijinal basım tarihi 2004)
- Çapa Aydın, Y., Yerin Güneri, O., Eret, E. ve Barutçu Yıldırım, F. (2019). The views of undergraduate students and academic advisors on the academic advising process. *Yükseköğretim Dergisi*, 9(2), 139-148. <https://doi.org/10.2399/yod.18.042>
- Çeçener, G., Güneş, N. ve Akansel, N. (2021). *Lisansüstü eğitimde akademik danışmanlar ve öğrenciler için rehber*. <http://hdl.handle.net/11452/18041>
- Çimen, A. (2015). *Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının lisansüstü eğitimine ilişkin görüşleri ve beklentilerinin incelenmesi* (Tez No. 409589) [Yüksek Lisans Tezi, Fırat Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Demir, A. G. (1995). *Akademik danışmanların ve öğrencilerin akademik danışmanlık hizmeti ile ilgili değerlendirmelerinin karşılaştırılması*. <https://hdl.handle.net/11511/70864>
- Demirbolat, A. O. (2005). Yüksek lisans öğrencilerinin program ve öğretim elemanlarından beklentileri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(1), 47-64.

- Dikmen, M. ve Tuncer, M. (2016). Lisansüstü eğitim yapan öğrencilerin danışmanlarından beklentileri: Eğitim bilimleri bölümü anabilim dalları örneği. *4. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi Tam Metin Kitabı* içinde (s. 270-283). Dicle Üniversitesi.
<https://openaccess.firat.edu.tr/xmlui/handle/11508/9739>
- Dilci, T. (2009). *Eğitim bilimleri alanında yürütülen lisansüstü eğitimin öğrenci ve öğretim elemanlarının görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi* (Tez No. 253983) [Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Doğan, C. (2011). Türkiye'de sınıf öğretmeni yetiştirme politikaları ve öğretmenlerin sorunları. *Istanbul Journal of Sociological Studies*, 0(29), 143-162.
- Durmaz, Ş. (2009). Mahiyyeti Qafqaz Üniversitesi öğrencilerinin “akademik danışman”lardan beklentileri ile “danışmanlık hizmeti” ne ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Journal of Qafqaz University*, 26.
- Ferreira, M. M. (2000). The ideal advisor: Graduate science students' perspectives. *Wayne State University*.
- Griffiths, A. W., Blakey, H., ve Vardy, E. (2015). The role of a supervisor and the impact of supervisory change during your PhD. A guide for psychology postgraduates: Surviving postgraduate study. *British Psychological Society*, 68-72.
- Gülmez, D. ve Özteke Kozani, H. I. (2017). A study of research assistants' perceptions about academic adviser and academic life through metaphors. *Journal of Education and Practise*, 8(7), 96-106.
- Günay, D. (2018). Türkiye’de lisansüstü eğitim ve lisansüstü eğitime felsefi bir bakış. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 1(2), 71-88.
<https://doi.org/10.32329/uad.450965>
- Güven, E. (2014). *Araştırma görevlilerinin danışmanları ile ilişkilerinin mentorluk bağlamında değerlendirilmesi*. (Tez No. 363452) [Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Güven, İ. ve Tunç, B. (2007). Lisansüstü öğretim öğrencilerinin akademik sorunları. *Milli Eğitim Dergisi*, 173, 157-172.

- Ismail, A., Roslan, L., Ismail, H. B. ve Salleh, N. A. M. (2021). Students' satisfaction towards academic advising service. *Asian Journal of University Education*, 17(3), 291-298. <https://doi.org/10.24191/ajue.v17i3.14497>
- İbiş, E., (2014). Lisansüstü eğitim sorunları. *Yükseköğretim Dergisi*, 4(3), 117-123. <https://doi.org/10.2399/yod.14.019>
- İlter, İ. (2019). Lisansüstü eğitime yönelik tutum ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlanması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Elementary Education Online*, 18(1). <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2019.527218>
- İlter, İ. (2020). Relationships between academic achievement, awareness about the postgraduate study and postgraduate study intentions. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 53(1), 117-156. <https://doi.org/10.30964/auebfd.582502>
- Johnson, W. B., Huwe, J. M., ve Lucas, J. L. (2000). Rational mentoring. *Journal of Rational-Emotive and Cognitive-Behavior Therapy*, 18(1), 39-54. <https://doi.org/10.1023/a:1007713804708>
- Karabıyık Çeri, B. (2013). *Eğitim programları ve öğretim lisansüstü programının öğretim elemanlarının görüşlerine göre değerlendirilmesi*. (Tez No. 339348) [Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Karadağ, E. , Danişman, Ş. , Dulay, S. , Bayır, Ö. Ö. ve Tekel, E. (2018). Eğitim fakültesi araştırma görevlilerinin zorlu akademik yolculukları: Doktora tez süreci. *Yükseköğretim Dergisi*, 8(1), 103-112.
- Karakütük, K. (1989). Türkiye’de lisansüstü öğretim, sorunları ve çözüm önerileri. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 22(1), 505-528. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000881
- Karakütük, K. (2001). *Öğretim üyesi ve bilim insanı yetiştirme: Lisansüstü öğretimin planlanması*. Anı Yayıncılık.
- Karaman, S. ve Bakırcı, F. (2010). Türkiye’de lisansüstü eğitim: Sorunlar ve çözüm önerileri. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 94-114.
- Kaya, S., Sezgin, G. ve Kavcar, N. (2005). Eğitim bilimleri enstitüsünde lisansüstü eğitimin öğrenci ve öğretim üyesi açısından değerlendirilmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, (17).

- Kayahan Karakul, A. ve Karakütük, K. (2014). Views of academics on student selection criteria for graduate education. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 47(2), 179-200.
https://doi.org/10.1501/Egifak_0000001343
- Kılınç, A. Ç., Karahalilöz, O. ve Bektaş, F. (2020). Lisansüstü öğrenim görmek: öğretmen deneyimleri üzerinden fenomenolojik bir çözümleme. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (TEKE) Dergisi*, 9(4), 1755-1774.
- Knox, S., Schlosser, Z. L., Pruitt, T. N. ve Hill, E. C. (2006). A qualitative examination of graduate advising relationships: The Advisor perspective. *The Counseling Psychologist*, 34(4), 489–518. <https://doi.org/10.1177/0011000006290249>
- Koşar, D., Er, E. ve Kılınç, A. Ç. (2020). Yüksek lisans yapmak: Eğitim yönetimi öğrencilerinin lisansüstü eğitim yapma nedenlerine ilişkin nitel bir araştırma. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (53), 370-392.
<https://doi.org/10.21764/maeuefd.581698>
- Ku, H., Lahman, M. E., Yeh, H-T. ve Cheng, Y. (2008). Into the Academy: Preparing and mentoring international doctoral students. *Educational Technology Research Development*, 56(3), 365-377. <https://doi.org/10.1007/s11423-007-9083-0>
- Kuzgun, Y., Akbalık, G., Aydınır Sevim, S., Ersever, H., Pişkin, M. ve Hamamcı, Z. (1997). Öğrencilerin akademik danışmanlardan bekledikleri görevler ve danışmanların görev algıları. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 30(1).
https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000275
- Lowe, A. ve Toney, M. (2001). Academic advising: Views of the givers and takers. *Journal of Collage Student Retent*, 2(2), 93-108. <https://doi.org/10.2190/D5FD-D0P8-N7Q2-7DQ1>
- McGill, C. M. (2021). Toward a substantive theory of the academic advising process: A grounded theory. *NACADA Journal*, 41(1), 94-105.
<https://doi.org/10.12930/NACADA-18-36>
- Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (MSKÜ). (2021). *Akademik danışmanlık el kitabı*.
<http://danismanlik.mu.edu.tr/tr/akademik-danismanlik-el-kitabi-5438>

- Namal, Y. ve Karakök, T. (2011). Atatürk ve Üniversite reformu 1933 . *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, (1), 27-35.
- Nayır, F. (2011). Problems of postgraduate students including school principals, teachers and inspectors in educational sciences. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 44(2), 199-222.
https://doi.org/10.1501/Egifak_0000001230
- Norris, T. (2021). What is educational about education? The distinctiveness of education. *Educational Theory*, 71(1), 129–148.
<https://doi.org/10.1111/edth.12471>
- Orer, H. S., Kocadereli, İ. ve Palaska, E. (2010). *Danışmanlık Rehberi*.
<http://www.sbeotk.hacettepe.edu.tr/danismanlikrehberi.pdf>
- Özen, F. ve Altunbay, M. (2021). Öğrencilerin lisansüstü eğitimden beklentileri ile ders ve danışman seçme süreçlerini etkileyen etmenler: Bir şehir üniversitesi örneği. *Yükseköğretim Dergisi*, 11(1), 97-110. <https://doi.org/10.2399/yod.20.722456>
- Samancı, O., Özdemir, R. ve Yılar, R. (2016). Sınıf öğretmeni adaylarının lisansüstü eğitim ile ilgili görüşleri. *e-Kafkas Journal of Educational Research*, 3(1), 56-63.
- Schlosser, L. Z., Knox, S., Moskovitz, A. R. ve Hill, C. E. (2003). A qualitative examination of graduate advising relationships: The advisee perspective. *Journal of Counseling Psychology*, 50(2), 178-188.
<https://doi.org/10.1177/0011000006290249>
- Seçkin, M. Aypay, A. ve Aypaydın, Ç. (2013). Lisansüstü eğitim alan öğrencilerin akademik danışmanlık hakkındaki görüşleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 4(1), 28-35. <https://dois.org/10.5961/jhes.2014.086>
- Selke, M. J. ve Wong, T. D. (1993). The mentoring-empowered model: Professional role functions in graduate student advisement. *NACADA Journal*, 13(2), 21-26.
- Sevinç, B. (2001). Türkiye'de lisansüstü eğitim uygulamaları, sorunlar ve öneriler. *Ankara University Journal of Faculty of Educational Sciences (JFES)*, 34(1), 125-137. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000052

- Sezgin, F., Kılınç, A. Ç. ve Kavgacı, H. (2012). Yüksek lisans öğrencilerinin iyi bir tez danışmanından beklentilerine ilişkin nitel bir çalışma. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(3), 129-148.
- Sölpük, N. (2016). *Araştırma yaklaşımlarının kavramsallaştırılması ve doktora tez süreci: Doktora öğrencileri ve danışmanları bağlamında bir karşılaştırma çalışması* (Tez No. 431418) [Doktora Tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.
- Şahin, D., Calp, Ş., Bulut, P. ve Kuşdemir, Y. (2013). Sınıf öğretmenliği eğitimi bilim dalında yapılmış lisansüstü tezlerin çeşitli kriterlere göre incelenmesi. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 5(3), 187-205.
- Toprak, E. ve Taşğın, Ö. (2017). Investigation of The reasons why teachers do not make graduate education . *OPUS International Journal of Society Researches* , 7(13), 599-615. <https://doi.org/10.26466/opus.370680>
- Turgut, M. F. (1987). Eğitimde lisansüstü eğitim. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(2).
- Tuttle, K. N. (2000). Academic advising. *New directions for higher education*, (111), 15-24.
- Türk Dil Kurumu (TDK) Sözlükleri. (2021a). *Danışman tanımı*. <https://sozluk.gov.tr/>
- Türk Dil Kurumu (TDK) Sözlükleri. (2021b). *Danışmanlık tanımı*. <https://sozluk.gov.tr/>
- Türk Dil Kurumu (TDK) Sözlükleri. (2021c). *Lisansüstü eğitim tanımı*. <https://sozluk.gov.tr/>
- Ulusoy, B. ve Güçlü, N. (2020). Sınıf öğretmenlerinin lisansüstü eğitim sürecinde karşılaştıkları sorunlar. *Journal of Social Sciences And Education*, 3(1), 368-386.
- Ünal, Ç. ve İlter, İ. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının lisansüstü eğitime olan tutumları (Fırat, Erzincan ve İnönü Üniversitesi sınıf öğretmenliği ABD örneği). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(2), 147-164.
- Varış, F. (1972). *Türkiye 'de lisansüstü eğitim: Pozitif bilimlerin temel ve uygulamalı alanlarında*. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.

- Yalçınkaya, E. ve Aktepe, V. (2016). Öğretmen yetiştirme tarihesi. A. Uzunöz (Ed.), *Eğitim bilimine giriş* içinde (1.bs., s. 397-428). Pegem Akademi Yayıncılık. <https://doi.org/10.14527/9786053184447>
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. bs.). Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, C. ve Göl, R. (2016). Perspectives of undergraduate students about postgraduate education. *The Eurasia Proceedings of Educational and Social Sciences*, 4, 499-507.
- Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. (2021). *Yükseköğretim istatistikleri*. <https://istatistik.yok.gov.tr/>
- Yükseköğretim Kurulu. (1981). *Yükseköğretim kanunu (2547)*. <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2547.pdf>
- Yükseköğretim Kurulu. (1982). *Üniversitelerde akademik teşkilât yönetmeliği*. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=10127&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- Yükseköğretim Kurulu. (1983). *Lisansüstü eğitim-öğretim enstitülerinin teşkilât ve işleyiş yönetmeliği*. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=10165&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- Yükseköğretim Kurulu. (1991). *Türk yükseköğretiminde on yıl (1981-1991, 1981 reformu ve sonuçları)*. <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/Turk-yuksekogretiminde-on-yil.pdf>
- Yükseköğretim Kurulu. (2016). *Lisansüstü eğitim ve öğretim yönetmeliği*. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=21510&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5>
- Yükseköğretim Kurulu. (t.y.). *Tarihçe*. <https://www.yok.gov.tr/kurumsal/tarihce>
- Yüksel, K., Aydın, A. ve Akbaba Altun, S. (2007). *Öğretmen yetiştirme ve eğitim fakülteleri (1982-2007)*. <https://www.yok.gov.tr/Documents/Yayinlar/Yayinlarimiz/ogretmen-yetistirme-ve-egitim-fakulteleri.pdf>

EKLER

Ek 1. Metafor Formu

Değerli Katılımcılar,

Sizlerle yürüteceğimiz bu çalışmada;

Lisansüstü eğitim sürecindeki “akademik danışmanlık” olgusuna yönelik, metaforlar (mecazlar) yoluyla veri toplamak amacıyla oluşturulmuş form yer almaktadır. Bu form sizlerin lisansüstü eğitim sürecindeki “akademik danışmanlık” hakkındaki düşüncelerinizi belirlemek için hazırlanmış ve hiçbir suretle başka bir amaç için kullanılmayacaktır. Formda yer alan olguya ilişkin metafor oluşturmanız ve neden o metaforu oluşturduğunuza yönelik gerekçenizi formda yer alan “**Çünkü**” kısmına yazmanız istenmektedir.

İlgi ve katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Esadiye PEKDEMİR

Metafor Yoluyla Akademik Danışmanlık Olgusuna İlişkin Veri Toplama Formu

Akademik danışmanlıkgibidir.

Çünkü.....

.....

.....

Ek 2. Akademisyen Görüşme Formu**AKADEMİSYEN GÖRÜŞME FORMU****Tarih:****Saat (başlangıç/bitiş):****Giriş**

Merhaba, ismim Esadiye Pekdemir. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans öğrencisiyim. Sınıf öğretmenliği lisansüstü eğitimi akademik danışmanlığına ilişkin öğrencilerin ve akademisyenlerin görüşlerinin belirlenmesi konulu bir araştırma yapmaktayım. Akademik danışmanlığa ilişkin lisansüstü öğrencilerinin ve akademisyenlerin hem algılarını hem görüşlerini ortaya çıkarmayı ve bu konuda öneriler ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmanın lisansüstü eğitim sürecine katkı sağlayacağını ümit ediyorum. Bu anlamda sürecin içinde olan sizlerin görüşlerinizin önemli olduğunu düşünüyorum.

Bu araştırma kapsamında yüksek lisans öğrencileri, doktora öğrencileri ve akademik danışmanlık yürüten akademisyenlerle görüşmeler yapıyorum. Görüşmemize geçmeden önce, yapacağımız görüşmede verilen bilgilerin, sadece bu araştırmada kullanılacağını ve kişisel bilgilerin kesinlikle gizli tutulacağını belirtmek isterim. Bunun yanında araştırma raporunda isimleriniz kesinlikle yer almayacak, bunu yerine takma isimler kullanılacak ya da isimleriniz şifrelenecektir. İzin verirseniz görüşmeyi ses kaydına almak istiyorum. Bu şekilde hem zamanı daha iyi kullanabiliriz hem de sorulara vereceğiniz yanıtların kaydını daha ayrıntılı tutma fırsatı elde edebilirim. Araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz için şimdiden teşekkür ederim. Eğer sizin bana görüşmeye başlamadan sormak istediğiniz bir soru varsa önce bunu yanıtlamak, sonrasında izin verirseniz sorulara başlamak istiyorum.

Esadiye PEKDEMİR

Görüşme Soruları

1. Akademik danışmanlık süreci hakkında genel olarak ne düşünüyorsunuz?
2. Akademik danışmanlık konusunda öğrencilerden beklentileriniz nelerdir?
3. Akademik danışmanlık konusunda ne tür sorunlar yaşıyorsunuz? Açıklayınız?
4. Akademik danışmanlık konusunda yaşadığınız sorunlara ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir?
5. Sormuş olduğum sorulara yönelik eklemek istediğiniz başka görüş ve önerileriniz bulunmakta mıdır?

Bana zaman ayırdığınız için teşekkür ederim. Bu konuda görüşmeden sonra eklemek istediğiniz başka görüş ve önerileriniz olursa lütfen, beni no.lu telefondan arayabilirsiniz. İyi günler.

Ek 3. Lisansüstü Öğrenci Görüşme Formu**LİSANSÜSTÜ ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU****Tarih:****Saat (başlangıç/bitiş):****Giriş**

Merhaba, ismim Esadiye Pekdemir. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Bilim Dalı'nda Yüksek Lisans öğrencisiyim. Sınıf öğretmenliği lisansüstü eğitimi akademik danışmanlığına ilişkin öğrencilerin ve akademisyenlerin görüşlerinin belirlenmesi konulu bir araştırma yapmaktayım. Akademik danışmanlığa ilişkin lisansüstü öğrencilerinin ve akademisyenlerin hem algılarını hem görüşlerini ortaya çıkarmayı ve bu konuda öneriler ortaya koymayı amaçlayan bu çalışmanın lisansüstü eğitim sürecine katkı sağlayacağını ümit ediyorum. Bu anlamda sürecin içinde olan sizlerin görüşlerinizin önemli olduğunu düşünüyorum.

Bu araştırma kapsamında yüksek lisans öğrencileri, doktora öğrencileri ve akademik danışmanlık yürüten akademisyenlerle görüşmeler yapıyorum. Görüşmemize geçmeden önce, yapacağımız görüşmede verilen bilgilerin, sadece bu araştırmada kullanılacağını ve kişisel bilgilerin kesinlikle gizli tutulacağını belirtmek isterim. Bunun yanında araştırma raporunda isimleriniz kesinlikle yer almayacak, bunu yerine takma isimler kullanılacak ya da isimleriniz şifrelenecektir. İzin verirseniz görüşmeyi ses kaydına almak istiyorum. Bu şekilde hem zamanı daha iyi kullanabiliriz hem de sorulara vereceğiniz yanıtların kaydını daha ayrıntılı tutma fırsatı elde edebilirim. Araştırmaya katılmayı kabul ettiğiniz için şimdiden teşekkür ederim. Eğer sizin bana görüşmeye başlamadan sormak istediğiniz bir soru varsa önce bunu yanıtlamak, sonrasında izin verirseniz sorulara başlamak istiyorum.

Esadiye PEKDEMİR

Görüşme Soruları

1. Akademik danışmanlık süreci hakkında genel olarak ne düşünüyorsunuz?
2. Akademik danışmanlık konusunda danışmanlardan beklentileriniz nelerdir?
3. Akademik danışmanlık konusunda ne tür sorunlar yaşıyorsunuz? Açıklayınız?
4. Akademik danışmanlık konusunda yaşadığınız sorunlara ilişkin çözüm önerileriniz nelerdir?
5. Sormuş olduğum sorulara yönelik eklemek istediğiniz başka görüş ve önerileriniz bulunmakta mıdır?

Bana zaman ayırdığınız için teşekkür ederim. Bu konuda görüşmeden sonra eklemek istediğiniz başka görüş ve önerileriniz olursa lütfen, beni no.lu telefondan arayabilirsiniz. İyi günler.

Ek 4. Etik Kurul Kararı**MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
İNSAN ARAŞTIRMALARI ETİK KURUL KARARI**

Protokol No : 200055

Karar No : 115

Araştırma Yürütücüsü	Yüksek Lisans Öğrencisi ESADİYE PEKDEMİR
Kurumu / Birimi	MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ / SINIF ÖĞRETMENLİĞİ EĞİTİMİ
Araştırmanın Başlığı	Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Alanında Lisansüstü Akademik Danışmanlığı Konusunda Beklentiler, Yaşanılan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri
Başvuru Formunun Etik Kurula Geldiği Tarih	29.02.2020
Başvuru Formunun Etik Kurulda İncelendiği Tarih	İlk İnceleme Tarihi : 27.04.2020 1. Düzeltme Tarihi : 04.05.2020
Karar Tarihi	17.06.2020

KARAR : **UYGUNDUR**

AÇIKLAMA :Beyana esas izinlerin alınması ve başvuru formunda beyan edilen veri formlarının dışına çıkılmaması şartıyla araştırmanın uygulanabilirliği konusunda bilimsel araştırmalar etiği açısından bir sakınca yoktur.

Ek 5. Uygulama İzni

Evrak Tarih ve Sayısı: 24/03/2020-E.40800

T.C.
EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞI
Fakülte Uzmanlar Grubu

Sayı : 82495438-302.14.06-E.40800
Konu : Uygulama İzni

24/03/2020

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığına)

İlgi : 12/03/2020 tarihli ve 50913635-302.08.01-E.35604 sayılı yazı,

İlgi sayıda belirtmiş olduğumuz Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı, Sınıf Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı 1843114003 numaralı öğrencisi Esadiye PEKDEMİR'in "Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Alanında Lisansüstü Akademik Danışmanlığı Konusunda Beklentiler, Yaşanan Sorunlar ve Çözüm Önerileri" başlıklı tez çalışması kapsamında hazırladığı ölçeği Fakültemizde tezli yüksek lisans/doktora programlarında akademik danışmanlık yürüten akademisyenlere uygulama talebinin uygunluğuna ilişkin Bilim Kurulu Kararımız ektedir.

Bilgilerinize arz olunur.

e-İmza'dır
Prof. Dr. Mehmet CANBULAT
Dekan

Ek: 1 sayfa

Evrak Tarih ve Sayısı: 22/09/2020-E.28865

T.C.
AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

Sayı : 91187606-902.02-
Konu : Araştırma İzni

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 14/09/2020 tarihli ve 70813604-902.02-E.27150 sayılı yazı.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Esadiye PEKDEMİR'in, "Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Alanında Lisansüstü Akademik Danışmanlığı Konusunda Beklentiler, Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri" başlıklı tezi ile ilgili 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılında Anabilim Dalımız Tezli Yüksek Lisans/Doktora programlarında eğitim gören öğrencilere ve akademik danışmanlık yürüten akademisyenlere anket uygulama talebi Anabilim Dalı Başkanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

e-izmalıdır
Prof.Dr. Gürbüz OCAK
Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Başkanı

Evrakı Doğrulamak İçin : <https://ebys.aku.edu.tr/envision/Dogrula/6EBT7E5>

Adres: AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ Ahmet Necdet Sezer Kampüsü, 03200,
AFYONKARAHİSAR
Telefon : (0 272) 228 12 55 /444 03 03 Faks: (0 272) 228 14 76
E- posta : sbe@aku.edu.tr Elektronik Ağ : www.aku.edu.tr

Bilgi için: Osman Sarı
Unvanı: Bilgisayar İşletmeni

T.C.
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Genel Sekreterlik
Yazı İşleri Müdürlüğü

Sayı : E-63784619-605.01-2382
Konu : Esadiye PEKDEMİR'in Uygulama İzin Talebi

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : 09.09.2020 tarihli ve E-28677689-302.08-210211 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınızda belirtilen Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Esadiye PEKDEMİR'in, Doç. Dr. Sayın AKTAY'ın danışmanlığında hazırladığı "Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Alanında Lisansüstü Akademik Danışmanlığı Konusunda Beklentiler, Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri" başlıklı yüksek lisans tez çalışması Üniversitemiz Etik Kurulunca incelenerek etik açıdan uygun bulunmuş olup, Üniversitemizde uygulama yapması Rektörlüğümüzce uygun görülmüştür.

Bilgilerinize arz ederim.

Prof. Dr. Süleyman SÖZEN
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : BEZL6YU8L

Belge Doğrulama Adresi : <http://belgedogrulama.anadolu.edu.tr/en/Vision-Sorgula/BelgeDogrulama.aspx>

Yunus Emre Kampüsü Tepebaşı/Eskişehir
Telefon No: +90 222 335 05 80/1352-1353 Faks No: +90 222 335 36 16
e-Posta: gensek@anadolu.edu.tr İnternet Adresi: www.anadolu.edu.tr
Kep Adresi: anadolu.universitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Ayşe İNCE
Büro Personeli
Telefon No: 1352-1318

T.C.
EGE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği
Kurulu

Sayı : 85553214-600
Konu : Araştırma İzni (Esadiye PEKDEMİR)

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : 09/09/2020 tarihli ve E-28677689-302.08-210211 sayılı yazınız.

İlgi yazınız ile "Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı 1843114003 numaralı öğrencisi Esadiye PEKDEMİR'in "Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Alanında Lisansüstü Akademik Danışmanlığı Konusunda Beklentiler, Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri" başlıklı tez çalışması kapsamında, 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılında Üniversitemiz tezli yüksek lisans/doktora programlarında eğitim gören öğrencilerine ve akademik danışmanlık yürüten akademisyenlerine ölçek uygulayabilmesi hususu" belirtilmiş idi.

Anılan yazı ve ekleri Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğünce incelenmiş olup konu ile ilgili olarak anılan Müdürlüğümüzden alınan cevabi yazıda; "...Esadiye PEKDEMİR'in "Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Alanında Lisansüstü Akademik Danışmanlığı Konusunda Beklentiler, Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri" başlıklı tez çalışması kapsamında, 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılında, tezli yüksek lisans/doktora programlarında eğitim gören öğrencilerimize ve akademik danışmanlık yürüten akademisyenlerimize ölçek uygulaması, Temel Eğitim Anabilim Dalı Başkanlığımızın da görüşü alınarak, uygun bulunmuştur." denilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

e-İmzalıdır
Prof. Dr. Mehmet ERSAN
Kurul Başkanı

Evrakı Doğrulamak İçin: https://edys.ege.edu.tr/en/Vision/Validate_Doc.aspx?V=BESAIE1VV4
Ege Üniversitesi Rektörlüğü Gençlik Cad. No:12 35040 Bornova/İzmir
Telefon No: +90 (232) 311 21 10 Faks No: +90 (232) 339 90 90
E-Posta: Internet Adresi: www.ege.edu.tr

Bilgi İçin: Reyhan Ayna
Unvan: Birim Evrak Sorumlusu
Telefon No: 4313

Evrak Tarih ve Sayısı: 29.09.2020-E.102318

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Temel Eğitim Anabilim Dalı Başkanlığı

Sayı : 68768664-399-
Konu : Esadiye PEKDEMİR

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı öğrencisi Esadiye PEKDEMİR'in "Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Alanında Lisansüstü Akademik Danışmanlığı Konusunda Beklentiler, Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri" başlıklı tez çalışması kapsamında Temel Eğitim Anabilim Dalı bünyesinde uygulama yapma talebi, Sınıf Eğitimi Bilim Dalı Başkanlığı ve Anabilim Dalı Başkanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Rabia SARIKAYA
Anabilim Dalı Başkanı

Ek: 1 Sayfa

Emniyet Mah. Bandırma Cad. No:6/20B 06560 Yenimahalle Ankara
Tel:0 (312) 202 37 51 Faks:0 (312) 202 37 79
e-Posta :egtbil@gazi.edu.tr İnternet Adresi :http://www.egtbil.gazi.edu.tr/

Bilgi için :Nezih Çardak
Anabilim Dalı Sekreteri
Telefon No:2021820

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Eğitim Fakültesi Dekanlığı

Sayı : 89241861-302.08-E.212050
Konu : İzin İşleri

11.09.2020

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : EĞİTİM BİLİMLERİ BÖLÜM BAŞKANLIĞI'nın 10.09.2020 tarihli ve 14988706-302.08-E.211769 sayılı yazısı

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Temel Eğitim Anabilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programı 1843114003 numaralı öğrencisi Esadiye PEKDEMİR'in "Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Alanında Lisansüstü Akademik Danışmanlığı Konusunda Beklentiler, Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri" başlıklı tez çalışması kapsamında, 2020-2021 Eğitim-Öğretim Yılı Güz Yarıyılında Üniversitemiz tezli yüksek lisans/doktora programlarında eğitim gören öğrencilerine ve akademik danışmanlık yürüten akademisyenlerine ekte belirtilen ölçekleri uygulamak istediği anket incelenmiş olup Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Özgür YILDIZ
Dekan V.

Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu: XLKJ4G-91Z15L

Belge Doğrulama Adresi: <https://ebds.mu.edu.tr>

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ KÖTEKLİ
KAMPÜSÜ KÖTEKLİ/MENTEŞE/MUĞLA
Telefon No: (0252) 211-1761 / Faks No: (0252) 211-1762
e-Posta: egitim@mu.edu.tr İnternet Adresi: <http://www.egitim.mu.edu.tr/>
Kep Adresi: muglaskuniversitesi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Ramazan ÇINAR
Şef
Telefon No: null

T.C.
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ
Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Sayı :7015-302.08.01/
Konu :Ölçek Uygulama (Esadiye
PEKDEMİR)

REKTÖRLÜK MAKAMINA
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi :26/02/2020 tarihli ve 159403 sayılı yazı

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi tezli yüksek lisans programı 1843114003 numaralı öğrencisi Esadiye PEKDEMİR'in "Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Alanında Lisansüstü Akademik Danışmanlığı Konusunda Beklentiler, Yaşanılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri" başlıklı tez çalışması kapsamında 2019-2020 Eğitim-Öğretim yılı Bahar yarıyılında Enstitümüz Temel Eğitim Anabilim Dalı Sınıf Eğitimi tezli yüksek lisans programı ile İlköğretim doktora programında eğitim gören öğrencilere ve akademik danışmanlık yürüten akademisyenlere ilgi yazı ekinde gönderilen ölçekleri uygulama isteği, Temel Eğitim Anabilim Dalı Başkanlığının görüşleri doğrultusunda uygun görülmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

e-İmzalıdır
Prof. Dr. Mustafa BULUŞ
Enstitü Müdürü